

การออกแบบเครื่องเรือนรับแขกจากเอกลักษณ์โครงสร้างเรือนไทยสำหรับรีสอร์ทในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ แผน ข ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การออกแบบเครื่องเรือนรับแขกจากเอกลักษณ์โครงสร้างเรือนไทยสำหรับรีสอร์ทใน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โดย
นางสาวเมทิกา สุภพัฒน์บังกช

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ แผน ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

TRADITIONAL FURNITURE DESIGN BASED ON THAI HOUSE STYLE FOR PHRA
NAKHON SI AYUTTHATA RESORT

A Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Fine Arts (Product Design)
Department of Product Design
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2017
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ การออกแบบเครื่องเรือนรับแขกจากเอกลักษณ์โครงสร้างเรือนไทย
สำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
โดย เมทิกา สุภพัฒน์บงกช
สาขาวิชา การออกแบบผลิตภัณฑ์ แผนก ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร. รัฐไท พรเจริญ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

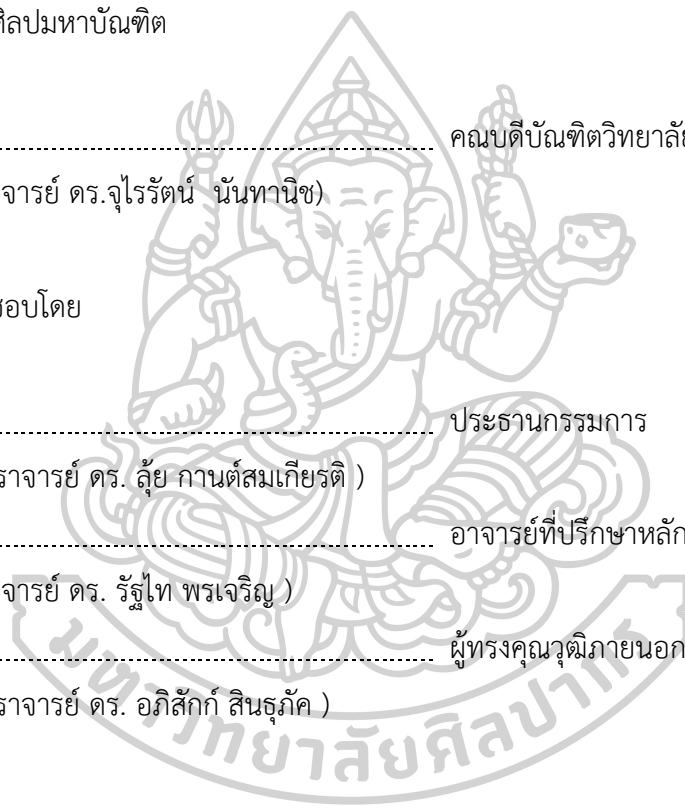
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ลุ้ย กานต์สมเกียรติ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. รัฐไท พรเจริญ)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิศักดิ์ สิ้นธุภัก)

58155307 : การออกแบบผลิตภัณฑ์ แผน ข ระดับปริญญาโทบัณฑิต

นางสาว เมทิกา สุภพัฒน์บงกช: การออกแบบเครื่องเรือนรับแขกจากเอกลักษณ์โครงสร้าง
เรือนไทยสำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รอง
ศาสตราจารย์ ดร. รัฐไท พรเจริญ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อการออกแบบเครื่องเรือนรับแขกจากเอกลักษณ์
โครงสร้างเรือนไทยและนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องเรือนสำหรับรีสอร์ทในจังหวัดอยุธยา
แนวคิดที่ได้จากการออกแบบนั้นทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่สร้างสรรค์เพิ่มคุณค่าในเชิง
ศิลปวัฒนธรรม และยังคงรักษาความเป็นภูมิปัญญาไทยไว้อย่างครบถ้วน

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเพื่อเก็บ
รวบรวมข้อมูล พิจารณาความต้องการจากกลุ่มเป้าหมายและความพึงพอใจจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งในการ
สำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย พบว่าในจำนวน 50 คน ส่วนใหญ่มีความต้องการให้เครื่อง
เรือนมีรูปแบบร่วมสมัยสื่อถึงเอกลักษณ์ของโครงสร้างไทย จึงนำมาสู่แนวทางในการออกแบบเครื่อง
เรือนที่ใช้สำหรับรีสอร์ทในพื้นที่ส่วนห้องรับแขก โดยผ่านการคัดเลือกแบบจากผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งที่
ปรึกษาและนำไปสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งผลที่ได้เป็นที่น่าพอใจอยู่ในระดับดี

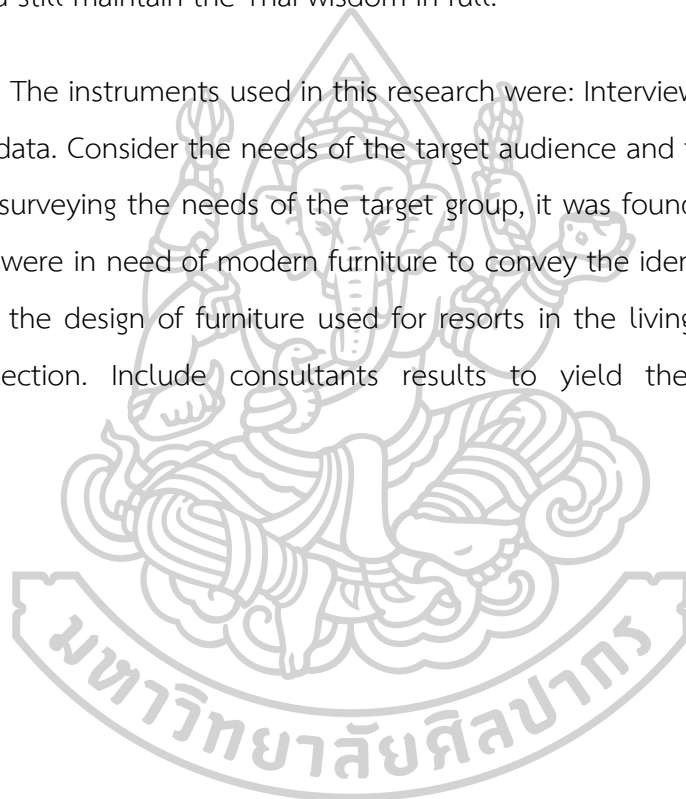

58155307 : Major (Product Design)

MISS METHIKA SUPHAPHATBONGKOT : TRADITIONAL FURNITURE DESIGN
BASED ON THAI HOUSE STYLE FOR PHRA NAKHON SI AYUTTHATA RESORT THESIS
ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR RATTHAI PORNCHAROEN, Ph.D.

The purpose of this research is to design the living rooms furniture from the Thai style. and applied for furniture design in Phra Nakhon Si Ayutthaya Resort. The concept of the design is to create products that added value to the arts and culture and still maintain the Thai wisdom in full.

The instruments used in this research were: Interviews and questionnaires to collect data. Consider the needs of the target audience and the satisfaction of the experts in surveying the needs of the target group, it was found that the majority of 50 people were in need of modern furniture to convey the identity of Thai structure. It leads to the design of furniture used for resorts in the living room area. Through expert selection. Include consultants results to yield the satisfied prototype products.

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี จากความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐไท พรเจริญ ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระซึ่งให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยมาโดยตลอด รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ล้อย กานต์สมเกียรติ ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิสิทธิ์ สินธุภักดิ์ ที่กรุณาเสียสละเวลามาเป็นกรรมการสอบ และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ส่งผลให้การวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ ผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัย ได้แก่ อาจารย์ศุภกิจ บุญญาพวงศ์, คุณศักดิ์ดา พันธุ์น้อย และคุณเจริญ โสมาพิมพ์ ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำที่คมผลงาน

ขอขอบคุณ คณาจารย์สาขาออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่ให้ความรู้ คำแนะนำสั่งสอน และประสบการณ์อันมีค่าแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณเจ้าของหนังสือ วารสาร เอกสาร และวิทยานิพนธ์ทุกเล่ม ที่ช่วยให้การวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์

ขอขอบคุณ บิดา มารดา และครอบครัวที่ให้การสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจเสมอมา

ขอขอบคุณ พี่ ๆ และเพื่อน ๆ สาขาออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยหวังว่าการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อไป หากมีความผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยกราบขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

เมทิกา สุภพัฒน์บงกช

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ.....	ฎ
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	2
การดำเนินการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
บทที่2.....	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
ภูมิหลังจังหวัดพระนครศรีอยุธยากับการท่องเที่ยว.....	5
การแบ่งประเภทของที่พักรวม.....	7
รูปแบบสถาปัตยกรรมไทย.....	8
ประเภทของเรือนไทย.....	18
องค์ประกอบของเรือนไทย.....	21

ข้อดีและข้อเสียของเรือนไทย	46
การออกแบบเครื่องเรือน	46
ประเภทของเครื่องเรือน.....	46
หลักการออกแบบเครื่องเรือน	48
หลักการออกแบบโครงสร้างเครื่องเรือน.....	50
ประเภทของโครงสร้างเครื่องเรือน	50
การออกแบบเครื่องเรือนชุดรับแขก	50
เครื่องเรือนและขนาดของเครื่องเรือนในห้องรับแขก.....	51
สัดส่วนมนุษย์เพื่อการออกแบบ	52
วิเคราะห์สัดส่วนและขนาดของเก้าอี้รับแขก.....	53
วัสดุที่ใช้ทำเครื่องเรือน.....	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	56
บทที่ 3.....	57
วิธีการดำเนินวิจัย	57
บทที่ 4	59
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
ขั้นตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบโครงสร้างเรือนไทยสมัยอยุธยา.....	59
ส่วนที่ 2 การศึกษาข้อมูลทางปฐมภูมิ จากการสำรวจภาคสนาม.....	71
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เพื่อสร้างแนวทางการออกแบบ	74
บทที่ 5	80
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย	80
สรุปผลการวิจัย.....	80
อภิปรายผลการวิจัย.....	81
ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย.....	81

รายการอ้างอิง	83
ภาคผนวก.....	85
ภาคผนวก ก.....	86
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	86
ภาคผนวก ข.....	92
ภาพการดำเนินงานวิจัย.....	92
ภาคผนวก ค.....	94
เขียนแบบเพื่อการผลิต.....	94
ภาคผนวก ง.....	97
ผลงานต้นแบบ.....	97
ภาคผนวก จ.....	100
เอกสารหนังสือทางราชการ.....	100
ประวัติผู้เขียน.....	104

สารบัญตาราง

หน้า

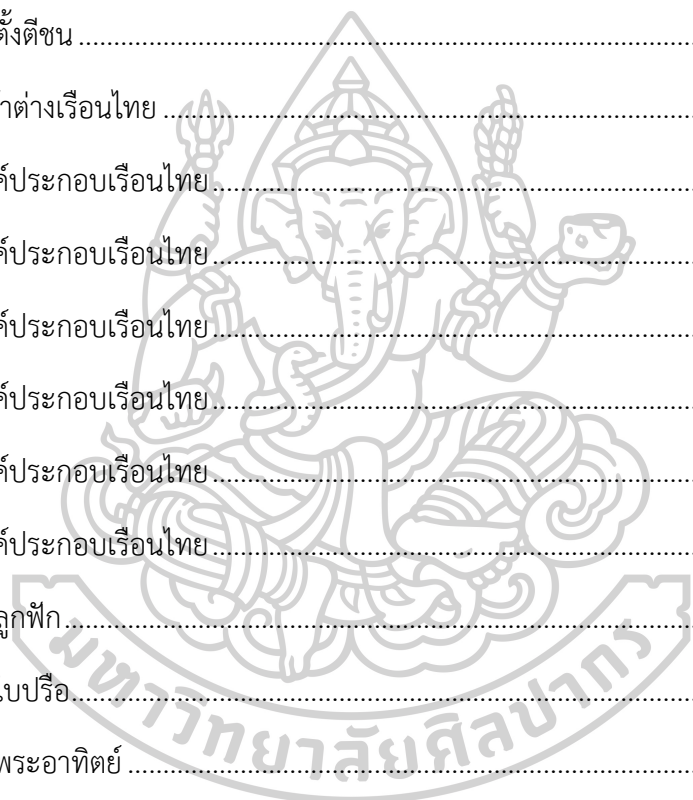
ตารางที่ 1 แสดงจำนวนสถิตินักท่องเที่ยวและรายได้.....	6
ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรือนไทยที่นำมาใช้ออกแบบเครื่องเรือน.....	62
ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวในจังหวัดอยุธยา.....	71
ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลความต้องการของผู้บริโภค.....	72
ตารางที่ 5 แสดงผลการคัดเลือกแบบร่างเครื่องเรือนที่ทำการออกแบบ.....	75

สารบัญรูปภาพ

หน้า	
ภาพที่ 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	6
ภาพที่ 2 เรือเครื่องผูก.....	8
ภาพที่ 3 เรือเครื่องสับ	9
ภาพที่ 4 เรือปั่นหย่า.....	10
ภาพที่ 5 เรือมะนิลา	11
ภาพที่ 6 เรือขนมปังขิง.....	12
ภาพที่ 7 เรือไทยภาคกลาง	13
ภาพที่ 8 หลังคาเรือไทยภาคกลาง	14
ภาพที่ 9 เรือสำเร็จรูป.....	15
ภาพที่ 10 สัดส่วนของเรือไทย	16
ภาพที่ 11 สัดส่วนของเรือไทย	17
ภาพที่ 12 การแบ่งโครงสร้างเรือไทย.....	18
ภาพที่ 13 เรือครอบครัวเดี่ยว	19
ภาพที่ 14 เรือหมู่.....	20
ภาพที่ 15 ฐานรากของเรือไทย	21
ภาพที่ 16 องค์ประกอบเรือไทย	24
ภาพที่ 17 ฝาปะกน.....	25
ภาพที่ 18 ฝาปะกนกระดานคูนหรือลูกฟักล่องปะกน.....	26
ภาพที่ 19 ฝาลูกฟัก	27
ภาพที่ 20 ฝาลูกฟักกระดานคูน.....	27
ภาพที่ 21 ฝาสายบัว	28

ภาพที่ 22	ฝาสายบัวกระดานคูณ.....	28
ภาพที่ 23	ฝาข้างกระดาน	29
ภาพที่ 24	ฝาสำรวดไม้จริง	30
ภาพที่ 25	ฝาสำรวดไม้ไผ่	30
ภาพที่ 26	ฝากระดานคูณ	31
ภาพที่ 27	ฝาตีที่ทับเกล็ด	31
ภาพที่ 28	ฝาดั้งตีชน	32
ภาพที่ 29	หน้าต่างเรือนไทย	33
ภาพที่ 30	องค์ประกอบเรือนไทย.....	34
ภาพที่ 31	องค์ประกอบเรือนไทย.....	35
ภาพที่ 32	องค์ประกอบเรือนไทย.....	36
ภาพที่ 33	องค์ประกอบเรือนไทย.....	37
ภาพที่ 34	องค์ประกอบเรือนไทย.....	37
ภาพที่ 35	องค์ประกอบเรือนไทย.....	39
ภาพที่ 36	จั่วลูกฟัก.....	41
ภาพที่ 37	จั่วใบปรี้อ.....	41
ภาพที่ 38	จั่วพระอาทิตย์.....	42
ภาพที่ 39	จั่วพระอาทิตย์.....	43
ภาพที่ 40	ปั้นลม.....	44
ภาพที่ 41	องค์ประกอบเรือนไทย.....	45
ภาพที่ 42	แสดงสัดส่วนและขนาดของเก้าอี้รับแขก.....	53
ภาพที่ 43	แสดงสัดส่วนและขนาดของเก้าอี้รับแขก.....	53
ภาพที่ 44	แสดงสัดส่วนและขนาดของเก้าอี้รับแขก.....	54
ภาพที่ 45	แสดงสัดส่วนและขนาดของเก้าอี้รับแขก.....	54

ภาพที่ 46 แสดงจุดสำคัญของโครงสร้างเครื่องเรือนไทยสมัยอยุธยาที่นำมาใช้ออกแบบเครื่องเรือน 60

ภาพที่ 47 แสดงจุดสำคัญของโครงสร้างเครื่องเรือนไทยสมัยอยุธยาที่นำมาใช้ออกแบบเครื่องเรือน 61

ภาพที่ 48 แบบร่างเครื่องเรือนรับแขกจากเอกลักษณ์โครงสร้างเรือนไทย..... 74

ภาพที่ 49 แสดงเครื่องเรือนต้นแบบสำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 77

ภาพที่ 50 แสดงเครื่องเรือนต้นแบบสำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (จัดวางคู่) 78

ภาพที่ 51 แสดงเครื่องเรือนต้นแบบสำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (จัดวางเดี่ยว)..... 79

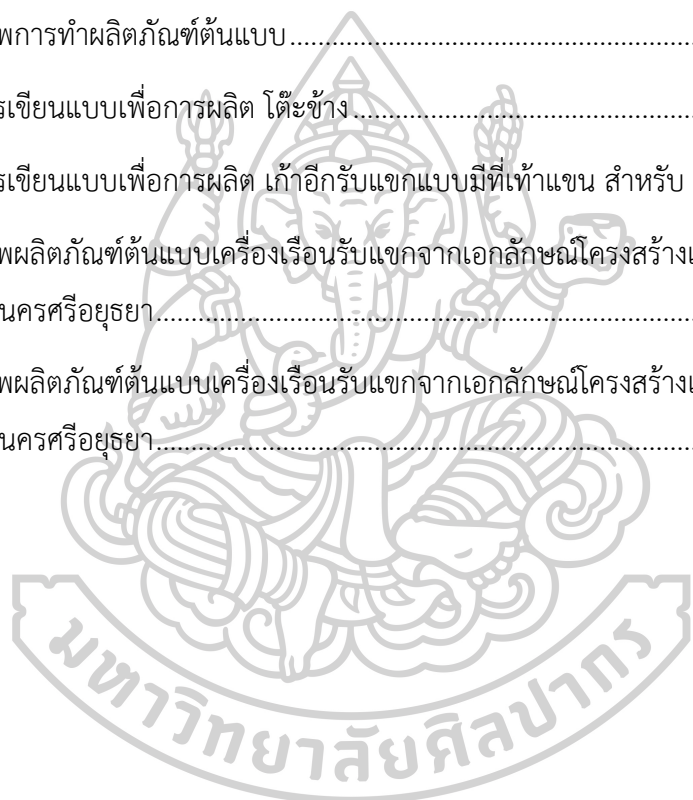
ภาพที่ 52 ภาพการทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบ..... 93

ภาพที่ 53 การเขียนแบบเพื่อการผลิต โต๊ะข้าง..... 95

ภาพที่ 54 การเขียนแบบเพื่อการผลิต เก้าอี้รับแขกแบบมีที่เท้าแขน สำหรับ 1 ที่นั่ง..... 96

ภาพที่ 55 ภาพผลิตภัณฑ์ต้นแบบเครื่องเรือนรับแขกจากเอกลักษณ์โครงสร้างเรือนไทย สำหรับรีสอร์ท
ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา..... 98

ภาพที่ 56 ภาพผลิตภัณฑ์ต้นแบบเครื่องเรือนรับแขกจากเอกลักษณ์โครงสร้างเรือนไทย สำหรับรีสอร์ท
ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา..... 99

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ

หากจะกล่าวถึงสิ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นอัตลักษณ์ของคนไทย แน่แน่นอนว่าหนึ่งในนั้นจะต้องมีเรื่องราวของงานสถาปัตยกรรมไทย ไม่ว่าจะเป็น อาคาร วิหาร วัด วัง สถูป รวมไปถึงที่อยู่อาศัย หรือที่เราเรียกกันว่าบ้านเรือนไทย (สภาสถาปนิก, 2552) โดยบ้านเรือนไทยเป็นหนึ่งในเอกลักษณ์ไทยที่สะท้อนภาพชีวิตแบบไทย ทั้งในด้านความเป็นอยู่ ทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อ แม้ว่าปัจจุบันการดำเนินชีวิตและรูปลักษณ์ของบ้านจะแปรเปลี่ยนไป แต่สถาปัตยกรรมของบ้านและที่อยู่อาศัยนั้นยังสะท้อนถึงสภาพความเป็นอยู่ในอดีตของชนชาตินั้นได้อย่างชัดเจน (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548) โดยในปัจจุบันภูมิปัญญาการสร้างเรือนไทยมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากผู้คนสมัยนี้ไม่นิยมสร้างบ้านเรือนไทยเหมือนแต่ก่อน ความรู้ในภูมิปัญญาต่าง ๆ ทั้งความรู้ในตำราและความรู้ที่ฝังในตัวบุคคลจึงไม่ถูกถ่ายทอดออกไป อาจจะทำให้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่สำคัญของชาติถูกลบเลือนหายไปตามกาลเวลา (กรมศิลปากร, 2553a) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปี 2555-2559 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 2 ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีทิศทางได้กำหนดแนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีศักยภาพ เพื่อสร้างทางเลือกใหม่ เน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและจัดกลุ่มท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2555)

สำหรับเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยาจัดอยู่ในกลุ่มท่องเที่ยวมรดกโลกเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและกลุ่มท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำภาคกลางมีความสอดคล้องในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และจากแนวโน้มการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีจำนวนเพิ่มมากขึ้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2521) การท่องเที่ยวจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้ผู้คนเข้าถึงวิถีชีวิตและความเป็นตัวตนของคนในพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งจังหวัด

พระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดที่มีบริบทของความเป็นอดีตและปัจจุบันอยู่ในตัว มีนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติเพิ่มมากขึ้นทุกปี

ผู้ออกแบบจึงเล็งเห็นโอกาสในความเป็นไปได้ที่จะการถ่ายทอดเรื่องราวให้กับแขกผู้มาเยือน ได้รับรู้ถึงภูมิปัญญาที่สำคัญของไทย ในการออกแบบครั้งนี้จึงมีจุดประสงค์เพื่อรักษารูปแบบภูมิปัญญาในการสร้างเรือนไทย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบเครื่องเรือนรับแขกสำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการออกแบบโดยนำเอกลักษณ์ของงานสถาปัตยกรรมไทยมาเล่าเรื่องใหม่ ในมุมมองของผู้ออกแบบผ่านการออกแบบเครื่องเรือนรับแขก ที่ยังคงเลือกใช้รูปแบบองค์ประกอบ การเข้าสลักเดือยไม้และการถอดประกอบแบบเรือนไทยมาเป็นส่วนเชื่อมต่อของชิ้นงาน เพื่อสร้างให้เกิดเครื่องเรือนรูปแบบใหม่ที่ยังคงรักษาความเป็นภูมิปัญญาได้อย่างครบถ้วน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาแบบโครงสร้างเรือนไทยสมัยอยุธยาเพื่อใช้เป็นแนวทางการออกแบบเครื่องเรือน
2. ออกแบบเครื่องเรือนสำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจากแนวคิดโครงสร้างเรือน

ไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านการศึกษาข้อมูล
 - 1.1 รวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาและวิเคราะห์โครงสร้างเรือนไทย
 - 1.2 ศึกษาแบบของเครื่องเรือนรับแขกสำหรับรีสอร์ท
 - 1.3 ศึกษาวัสดุและกระบวนการผลิตเครื่องเรือน
 - 1.4 ออกแบบเครื่องเรือนจากโครงสร้างเรือนไทย
2. ขอบเขตด้านประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ในการออกแบบเครื่องเรือน ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละขั้นตอน การศึกษาดังนี้

2.1 ขั้นตอนการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว ประชากร ได้แก่ นักท่องเที่ยว ชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวและพักผ่อนในรีสอร์ท อำเภอ เมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักท่องเที่ยวจำนวน 50 คน โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling)

2.2 ขั้นตอนการประเมินผลการออกแบบเครื่องเรือนสำหรับรีสอร์ทจากเรือนไทย

- 1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเครื่องเรือน 1 ท่าน
- 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถาปัตยกรรมไทยและการออกแบบภายใน 1 ท่าน
- 3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิต 1 ท่าน

3. ขอบเขตพื้นที่รีสอร์ทในอำเภอ เมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4. ขอบเขตการออกแบบ

ออกแบบชุดเครื่องเรือนรับแขกสำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในส่วนพื้นที่รับแขก(Lobby) ที่มีขนาดตั้งแต่ 2 ตารางเมตรขึ้นไป จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยเก้าอี้พักผ่อนมีที่เท้าแขน (Armchair) 2 ตัว และโต๊ะข้าง (Side Table)

การดำเนินการวิจัย

ศึกษาลักษณะข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างเรือนไทย
2. ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบเครื่องเรือน

4. ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม
5. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างแนวทางในการออกแบบ
6. ทำการออกแบบขึ้นและให้ที่ปรึกษาลั่นกรองเพื่อคัดเลือกแบบให้เหลือ 3 แนวทาง
7. ทำแบบไปให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน
8. ทำการพัฒนาปรับปรุงร่วมกับที่ปรึกษาและสร้างต้นแบบขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถนำองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่สำคัญมาประยุกต์ใช้กับงานออกแบบเครื่องเรือนได้
2. ได้เครื่องเรือนรับแขกที่แสดงถึงเอกลักษณ์โครงสร้างเรือนไทยสำหรับใช้ในรีสอร์ท

พระนครศรีอยุธยา

นิยามศัพท์เฉพาะ

เรือนไทย หมายถึง ที่อยู่อาศัยของคนภาคกลางในประเทศไทย

เครื่องเรือนรับแขก หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่สามารถนั่ง พิง อิง เอกแขนง และวางของตามความต้องการของผู้ใช้งาน

รีสอร์ท หมายถึง สถานที่พักผ่อนที่มีความใกล้ชิดกับธรรมชาติในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่ใช้เครื่องเรือนที่ผลิตขึ้น

นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางมาเยือนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่ไม่ใช่การไปทำงานประจำ การศึกษา และไม่ใช่คนในท้องถิ่น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการออกแบบเครื่องเรือนรับแขกจากเอกลักษณ์โครงสร้างเรือนไทย สำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทางภาคเอกสาร ตำรา งานวิจัยโดย เนื้อหาที่ต้องนำมาใช้ในการศึกษาเพื่อทำการออกแบบ มีในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. ภูมิหลังจังหวัดพระนครศรีอยุธยากับการท่องเที่ยว
2. รูปแบบสถาปัตยกรรมไทย
3. การออกแบบเครื่องเรือน
4. สัดส่วนมนุษย์เพื่อการออกแบบ
5. วัสดุที่ใช้ทำเครื่องเรือน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภูมิหลังจังหวัดพระนครศรีอยุธยากับการท่องเที่ยว

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นดินแดนที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นทั้งด้านกายภาพประวัติศาสตร์และอารยธรรม มีโบราณสถานที่ยังคงเหลืออยู่เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความรุ่งเรืองในอดีต และเมื่อสหประชาชาติ (UNESCO) ได้รับอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาไว้เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม เป็นผลให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้ความสนใจเข้ามาเยี่ยมชมอย่างต่อเนื่อง สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาส่วนใหญ่เป็นโบราณสถาน โดยมีสถานที่ท่องเที่ยวบริเวณเกาะเมืองและพื้นที่โดยรอบอำเภอพระนครศรีอยุธยา เช่น พระราชวังหลวงหรือพระราชวังโบราณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ วัดพระศรีสรรเพชญ์ วิหารมงคลบพิตร วัดใหญ่ชัยมงคล วัดไชวัฒนาราม วัดพนัญเชิงวรวิหาร เป็นต้น บริเวณอำเภอบางปะอิน และอำเภอบางไทย เช่นพระราชวังบางปะอิน วัดนิเวศน์ธรรมประวัติ ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร เป็นต้น และบริเวณอำเภอนครหลวง อำเภอกำแพงไทร เช่น ปราสาทนครหลวง วัดสะตือที่มีพระพุทธรูปปางไสยาสน์ (นอน) ที่ยาวที่สุด และศิลปหัตถกรรมท้องถิ่น เช่น มีดอรัญญิก เป็นต้น รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณอำเภออื่น ๆ อีกมากมาย (ปวีณา ทวีวงศ์ไธสง, 2552)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนสถิตินักท่องเที่ยวและรายได้

จากการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. 2546 - พ.ศ. 2550

ปี พ.ศ.	ผู้มาเยี่ยมเยียน	นักท่องเที่ยว	ผู้เดินทาง	รายได้ (ล้านบาท)
2546	2,711,607	447,412	2,264,195	3,656.90
2547	3,023,933	582,661	2,441,272	4,475.07
2548	3,260,589	625,674	2,634,915	4,781.09
2549	3,373,929	773,530	2,600,399	5,118.30
2550	3,780,702	1,095,500	2,685,202	6,549.53

ที่มา : (สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2551)

ภาพที่ 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : (Backpacker Deals, 2561)

จากการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังคงอยู่บนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างสมบูรณ์ แต่ปัจจุบันทรัพยากรดังกล่าวเริ่มเสื่อมโทรมลง ส่วนหนึ่งมาจากการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย ขาดจิตสำนึก ขาดการบำรุงรักษา ขาดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับปัจจุบันยังขาดการวางแผนและกรอบการดำเนินงานการท่องเที่ยวที่ชัดเจน ส่งผลให้การท่องเที่ยว

ประสบปัญหาอย่างมากมาย เพื่อเป็นการแก้ปัญหาและเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

การแบ่งประเภทของที่พักแรม

การจัดแบ่งประเภทของที่พักแรมแตกต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดประเภท ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับทำเลที่ตั้ง การเข้าพักอาศัยของแขก การบริหารงาน การบริการแก่แขก หรือขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่น ๆ ดังนั้นการจัดแบ่งประเภทของที่พักแรมจึงไม่มีข้อยุติแน่นอน ซึ่งยกตัวอย่างเพื่อใช้ในงานวิจัยดังนี้

โรงแรมรีสอร์ท (Resorts Hotel) โรงแรมประเภทนี้ตั้งอยู่ในบริเวณที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ เช่น ชายทะเล หรือบริเวณภูเขา ทั้งนี้เพื่อให้แขกได้พักผ่อน สามารถสัมผัสกับธรรมชาติได้อย่างแท้จริง โรงแรมต้องจัดบริการต่างๆ เช่น ห้องอาหาร การชกจริต การติดต่อสื่อสาร หรือบริการอื่นๆ เหมือนโรงแรมทั่วไป แต่ต้องเน้นบริการทางด้านการกีฬา และนันทนาการแก่แขกให้มากกว่าโรงแรมทั่วไป ดังนั้นโรงแรมรีสอร์ท ต้องจัดสร้างสระว่ายน้ำ สนามเทนนิส สนามขี่ม้า ตลอดจนกิจกรรมในการบันเทิงอื่นๆ ให้กับแขกผู้มาพัก ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการพักผ่อนเป็นหลัก ในปัจจุบันโรงแรมรีสอร์ท นอกจากมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจแล้ว การตอบสนองลูกค้าเพื่อการประชุมสัมมนา การจัดงานเที่ยวแบบให้รางวัล (Incentive Tour) เพิ่มปริมาณมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้สถานที่ดังกล่าวแล้วนอกฤดูกาลท่องเที่ยว เพราะสามารถลดค่าบริการได้ต่ำกว่าฤดูกาลท่องเที่ยว สำหรับที่พักประเภทอื่นๆ ซึ่งจัดขึ้นเพื่อบริการแขกนอกจาก 3 ประเภทดังกล่าวแล้ว ได้แก่ โมเตล (Motels) มอเตอร์โฮเทล (Motor Hotels) บ้านแบ่งเช่า (Rooming Houses) แคมป์พักแรม (Tourist Camps) และบ้านพักนักท่องเที่ยว (Tourist Houses) โดยแลททินได้ให้ความหมายของโมเตล และมอเตอร์โฮเทล มีลักษณะเหมือนโรงแรมทั่วไป วัตถุประสงค์เดิมในการสร้างที่พักดังกล่าวแล้ว เพื่อตอบสนองคนเดินทางโดยรถยนต์จะมีที่พักตามแนวถนนซึ่งเชื่อมระหว่างมลรัฐของสหรัฐอเมริกา โรงแรมประเภทนี้จึงจัดที่พักสำหรับคนและบริการต่างๆ เกี่ยวกับรถยนต์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทาง ในปัจจุบันวัตถุประสงค์ในการจัดสร้างโมเตลเปลี่ยนแปลงไป โมเตลเป็นที่พักหรือโรงแรมขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่ทั้งในตัวเมือง ย่านธุรกิจ หรือริมถนน ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่กว้างขวางขึ้นกว่าเดิม และใกล้เคียงกับโรงแรมทั่วไปมากยิ่งขึ้น จากการแบ่งโรงแรมออกเป็น ประเภทต่างๆ ดังกล่าวแล้ว นักบริหารด้านการโรงแรมบางคนได้แบ่งโรงแรมตามลักษณะการเข้าพักชั่วคราว หรือระยะเวลาอันยาวนานออกเป็น 2 ประเภท คือ โรงแรมที่แขกพักชั่วคราว (Transient Hotel) และโรงแรมแขกพักประจำหรือระยะเวลาอันยาวนาน (Residential Hotel) สำหรับโรงแรมที่เรียกชื่ออย่างอื่นก็จัดอยู่ในลักษณะของ 2 ประเภทดังกล่าวแล้ว นอกจากนี้ ยังมีแบ่งโรงแรม

ตามสถานที่ตั้ง (Location) โดยแบ่งออกเป็นโรงแรมในเมืองเล็กๆ (Small Cities) โรงแรมในเมืองใหญ่ (Large Cities) โรงแรมตากอากาศ (Resorts) และโรงแรมสนามบิน (Airports) อีกเช่นกัน (นันทธีรา หงษ์เหิน, 2561)

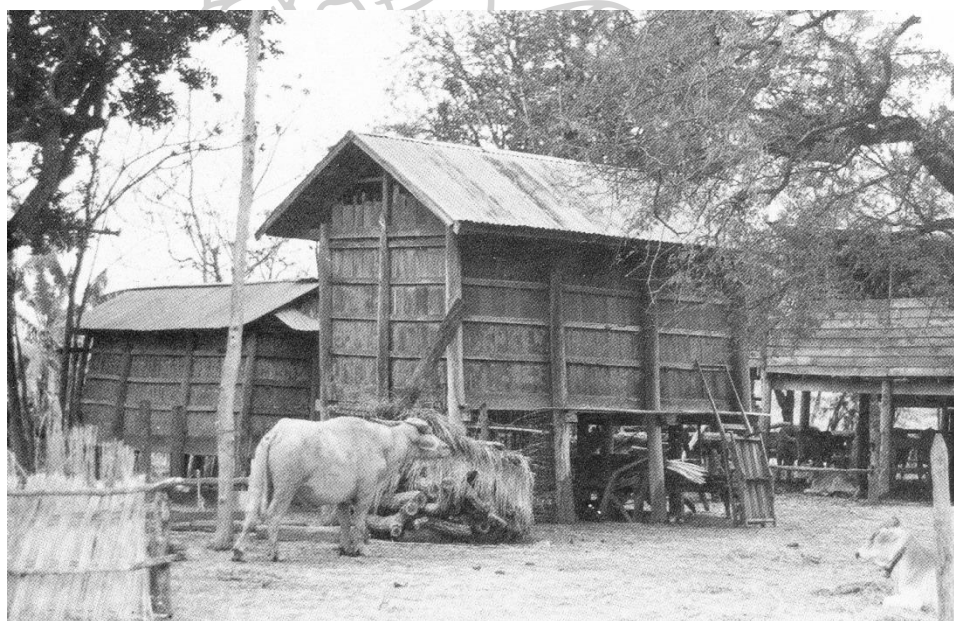
รูปแบบสถาปัตยกรรมไทย

รูปแบบสถาปัตยกรรมไทย จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพบรูปแบบเรือนไทยที่มีความคล้ายคลึงกันไปตามยุคสมัยในอดีตกาล ผู้วิจัยจึงขอสรุปข้อมูลที่ต้องนำมาใช้ในการออกแบบ ดังนี้

เรือนไทย

ประเภทของเรือนไทยโบราณตามลักษณะโครงสร้าง นั้นมีอยู่ 5 ประเภท ได้แก่

1. เรือนเครื่องผูก วัสดุส่วนใหญ่ที่ใช้จะเป็นไม้ไผ่โดยใช้หวายตอกและผูกมัดส่วนต่าง ๆ ของเรือนไว้ด้วยกัน ส่วนหลังคามุงด้วยใบไม้หรือหญ้า หรือใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่น เช่น ภาคกลางเป็นภาคที่มีหญ้าคาเป็นจำนวนมากก็จะใช้หญ้าคา ส่วนในภาคเหนือ ภาคอีสานจะใช้ใบไม้และหญ้าคา มุงหลังคาเช่นกัน และ ภาคใต้นิยมใช้จากมุงหลังคา เป็นต้น

ภาพที่ 2 เรือนเครื่องผูก

ที่มา : (น. ณ ปากน้ำ, 2535)

2. เรือนเครื่องสับ เป็นเรือนไม้จริง ใช้ไม้จากไม้ยืนต้นขนาดใหญ่มาแปรรูป เพื่อปลูกสร้าง

บ้านเรือน เครื่องมือส่วนใหญ่จะใช้ไม้และขวาน จึงเรียกว่าเรือนเครื่องสับ(สำนักศิลปากร) ไม้มีโลหะ ใช้สลักเดือย เดือยหางเดือย เดือยเข็น ใช้วิธีการเข้าไม้สร้างขึ้นมาเป็นเรือนพักอาศัย (รศ.ดร.พิญโญ สุวรรณคีรี)

ภาพที่ 3 เรือนเครื่องสับ
ที่มา : (น. ณ ปากน้ำ, 2535)

3. เรือนปั้นหยา เป็นอาคารทรงยุโรปรุ่นแรก ๆ ที่เข้ามาสู่เมืองไทยประมาณรัชกาลที่ 4-5 สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ นิยมสร้างด้วยไม้ มีทั้งชั้นเดียวและสองชั้น มุงหลังคาด้วยกระเบื้องซีเมนต์ ทรงหลังคายกเป็นสันสูง มีชายคาคลุมทั้ง 4 ด้าน เป็นทั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยทั่วไป สถานที่ราชการ วังของเจ้านายชั้นสูง กุฏิพระสงฆ์ ศาลาการเปรียญ ตลอดจนศาลาท่าน้ำ ฯลฯ

ภาพที่ 4 เรือนปั้นหย่า
ที่มา : (Sanook, 2561)

4. เรือนมะนิลา เป็นเรือนแบบของตะวันตกเช่นเดียวกัน สร้างด้วยไม้ มีทั้งชั้นเดียวและสองชั้น แพร่เข้ามาสู่เมืองมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ แล้วเข้าสู่ภาคใต้ของประเทศไทย จากเวียดนาม ลาว เข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นทั้งบ้านเรือนทั่ว ๆ ไป สถานที่ราชการ วังของเจ้านายชั้นสูง กุฏิ พระสงฆ์ ทรงหลังคาคล้ายเรือนปั้นหย่า แต่มีจั่วเปิดหนึ่งด้านหรือมากกว่านั้น

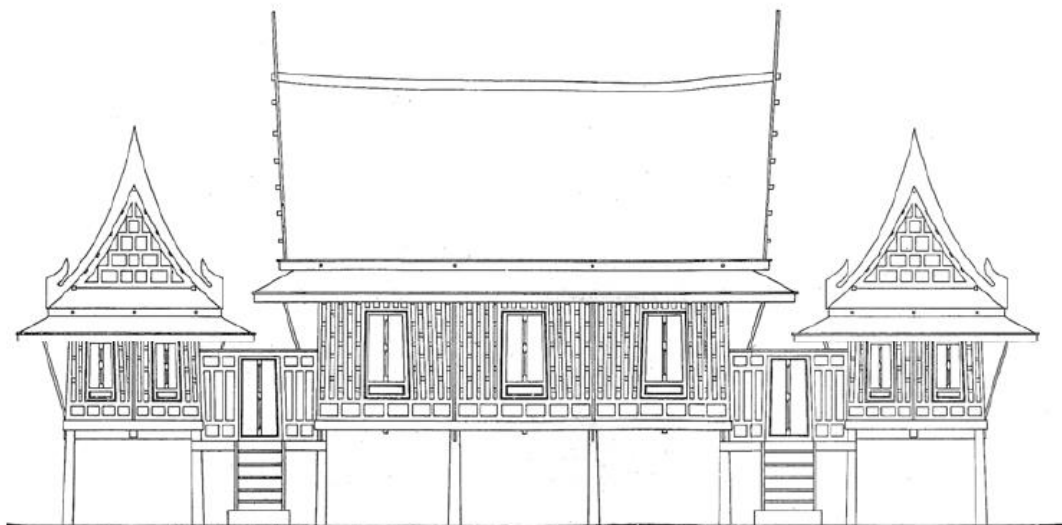
ภาพที่ 5 เรือนมะนิลา
ที่มา : (น. ณ ปากน้ำ, 2535)

5. เรือนขนมปังขิง นิยมสร้างด้วยไม้ และ ครึ่งตึกครึ่งไม้ มีทั้งเป็นห้องแถวชั้นเดียว และสองชั้น รูปทรงเช่นเดียวกับเรือนปั้นหยา และเรือนมะนิลาผสมกัน มีการฉลุลูกไม้เป็นลวดลายประดับตามส่วนต่าง ๆ ของอาคาร เป็นที่นิยมกันมากมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5-6 กรุงรัตนโกสินทร์

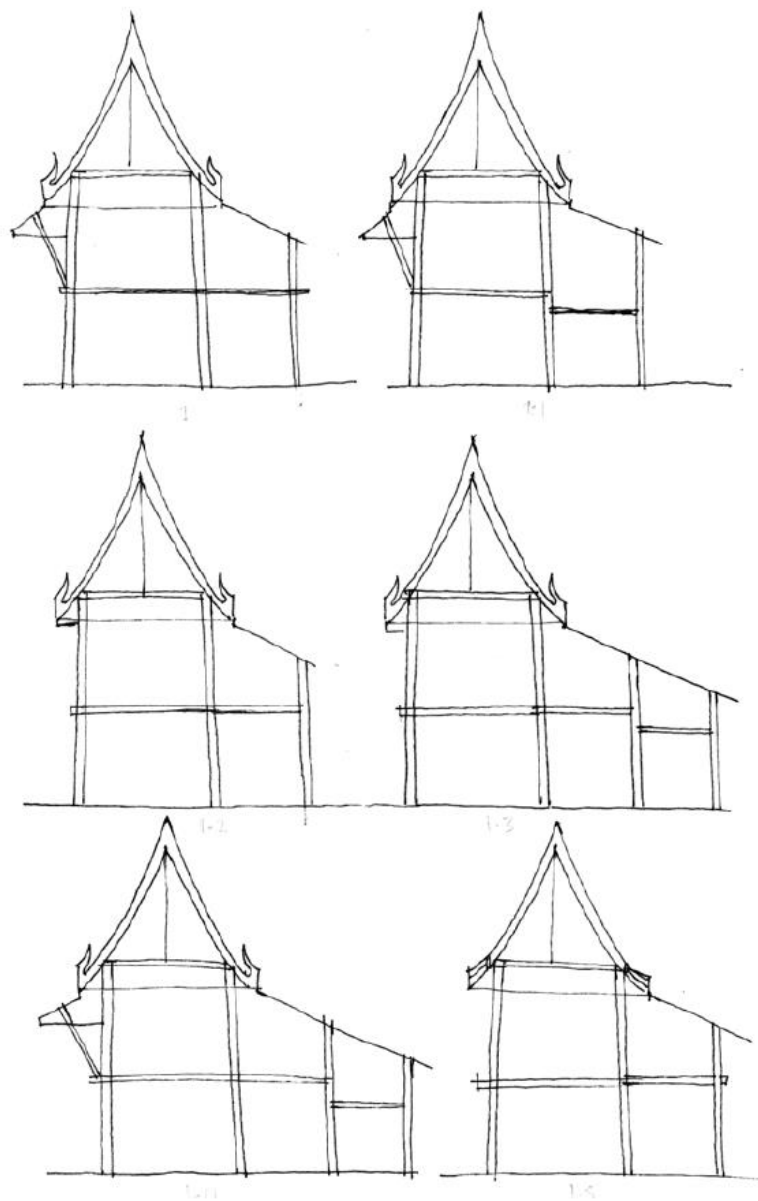
ภาพที่ 6 เรือนขนมปังขิง
ที่มา : (ศิลป์ศิริ, 2558)

สำหรับเรือนไทยภาคกลาง ข้อกำหนดของเรือนไทยภาคกลางหรือลักษณะเฉพาะที่ยึดถือกันมาตั้งแต่ครั้งโบราณ คือ ตรงระดับพื้นจะกว้างใหญ่แล้วเรียวเล็กขึ้นไปยังแป้วเสาหรือปลายช่อ กล่าวคือ “เอวใหญ่ ออกเล็ก” มีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ถือหลังง่ายสะดวก ไม่ต่อเติมเป็นมุขหรืหน้าต่างจะต้องการพื้นที่ใช้สอยมากขึ้นก็เพิ่มจำนวนเรือนให้มากขึ้น แต่หลังมีอิสระในการพักอาศัย เรือนแต่ละหลังจะเชื่อมต่อกันด้วยชาน เช่น แยกบุตรธิดาออกไปต่างหากหรือแยกเรือครัวไว้อีกหลังหนึ่ง เพราะครัวมีหน้าที่ใช้สอยอีกประการหนึ่ง (ศาสตราจารย์ น.อ. สมภพ ภิรมย์ ร.น. : บ้านเรือนไทยภาคกลาง)

ภาพที่ 7 เรือนไทยภาคกลาง
ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

ส่วนหลังคานั้นจะต้องเป็นหลังคาทรงสูง หรือทรงจั่ว ทำให้อากาศร่อย ซึ่งเบาลอยตัวอยู่ได้ หลังคาส่วนบน อากาศเย็นจะลอยต่ำลงมาถึงห้องเรือนซึ่งทำให้ช่วยระบายความร้อนได้ดี ประโยชน์ของหลังคาสูงอีกประการหนึ่งคือ ฝนจะไม่รั่ว เพราะระบายน้ำได้เร็ว ถ้าหลังคาต่ำทำให้ระบายน้ำได้ช้า อาจเกิดฝนรั่วลงพื้นเรือนได้ มีส่วนบังคับให้ต้องทำหลังคาทรงสูง เหมาะกับสภาพดินฟ้าอากาศของประเทศไทยที่เป็นเขตรมรสุมต้องมีชายคาปีกนกและไชรา ซึ่งป้องกันแดดกล้าและฝนสาดได้ดี หากมองในแง่ของความงาม ก็เป็นความงามที่ลงตัว

ภาพที่ 8 หลังคาเรือนไทยภาคกลาง

ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

บ้านเรือนไทยถ้าเป็นเรือนเดี่ยว ต้องมีระเบียงต่อออกมาจากด้านยาว มีตั้งพื้นเสมอจากเรือนแม่ และลดระดับลง เชื่อมต่อกับชานใต้

ซานเรือนเดี่ยวจะอยู่ถัดจากระเบียงออกไป เป็นพื้นโล่งไม่มีหลังคา พื้นลดระดับต่ำกว่านี้มี
 ระเบียง เป็นที่พักผ่อนนั่งเล่น นอนเล่นยามหัวค่ำ เพราะถ้าอยู่ในตัวเรือนได้หลังคา กำลังคลายความ
 ร้อน

ส่วนกันสาด บางหลังก็มี บางหลังก็ไม่มี แต่ส่วนมากจะมีกันสาดโดยใช้เท้าแขน ซึ่งเป็นไม้และ
 เหล็กเส้น ทำขึ้นในเชิงสัญลักษณ์เพื่อความสวยงามแต่จะใช้เพื่อรับน้ำหนักกันสาดไม่ได้ และ มูลเหตุที่
 บ้านเรือนไทยจะต้องมีใต้ถุนสูงแต่จะต้อสูงไม่เกินเดียวบนหรือความสูงของฝา ถ้าสูงมากไปก็จะดู
 โคร่งไม่งาม ต่ำมากไปก็ศิระชน รอดชนอะเสได้จะต้อสูงเลยศิระชถึงจะดูงาม ใช้พื้นที่ประกอบ
 กิจกรรมต่าง ๆ และ พักผ่อนได้ บ้านริมน้ำบางหลัง ฤดูน้ำท่วมใต้ถุนบ้านจะใช้เป็นที่จอดเรือได้ด้วย

ลักษณะเฉพาะของเรือนไทยอีกประการหนึ่งคือ เป็นเรือนสำเร็จรูป สร้างเป็นส่วน ๆ นำมา
 ประกอบเข้าด้วยกัน ส่วนใหญ่จะสร้างได้เร็วในวันเดียว ใช้ไม้สักล้วนปรุงแต่ได้ง่ายคงทนป้องกันปลวก
 และสวยงาม จะใช้ไม้เนื้อแข็งได้ก็เฉพาะเสาและรอด

ภาพที่ 9 เรือนสำเร็จรูป

ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

เรือนไทยโบราณไม่ใช่ตะปูแต่จะใช้วิธีการเข้าเดือยและลูกสลัก ต่อมาภายหลังใช้ตะปูโลหะ
 เรือนไทยโบราณปลูกเรือนชั้นเดียว ไม่นิยมสองชั้นเพราะจะมีคนค้าหัวอยู่ข้างบน ปัจจุบัน
 ความเข้มงวดเหล่านี้เปลี่ยนไป ไม่ถือจึงเกิดเป็นเรือนสองชั้น

เรือนไทยโบราณตามตำรา ห้ามปลูกวางตะวันคือด้านยาว ห้ามหันไปทางทิศตะวันออก-ทิศ
 ตะวันตก แต่มีบางท้องถิ่นปลูกเรือนหันหน้าลงน้ำ เรือนหมู่บางแห่งหันหน้าลงแม่น้ำก็มี

เรือนไทยโบราณ ไม่นิยมตีฝ้าในห้องเรือน แต่มีฝ้านอกหรือไชรา เพื่อกันฝนสาดเข้าในเรือน

สัดส่วนของเรือนไทยเท่าที่ยึดถือกันมาครั้งโบราณ แต่ก็ไม่แน่นอนอนนักร ยึดถือกันว่าเป็นแบบ
 มาตรฐานส่วน ดังนี้

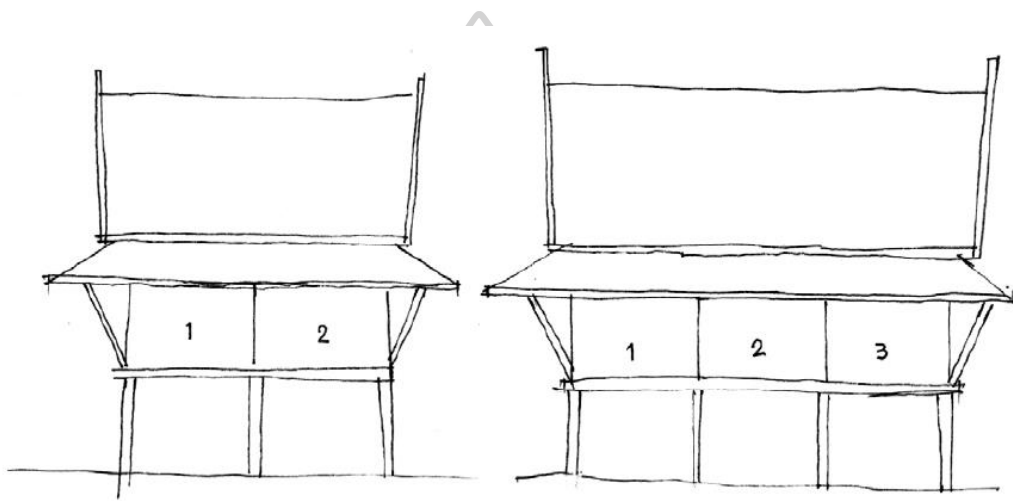
มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า

ความกว้างของด้านสกัด 6 ศอก ระเบียบอีก 4 ศอก

ความยาวรวม 15 ศอก แบ่งออกเป็น 3 ห้องๆละ 5 ศอก ส่วนเรือน 5 ห้อง มักไม่ค่อยพบ จะมีก็แต่บ้านเจ้าบ้านนาย และกษัตริย์พระสงฆ์

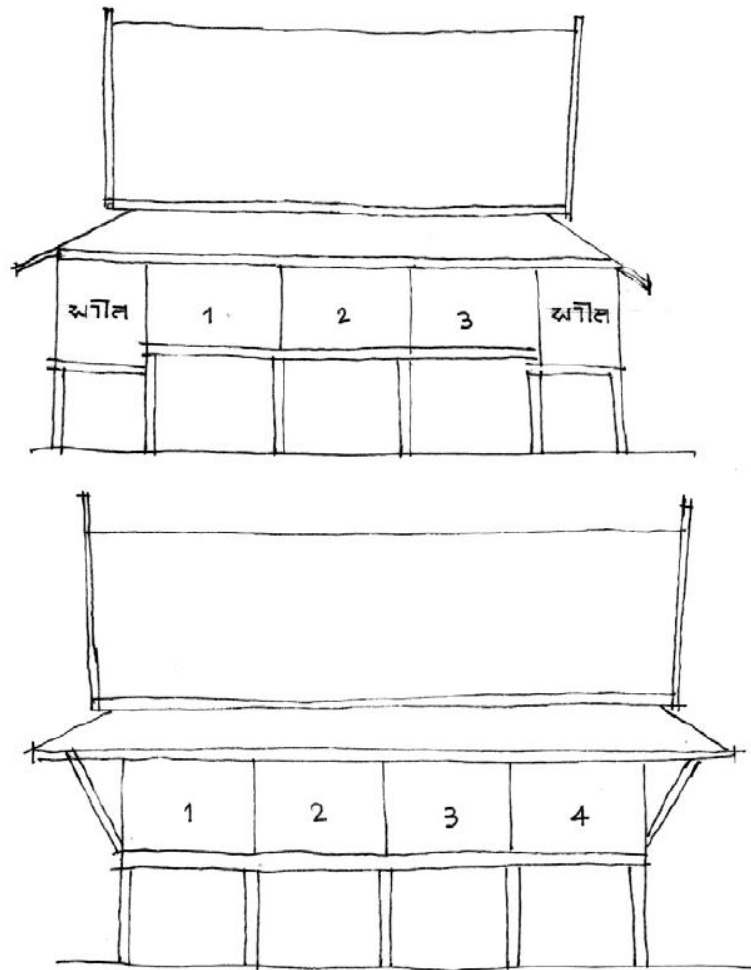
ความสูงของหลังคา คือ ใบดีั่ง 4 ศอก

ความสูงของใต้ถุนหรือเตี้ยว้าง จากพื้นดินถึงหลังรอด 4 ศอก 1 คืบ ช่วง 1 คืบนั้นเป็นร่องดินแมวหรือช่องแมวรอด เป็นระยะต่ำต่างจากพื้นเรือนแม่กับพื้นระเบียบ

ภาพที่ 10 สัดส่วนของเรือนไทย

ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553c)

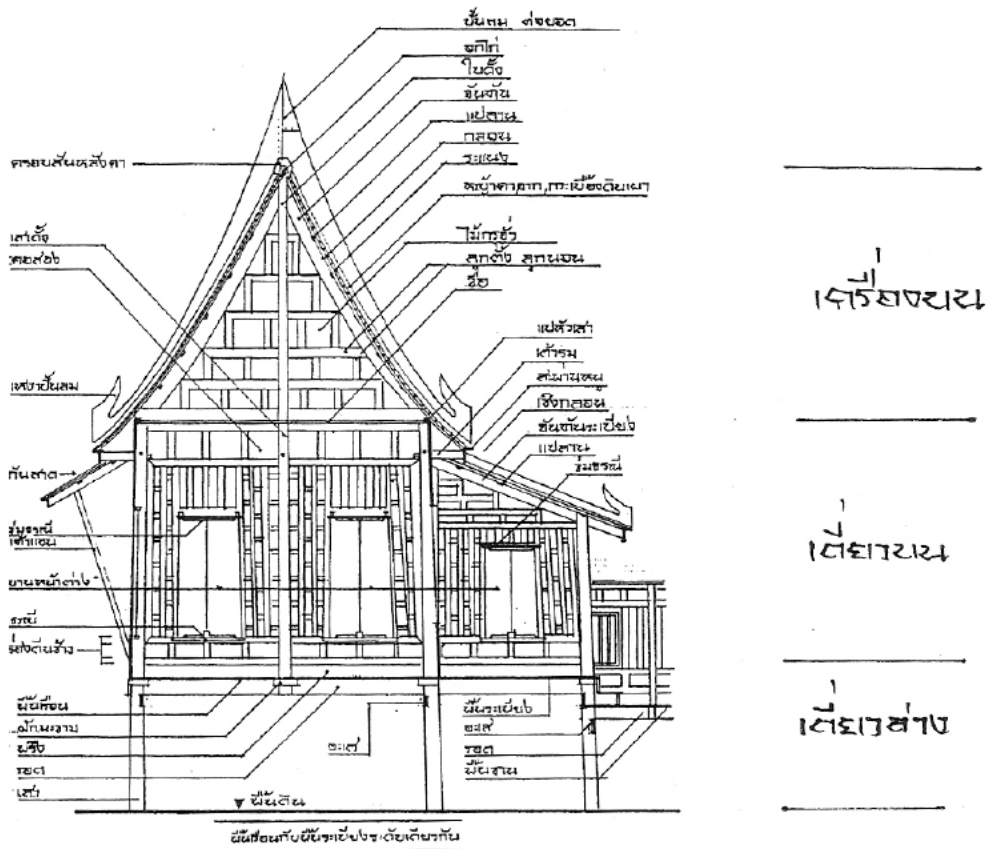

ภาพที่ 11 สัดส่วนของเรือนไทย

ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

เรือนไทยแบ่งโครงสร้างหลักออกเป็น 3 ส่วน
 เครื่องล่าง หรือ เตี้ยวล่าง คือ จากพื้นดินถึงหลังรอด
 เครื่องบน หรือ เตี้ยวเสา คือ จากหลังรอดถึงช่อ
 เครื่องบน หรือ เตี้ยวบน คือ ตั้งแต่หลังช่อจนสุดหลังคา

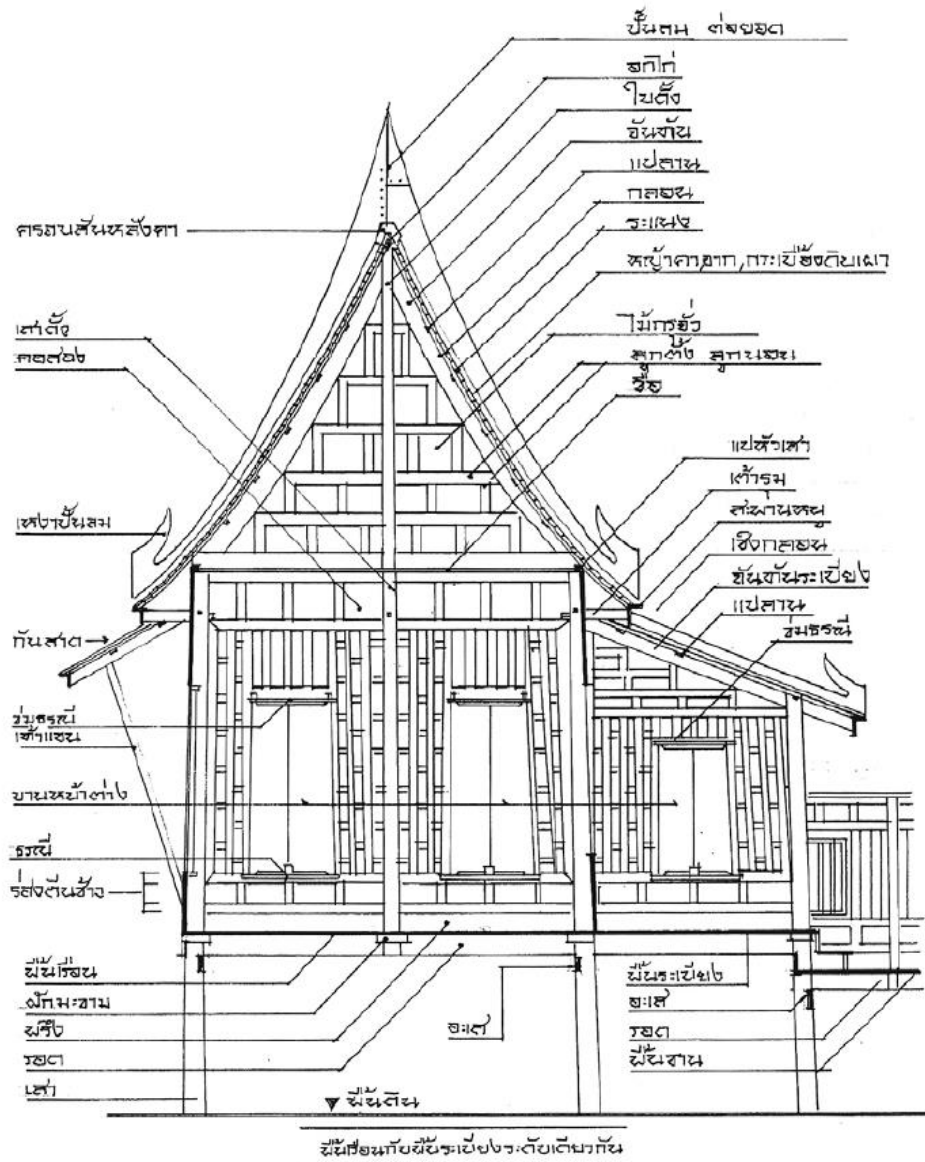

ภาพที่ 12 การแบ่งโครงสร้างเรือนไทย
 ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

ประเภทของเรือนไทย

ราชบัณฑิตยสถานแบ่งเรือนไทยออกเป็น 2 ประเภท คือ **เรือนครุฑครัวเดียว** เป็นเรือนสำหรับสามีภรรยาและลูกที่ยังไม่ได้แต่งงาน ประกอบไปด้วย เรือนนอน1หลัง เรือนครัว1หลัง ระเบียงและชานร่วมเรือนนอนมี3ช่วงเสา แบ่งเป็นห้องโถง1 ช่วงเสาอีก2

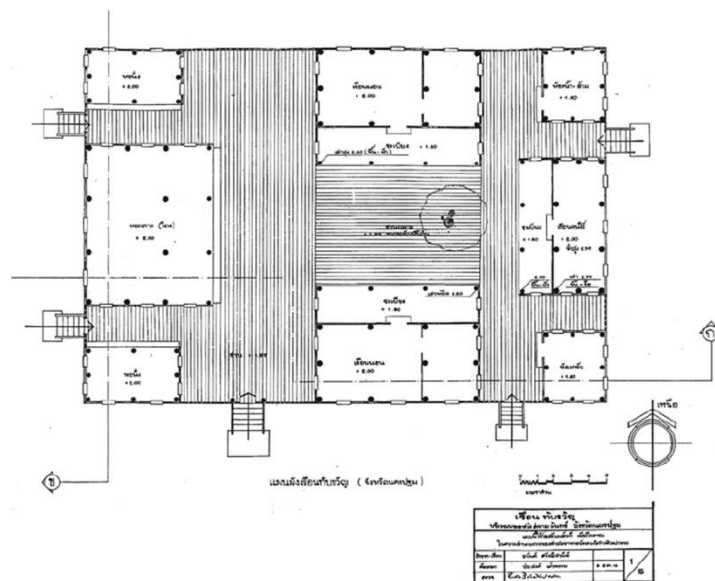
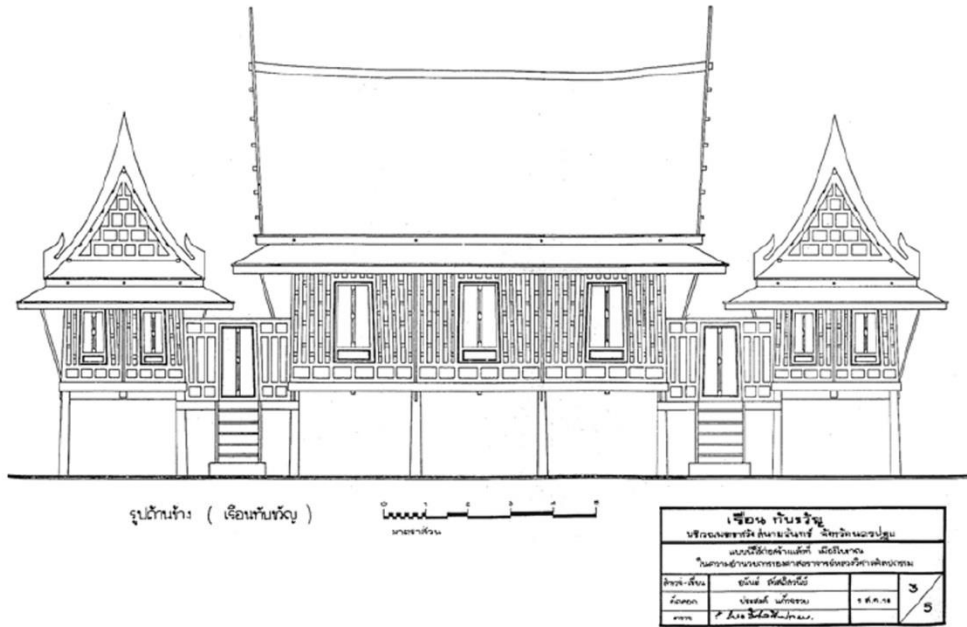
ช่วงเสา เป็นห้องนอน สำหรับครัวมี2ช่วงเสา ช่วงเสาสำหรับทำครัวอีกช่วง1เสา สำหรับเป็นที่
รับประทานอาหาร

ภาพที่ 13 เรือนครอบครัวเดี่ยว
ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

เรือนหมู่ เมื่อครอบครัวโตขึ้นลูกๆ แต่งงาน จำเป็นต้องขยายครอบครัวตามประเพณีแล้วผู้ชายจะไป
อยู่บ้านฝ่ายหญิง ห้องนอนห้องเดียวไม่พอ จึงต้องสร้างขยายเพิ่มขึ้นทีละหลัง โดยใช้เชื่อมกับทางเดิม

จะสร้างตรงข้ามกับเรือนหอเดิมหรือขนานข้างเรือนเดิมโดยมีครัวอยู่ด้านหลังก็ได้ จึงทำให้เรือนเพิ่มขึ้นเป็นหมู่

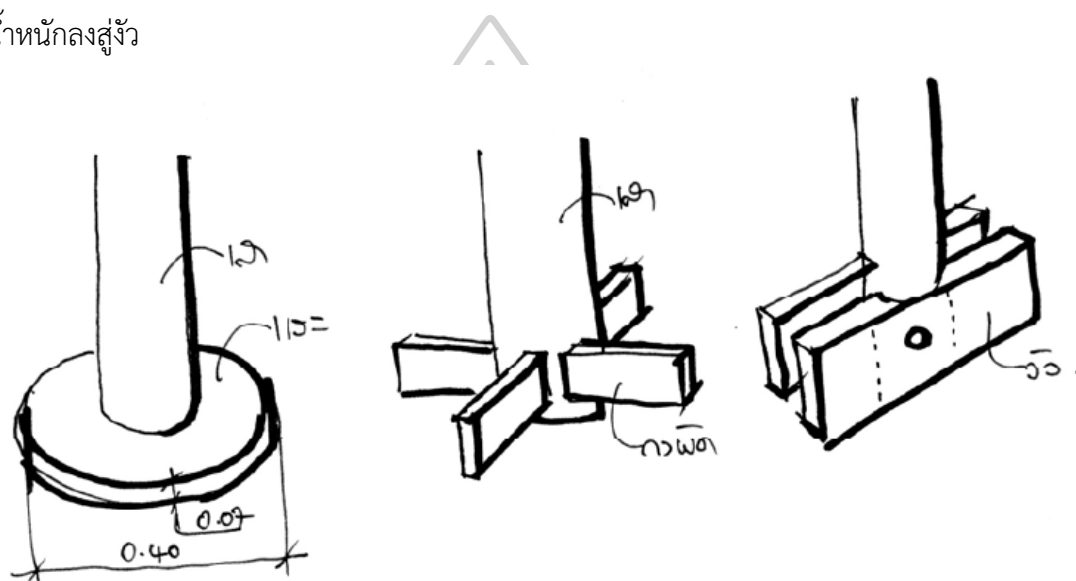

ภาพที่ 14 เรือนหมู่
ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

องค์ประกอบของเรือนไทย

1. ฐานราก แบ่งออกเป็น 2 ชนิด

1.1 จัวและกงพัด เป็นฐานรากที่ใช้ไม้ท่อนกลมวางเรียงกัน อยู่ที่ก้นหลุมเพื่อเป็นหมอนรองรับ กงพัด ไม้ดังกล่าวเรียกว่า “จัว” จำนวนจัวจะมีกี่ท่อนแล้วแต่สภาพของดิน ส่วนกงพัดนั้นได้แก่ ไม้ เหลี่ยมที่สอดทะลุผ่านเสาหรือขนานเสาทั้งสองข้าง โดยใช้ลูกสลัดตรึงกงพัดให้ยึดติดกับเสา กงพัดจ่าย น้ำหนักลงสู่จัว

ภาพที่ 15 ฐานรากของเรือนไทย

ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

1.2 ระ เป็นฐานรากที่ใช้ไม้แผ่นไม้กลมแบนและหนา ซึ่งส่วนมากใช้พู่รากไม้ทองกลาง นำมาตาก ให้แบนและตกแต่งให้กลมคล้ายเขียงไม้ สำหรับวางก้นหลุมและวางเสาไว้บนระอีกทีหนึ่ง ระนี้จะ ถ่ายน้ำหนักเสาลงสู่พื้นดิน

2. เสา เสาของเรือนไทยภาคกลางมีหลายชนิดตามลักษณะหน้าที่การใช้งาน

2.1 เสาเรือน มักใช้ไม้เต็ง ไม้รัง เพราะมีขนาดทำเสาเรือนได้เหมาะสมตามอายุ ไม้บางชนิดขนาดได้ แต่มีอายุเป็นไม้อ่อนไป ไม้เต็ง ไม้รัง เมื่อได้ขนาดทำเสาอายุไม้ก็มากแล้ว เนื้อไม้จึงแข็งแรง คงทน ฝัง อยู่ใต้ดินไม่ผุ ส่วนที่อยู่เหนือดินอยู่ได้เป็นร้อยปี เช่นเรือนที่ปลูกขึ้นตั้งแต่รัชกาลที่ 5 แถวอ่างทอง สิงห์บุรี เสายังคงดีอยู่ มีแต่โย้เอียงไปเท่านั้น

การเลือกไม้มาทำเสา ก็ต้องหาตำหนิให้น้อยมาก เช่น โคนเสามีตาที่ไม่เอาเรียกว่า ระยะเปิด ใช้ไม้คอตหมูสีดังกล่าวมาแล้ว ถ้ามีตาตางส่วนที่จะต้องจะรอดก็ไม่เอาเพราะไม่มีตาเจาะยาก เสาเรือนจะต้องมีความสูงเสมอกันตลอด ธรรมดาจะมีขนาดสูงไม่เกิน 12-13 ศอก สูงกว่านี้ไม่ค่อยทำกัน ส่วนที่ปลายเสาเรือนจะควั่นให้เป็นเดือยแท่งกลม ศัพท์ช่างเรียกว่าหัวเทียน ไว้ทุกต้น เพื่อสามเข้ากับข้อ เสาเรือนจะใช้ไม้ทั้งต้นมาตากให้กลมหรือเป็นเหลี่ยมให้ส่วนโคนเสานั้นใหญ่กว่าปลาย ช่างผู้ชำนาญจะใช้ฝั้งหรือขวานตาก ๆ จนเรียบไม่ต้องไส มีทั้ง 8 เหลี่ยม ส่วนโคนเสาประมาณ 150 เซนติเมตร จะกล่อมให้เป็นเหลี่ยมเล็ก 16 เหลี่ยม เป็นแบบแผนที่ยึดถือกันมาแต่ครั้งโบราณ และยังมีกำหนดชื่อเรียกเสาตามฤกษ์ยามและตามหน้าที่ใช้งานอีกด้วย

เสาเอกได้แก่ เสาเรือนต้นแรกที่ยกกลางหลุมตามฤกษ์ยาม เป็นไม้ที่คัดไว้แล้วว่าดีงามกว่าเพื่อน เสาโท ได้แก่ เสาเรือนที่ยกกลางหลุมเป็นต้นที่สอง ต่อจากเสาเอก การยกจะต้องเวียนขวาหรือทักษิณาวรรตรอบหลุม

เสาตรี หรือเสาพลหรือเสาสამัญ ได้แก่ เสาที่เหลือและยาลงหลุมต่อจากเสาโท และต้องยกเวียนไปทางขวาด้วยเช่นกัน

เสาดั้ง คือเสาลอยมีทั้งกลมและเหลี่ยม ไม่ปักลงดิน แต่จะทำเป็นง่ามคล่อมอยู่บนหลังรอดสูงขึ้นไปจนทะลุข้อ ส่วนที่ทะลุจากข้อขึ้นไปทำเป็นใบเรียกใบตั้งยันขึ้นไปรับอกไก่ เรือนหลังหนึ่งจะต้องมีเสาดั้งอย่างน้อย 2 เสา แบ่งครึ่งด้านสกัดทั้งสองข้าง และเป็นตัวแบ่งครึ่งฝาเรือนด้านสกัดด้วย แต่ถ้าเรือนหลังใดมีการแบ่งห้อง ก็จะมีเสาดั้งอีกหนึ่งเสาดั้งอยู่กลางห้องทะลุข้อขึ้นไปใช้สำหรับยึดฝาประจันห้องหรือฝักันห้อง

เสาดอม่อ คือเสาที่สูงแต่รับรอดได้ ส่วนมากจะไม่เจาะรูรับรอด แต่จะทำเป็นง่ามไว้รับรอดหรือหาไม้ที่เป็นธรรมชาติมาทำ ส่วนมากทำกับกระท่อมหรือกระต๊อบและรับสะพาน

เสาชาน คือ เสารับชานเรือนจะเจาะรูใส่รอดที่แนวใต้พื้นชาน

เสาหม้อ คือ เสาที่สูงจากพื้นดินถึงหลังรอดเหมือนเสาดอม่อ แต่จะทำเป็นเสาเสริมเข้าไปในกรณีเสาเรือนผุปลายจึงทำเป็นง่ามรับรอด

เสานางเรียง คือ เสาที่รองรับหลังคากันสาดที่ยื่นออกมามากกว่าธรรมดาที่ค้ำยันหรือเท้าแขวนไม่สามารถรองรับได้

3.พื้น พื้นของเรือนไทย ห้ามใช้กบไสจะเสมอเรือนเจ้าได้ยึดถือกันมาตั้งแต่โบราณ ผู้เขียนตรวจดูบ้านเรือนไทยเก่า ๆ หลายหลัง ในลุ่มแม่น้ำน้อย แม่น้ำเจ้าพระยา ยังไม่เคยเห็นไม้พื้นแบบไสกบเลย ช่างโบราณหากไม้ได้เนียนจริง ๆ แต่ถึงอย่างไรก็ยังทิ้งรอยขวานตากไว้ให้เห็นมองในแง่ดี ถึงจะขัดถูจนเป็นมันก็ไม่สิ้นได้ง่าย ๆ พื้นเรือนไทยแบ่งออก 3 ประเภทคือ

พื้นเรือน เรือนไทยนิยมใช้ไม้กระดานที่มีความกว้างมากและยาวตลอด เรือนต่อพื้นไม่เคยเห็น (ผู้เขียน) ถ้าปูตามยาวก็ปูทับหลังรอดจะใช้แผ่นกระดานสั้น ก็ช่วงระหว่างเสา โดยใช้ฝักมะขามที่ตัด

กับเสาเป็นตัวรับ เพราะรอดรับไม่ได้ถูกเสาอมอยู่ เรือนบางหลังไม่ใช่ฝักมะขามแต่ปากข้างเสาให้เป็นปากก็ใช้ได้ แต่ไม่ค่อยพบ หากไม่มีไม้ยาวจะใช้ไม้สั้นปูตามขวางของเรือน หรือปูตามด้านแคบ จะต้องใช้ตงพาดอยู่บนหลังรอดอีกชั้นหนึ่ง การสำรวจเก็บข้อมูลครั้งนี้ยังไม่เคยปรากฏให้เห็นเลย

พื้นระเบียบ เช่นเดียวกับพื้นเรือนแม่ ตามตำราพื้นระเบียบจะลดต่ำกว่าเรือนแม่ประมาณ 30 เซนติเมตร แต่การสำรวจในครั้งนี้ (พ.ศ.2553) ไม่พบเลยจะพบแต่พื้นเรือนแม่กับพื้นระเบียบเสมอกันทุกหลัง นี่คือเอกลักษณ์ของเรือนไทยในแถบนี้

พื้นชาน จะอยู่ต่ำกว่าพื้นระเบียงประมาณ 45 เซนติเมตร ระยะก้าวขึ้นระเบียงได้พอดี จะปูตามยามและไม่นิยมปูชิดกัน เพราะไม่มีหลังคาฝนตกน้ำฝนจะไหลลงร่องได้สะดวกทำให้พื้นชานไม่ผุเร็ว

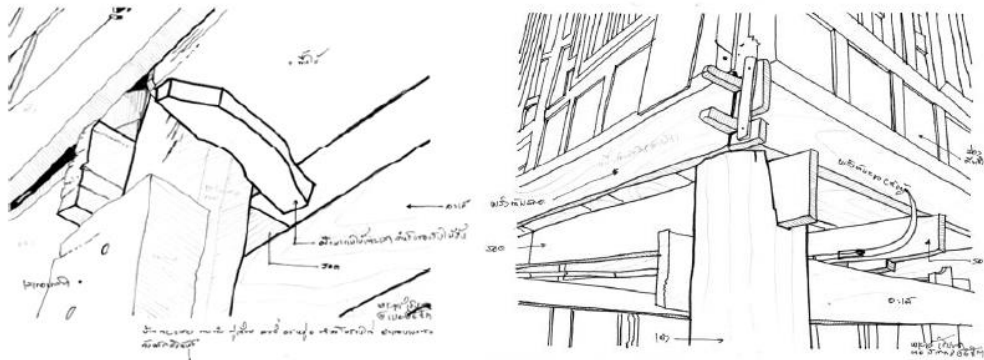
4. รอด คือแผ่นไม้ที่รอดรูเสา ด้านสกัดของตัวเรือนและระเบียงให้ปลายทั้งสองข้างเลยเสาออกไปรับพริ้ง หลังรอดในเสารับพื้นกระดานที่ปูตามยาว ถ้าไม่พื้นบางก็เสริมรอดคั่นกลางระหว่างช่วงเสา รอดเสริมนี้จะวางอยู่บนหลังอะเส ซึ่งพบเป็นจำนวนไม่น้อย

5. ราง แผ่นไม้ขนาดเท่ากับรอดหรือเล็กกว่า แขนงอยู่กับพริ้ง เพื่อช่วยรับน้ำหนักพื้นไม้ให้อ่อน เช่นเดียวกับรอดเสริม

6. ตง ไม้รูปสี่เหลี่ยมแบนวางตั้งอยู่บนหลังรอด ตามความยาวของตัวเรือน เพื่อใช้รองรับพื้นเรือนที่ปูตามขวาง ลุ่มแม่น้ำทั้ง 5 สาย ที่สำรวจครั้งนี้ไม่พบเลย

7. พริ้ง ไม้สี่เหลี่ยมแบนรัดเสาด้านสกัดและด้านยาว ด้านสกัดเจาะเป็นรูเดี่ยวรูปทางเหยี่ยว เพื่อให้เดือยทางเหยี่ยวคู่ด้านยาวสอดแล้วใช้สลัดเป็นโลหะหรือไม้เนื้อแข็งสอดบังคับอีกชั้นหนึ่งกันไม่ให้ไม้พริ้งเรือนออกจาก บางครั้งเจาะเป็นรูสี่เหลี่ยมเพื่อสอดเดือยสี่เหลี่ยม นอกจากจะใช้เป็นหัวไม้พื้นแล้วยังเป็นฐานที่ตั้งฝาเรือน และเป็นเครื่องบังคับขนาดของเรือนไปในตัวด้วย เพราะฉะนั้นก่อนขุดหลุมจึงต้องวางพริ้งตอกหลักหมายหลุมแบ่งห้องไว้ก่อน

8. ฝักมะขาม ไม้ที่มีรูปร่างโค้งคล้ายฝักมะขามตอกติดกับเสาได้พื้นเรือนของรองรับพื้นเรือนช่วงที่ติดกับพริ้งหรือพื้นเรือนริมนอกของตัวเรือนด้านยาว เพราะปลายไม้กระดานที่ปูเรือนไปชนกับเสาไม่สามารถวางบนหลังรอดได้เพราะเสาเรือนอมอยู่ ช่วงบางท้องที่ไม่ทำฝักมะขามแต่ปากเสาเป็นบารองรับไว้ก็มีแต่น้อยมาก

ภาพที่ 16 องค์ประกอบเรือนไทย
ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

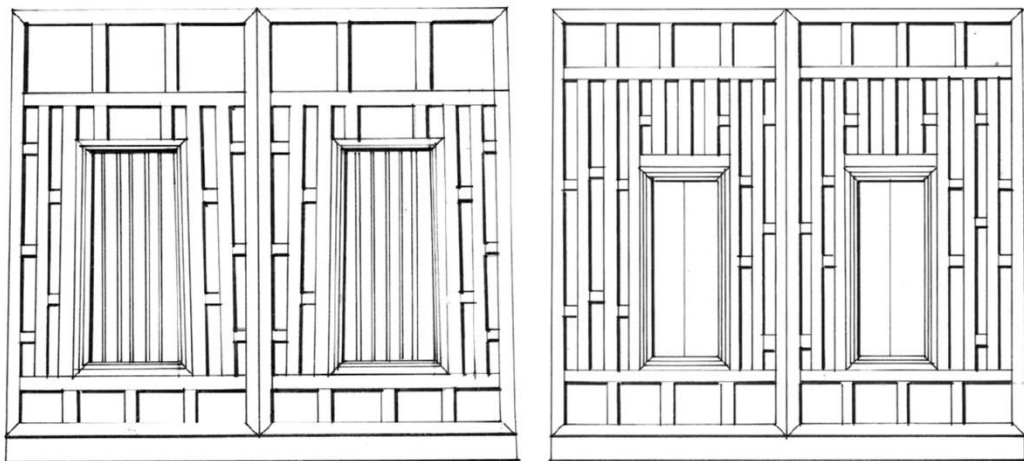
8. ฝาเรือน ฝาเรือนไทยภาคกลางทำเป็นฝาสำเร็จรูปมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาแล้ว คำให้การขุนหลวงวัดประดู่ กล่าวไว้ว่า “ย่านสัมพะณีทำฝาเรือนและเรือนหก...ทำไว้ขายและรับจ้าง” ประกอบไปด้วยไม้ชิ้นเล็ก ๆ รวมกันเป็นแผงฝาเรือนทั่วไปทำด้วยไม้ไผ่และไม่จริงประกอบกันแผงเรียกว่า “กระแบะ” เมื่อจะปลูกเรือนก็ยกกระแบะนี้ขึ้นประกอบได้เลย ฝาแต่ละตำแหน่งมีชื่อเรียกต่างกันไป ออกไป เช่น ฝาด้านข้างของเรือนเรียกว่าฝาเรือน ฝาด้านสกัดเรียกฝาหุ้มกลองหรืออุดหน้ากลอง ฝากั้นห้องเรียกว่า ฝาประจันห้อง ฝาของระเบียงเรียกว่าฝาระเบียงหรือฝาเลี้ยว ฝาตรงหน้าห้องโถงเรียกเรือน ฝาที่ชานเรียกฝาชาน เป็นต้น

ฝาเรือนตอนบนอยู่ระหว่างแปหัวเสา ขึ้นกับเตื่อ ซึ่งมีระยะห่างประมาณ 50 เซนติเมตร ทำเป็นช่องลมพัดบ้าง ทำเป็นระบายช่องแสงบ้าง ช่วงนี้เรียกว่า “กรอบรัดเกล้า” หรือ “คอสอง” มีรอบตัวเรือนทั้ง 4 ด้าน

ฝาเรือนส่วนล่างสุดติดกับพริ้ง มีลักษณะเป็นช่องลูกฟักสูงประมาณ 40 เซนติเมตร หรือสูงถึงใต้กรอบเขตหน้าของหน้าต่าง ส่วนมากความสูงจะน้อยกว่าความยาวหรือเท่ากัน ส่วนนี้มีรอบตัวเรือนทั้ง 4 ด้านเหมือนกัน เรียกว่าร่องตีนช้าง

ฝาเรือนจะมีหลายแบบ จะมีทั้งลูกตั้งและลูกนอน เพื่อแบ่งเป็นช่วง ๆ ขนาดต่าง ๆ ส่วนมากจะนิยมทำฝาปะกน ส่วนเรือนไฟหรือครุ์นิยมทำฝาแบบฝาสำรวจ ฝาดังกล่าวพอจะรวมรวมมาแสดงเป็นลายเส้นประกอบเพราะคำบรรยายอาจมองภาพไม่ชัดเจนดังนี้

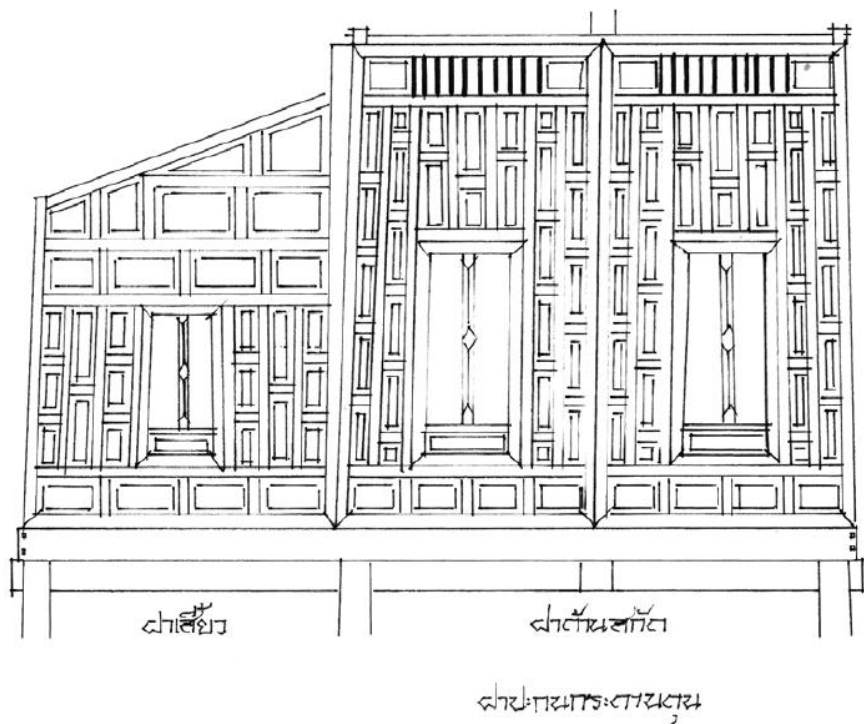
1) ฝาปะกน

ภาพที่ 17 ฝาปะกน
ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

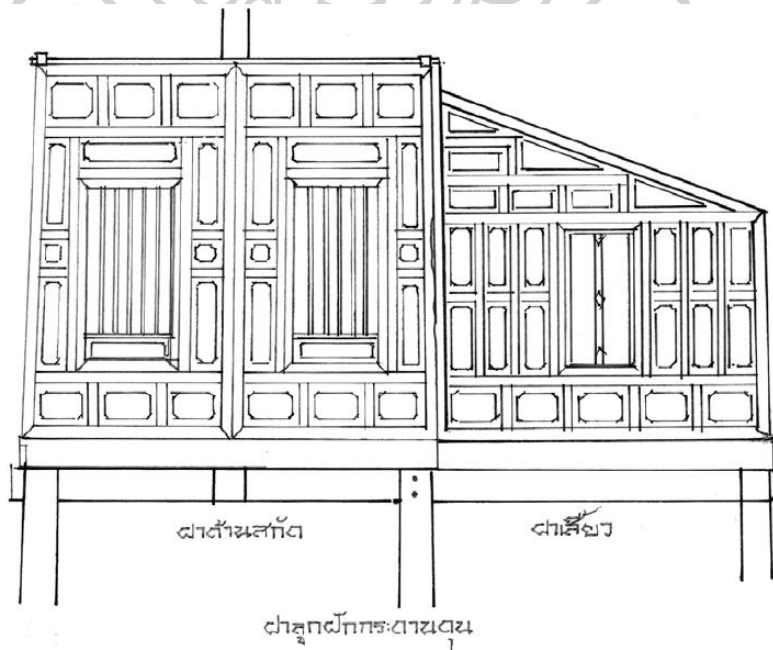
2) ฝาปะกนกระดานดุนหรือลูกฟักล่องปะกน

ภาพที่ 18 ฝาปะกนกระดานดุนหรือลูกฟักล่องปะกน

ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

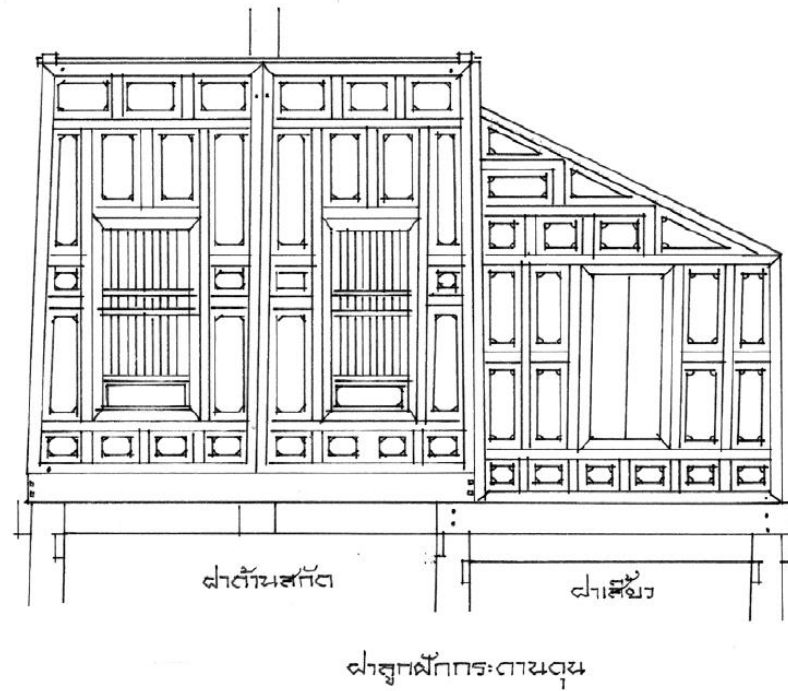
3) ฝาลูกฟัก

ภาพที่ 19 ฝาลูกฝึก

ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

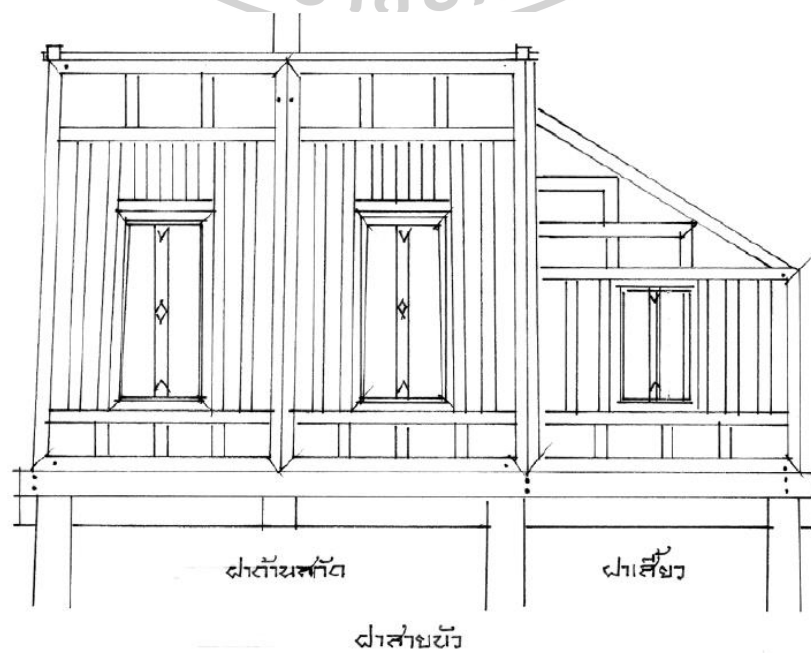
4) ฝาลูกฝึกกระดานดุน

ภาพที่ 20 ฝาลูกฝึกกระดานดุน

ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

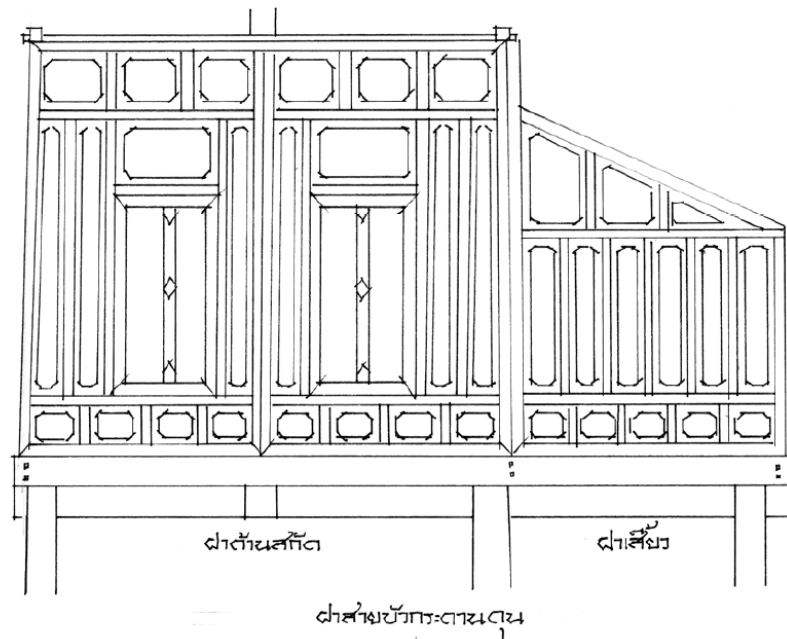
5) ฝาสายบัว

ภาพที่ 21 ฝาสายบัว

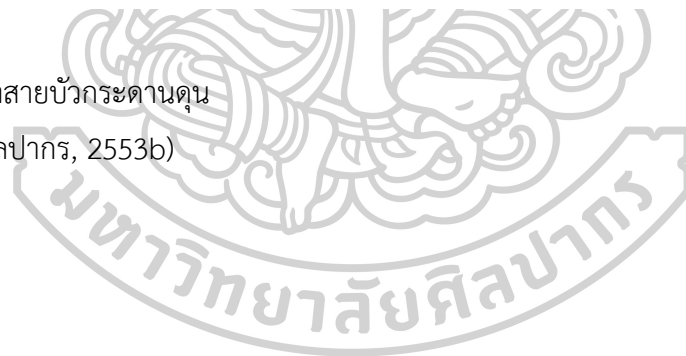
ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

6) ฝาสายบัวกระดานดุน

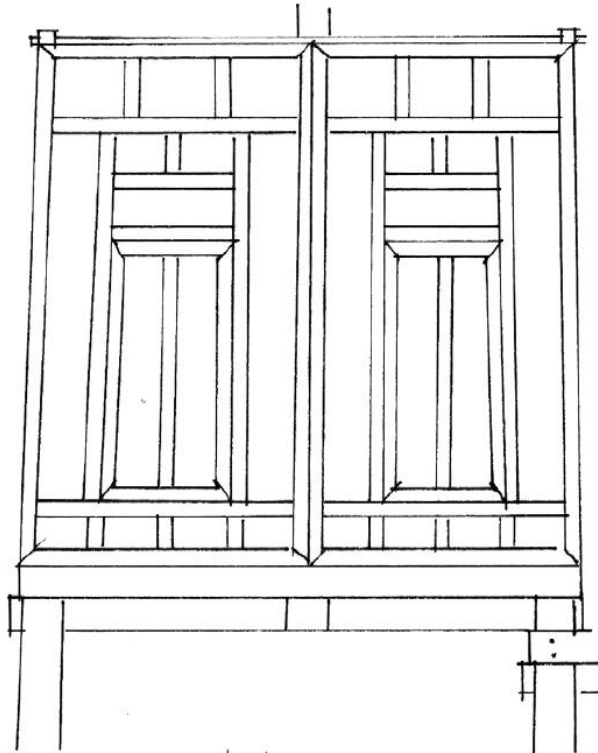

ภาพที่ 22 ฝาสายบัวกระดานดุน

ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

7) ฝาข้างกระดาน

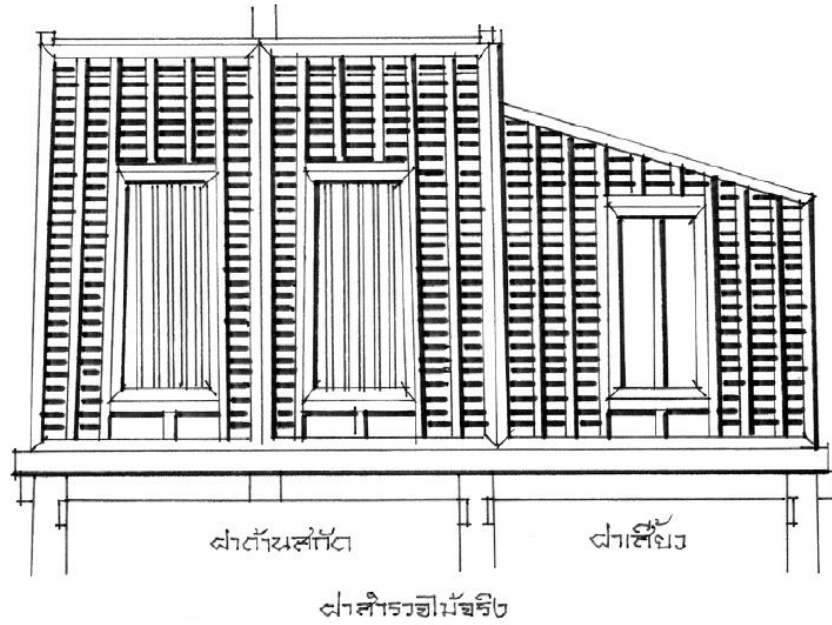

ฝาข้างกระดาน

ภาพที่ 23 ฝาข้างกระดาน
ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

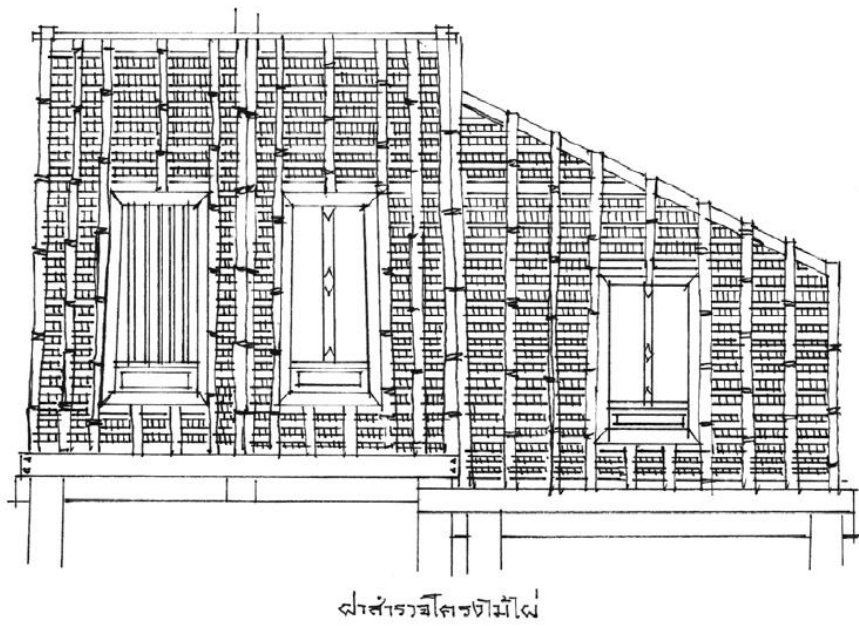

8) ฝาสำรวจไม้จริง

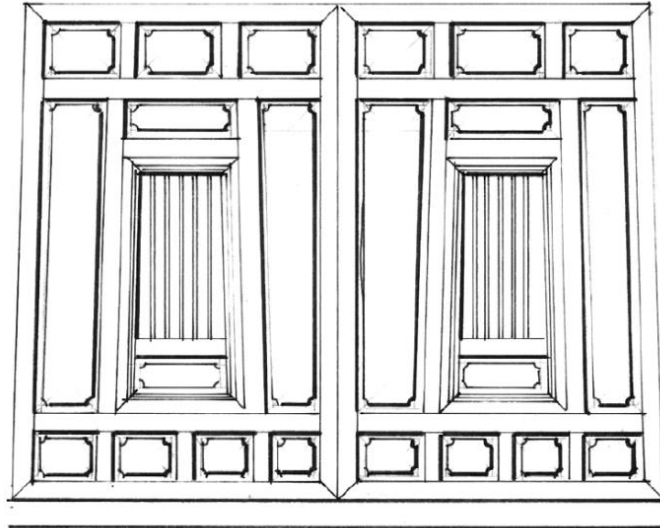
ภาพที่ 24 ฝาสำรวจไม้จริง
ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

9) ฝาสำรวจไม้ไผ่

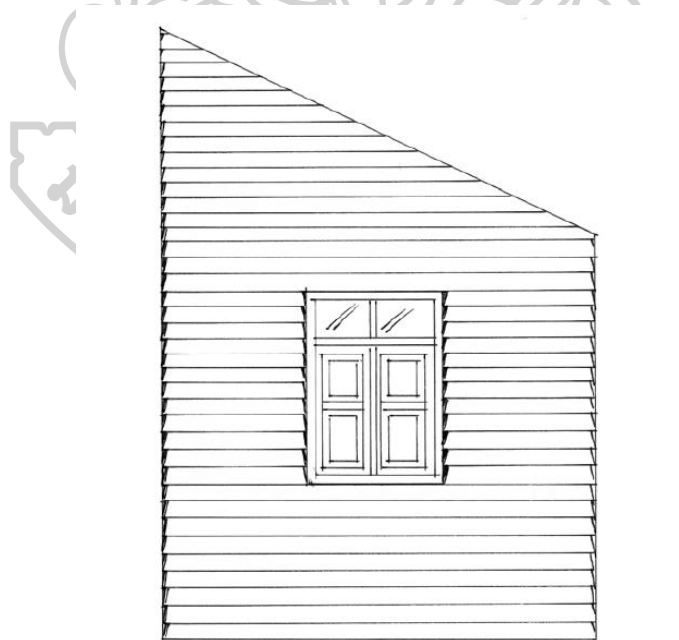
ภาพที่ 25 ฝาสำรวจไม้ไผ่
ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

10) ฝากระดานดุน

ภาพที่ 26 ฝากระดานดุน
ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

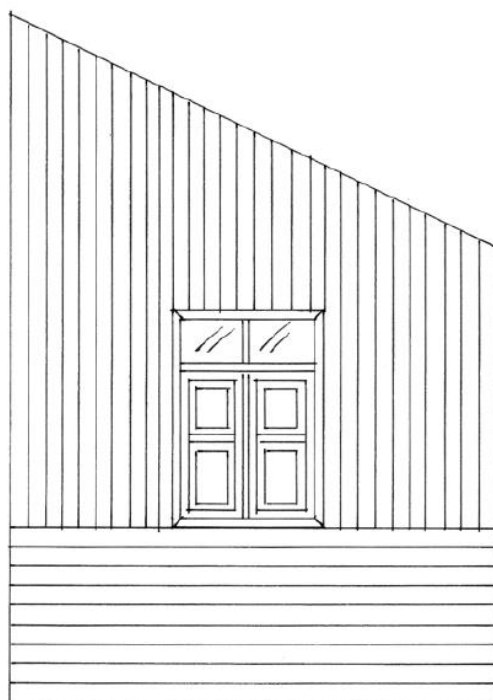
11) ฝาตีที่ทับเกล็ด

ฝาตีทับเกล็ด

ภาพที่ 27 ฝาตีที่ทับเกล็ด
ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

11) ฝาตั้งตีชน

ฝาตั้งตีชน

ภาพที่ 28 ฝาตั้งตีชน

ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

ประตูของเรือนไทย มี 2 ชนิดคือ ประตูห้องหรือประตูเรือน และประตูชาน

1. ประตูห้องหรือประตูเรือน เป็นประตูที่ใช้เข้าห้องนอนของเรือนนอน โดยจะเข้าทางห้องโถงหรือทางด้านระเบียง รวมทั้งประตูที่เข้าเรือนครัวด้วย ประตูประกอบด้วยกรอบเซ็ดหน้าที่ยกแต่งผิวและเข้าปากกบทั้ง 4 มุม กรอบเซ็ดหน้าของประตูจะวางอยู่บนลูกนอนตัวกลางสุดเหนือพริงและบรรจุอยู่ในกรอบของลูกตั้งและลูกนอนของฝา ตัวบานประตูจะเป็นแบบ 2 บาน เปิดเข้าในบานนี้จะยึดอยู่กับธรณีประตูกลางและบนด้วยเดือยในตัวของบานและเดือยนี้ทำหน้าที่คล้ายบานพับประตู ในปัจจุบันประตูจะมีตาล เป็นเครื่องยึดไว้ไม่ให้เปิดตาล มีลักษณะเป็นท่อนไม้สี่เหลี่ยม ฐานบัวตั้งอยู่ด้วยไม้ที่ติดอยู่กับตัวบานทั้งสองประตูที่มีบานขนาดใหญ่อาจจะทำเป็นบานคู่ก็ได้

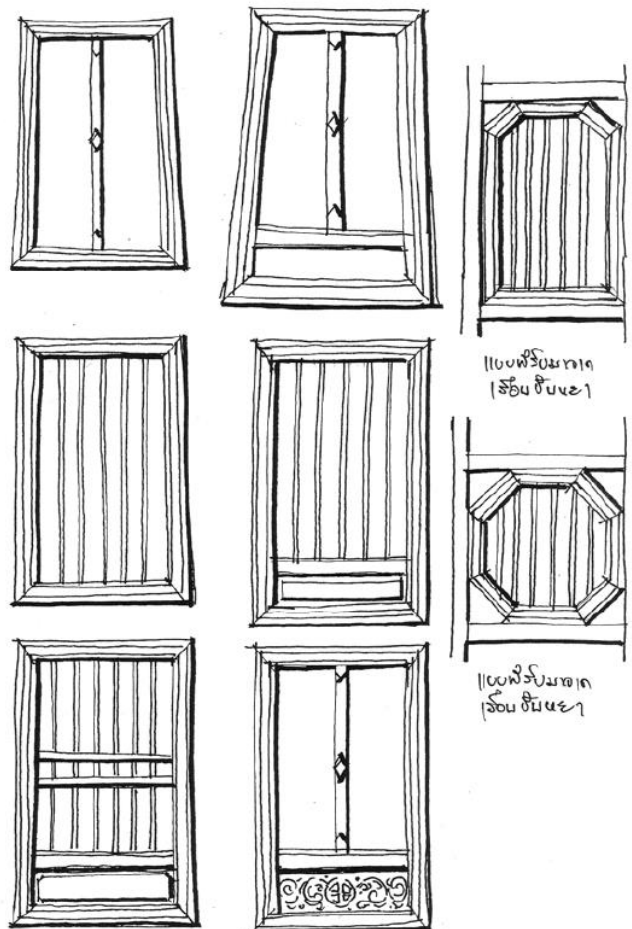
ประตูทั้งเป็นกรอบสี่เหลี่ยมผืนผ้าและสอบขึ้นข้างบนคือกรอบด้านล่างยาวกว่าด้านบน

2. ประตูรั้วชาน มีลักษณะเช่นเดียวกับประตูเรือน แต่ประตูนี้จะติดตั้งอยู่กับรั้วชานตรงบันไดขึ้นลงเรือน มีหลังคาอยู่ข้างบนเพื่อกันแดดกันฝนเป็นหลังคาทรงเดียวกับหลังคาเรือน และตั้งอยู่กับเสาข้างประตูเพียง 2 เสาเท่านั้น ซุ้มประตูนี้จะสวยงามและเพิ่มความสง่าให้กับเรือนด้วย

หน้าต่าง หน้าต่างของเรือนไทยมีทั้งเรือนนอนและเรือนครัว มี 2 แบบคือ แบบมีหย่องและไม่มีหย่อง หย่องคือส่วนล่างของกรอบขีดหน้าของหน้าต่าง ซึ่งมีลักษณะเป็นกรอบสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้างทั่วบาน และสูงประมาณ 10-15 เซนติเมตร ภายในกรอบมีทั้งฉลุลายแบบต่าง ๆ กับลูกฟูกกระดานคูน การเสริมหย่องเข้าไปทำให้หน้าต่างมีความสูงจากพื้นขึ้นมาอีกเล็กน้อย และเพิ่มความงามให้กับเรือนด้วย หน้าต่างมีเดือยและเปิดเข้าในเช่นเดียวกับประตูแต่ขนาดจะเล็กกว่าที่ธรณีล่างจะมีช่องสำหรับใส่กลอนกับเพื่อกันหน้าต่างเปิด

บานหน้าต่าง จะมีความเกี่ยวข้องกับตัวเรือนด้วย ทำเป็นแบบ 2 บาน ปิดชนกันโดยไม่มีบังใบตรงที่บานประชิดกันจะมีไม้ 1 อัน มีความสูงตลอดตัวบานที่ติดบานด้านขวามือให้เหลื่อมเลยออกมาจากขอบบานคล้ายกับบังใบไม้ชิ้นนี้เรียกกอกเลา บานบางหลังจำหลักลายสวยงามด้วย ออกเลานี้จะมีไม้ทั้งประตูหน้าต่าง

กรอบบานหน้าต่าง มีทั้งสี่เหลี่ยมผืนผ้าและสอบเข้าหากันด้านบนคือ ด้านล่างยาวกว่า ด้านบนเหมือนกับประตูเช่นเดียวกัน

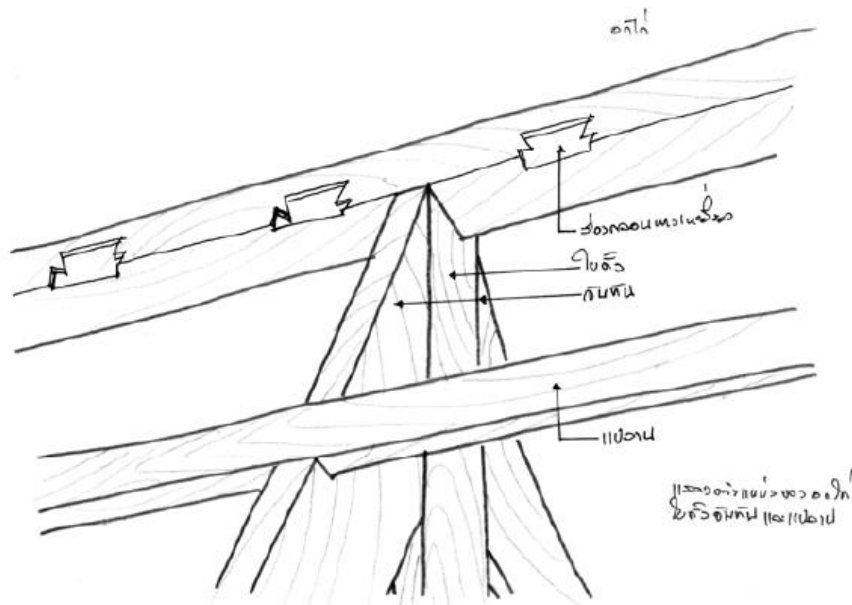

ภาพที่ 29 หน้าต่างเรือนไทย

ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

บันได ของเรือนไทยเป็นบันไดทำสำเร็จรูป นำไปติดตั้งกับเรือนได้ทันที ตัวบันไดประกอบด้วย แม่บันไดและขึ้นบันได ขึ้นบันไดจะสอดอยู่ในรูที่เจาะเข้าไปในแม่บันได รูนี้มีทั้งเจาะทะลุและไม่ทะลุ รูที่เจาะทะลุจะให้เดือยของขึ้นบันไดโผล่ออกไปพอประมาณ แล้วใช้ลูกสลักยึดไม่ให้แม่บันไดแยกออก ลูกสลักแต่เดิมทำด้วยไม้เนื้อแข็ง ภายหลังมีเหล็กก็ใช้เหล็กแทน ตามประเพณีจำนวนขึ้นบันไดจะเป็นจำนวนคี่ 3,5,7,9,11 ชั้น นิยมหันไปทางทิศตะวันออก ทิศอื่น ๆ ก็มี ทิศตะวันตกไม่มีโบราณชาติือ ในระยะหลังก็พอมีให้เห็นเหมือนกันไม่สู้จะเคร่งครัดเหมือนเมื่อก่อน

อกไก่ หรือแปจอง (ปักซี่ใต้เรียก แปทู ทางสุโขทัย ศรีสัชชนาลัย เรียก ทู ฉะยๆ) อยู่ตอนบนสุดของส่วนที่เป็นสันหลังคาเรือนเป็นไม้ท่อนยาวด้านตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนวางตลอดตามแนวยามของหลังคาเรือน มีรู สวมเดือยของใบตั้งทุกช่วงซื่อ ทำหน้าที่ให้จันทันกับกรอบจั่วยึดด้านข้างส่วนบนของอกไก่ ส่วนมากช่างจะบากเป็นร่องรูปหางเหยี่ยว ให้ปลายกรอบหางเหยี่ยวทาบลงบนร่อง แล้วสลักด้วยลูกสลักไม้ เพื่อยึดปลายกลอนกับอกไก่ให้แน่น เพื่อวางระแนงและมุงกระเบื้องต่อไป ตัวอกไก่ส่วนมากจะใช้ไม้ท่อนเดียวไม่ต่อและช่างจะถากให้อ่อนตัวตรงกลาง สันหลังคาจะได้ไม้แข็งและด้าง ทำให้หัวท้ายหลังคาดูเจิดเล็กน้อยและยื่นเลยตัวบันลมออกไปประมาณ 10 เซนติเมตร บางแห่งส่วนที่ยื่นออกไปนี้จะควั่นหรือบากให้เป็นร่องกันน้ำฝนไหลย้อน บางแห่งใช้สังกะสีหุ้ม อาคารโบสถ์ วิหารสมัยสุโขทัย ใช้กระเบื้องดินเผาทำเป็นกรอบไว้ เรียกว่า “กรอบอกไก่”

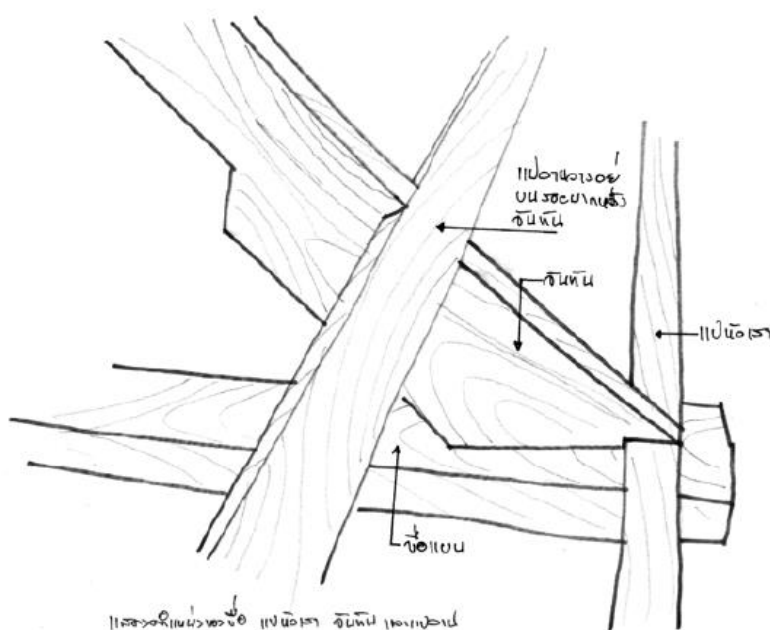

ภาพที่ 30 องค์ประกอบเรือนไทย

ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

จันทัน คือ ไม้สี่เหลี่ยมแบน ตั้งอยู่บนปลายชื่อด้านละตัว ประกอบกันเป็นรูปพนมหรือสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ปลายบนแนบอยู่กับใบตั้งได้ออกไก่ ปลายล่างบากเป็นบ่าอมไว้กับแปหัวเสา บนหลังชื่อภาษาช่างเรียกว่า “เหยียบจันทัน” คือจันทันเหยียบอยู่บนหลังชื่อ รูปของจันทันจะแอนโค้งให้รับกับหลังคา

เรือนไทยมีกันสาดและระเบียบ จันทันก็จะเรียกชื่อตามตำแหน่งที่อยู่ คือ จันทันระเบียง จันทันกันสาด

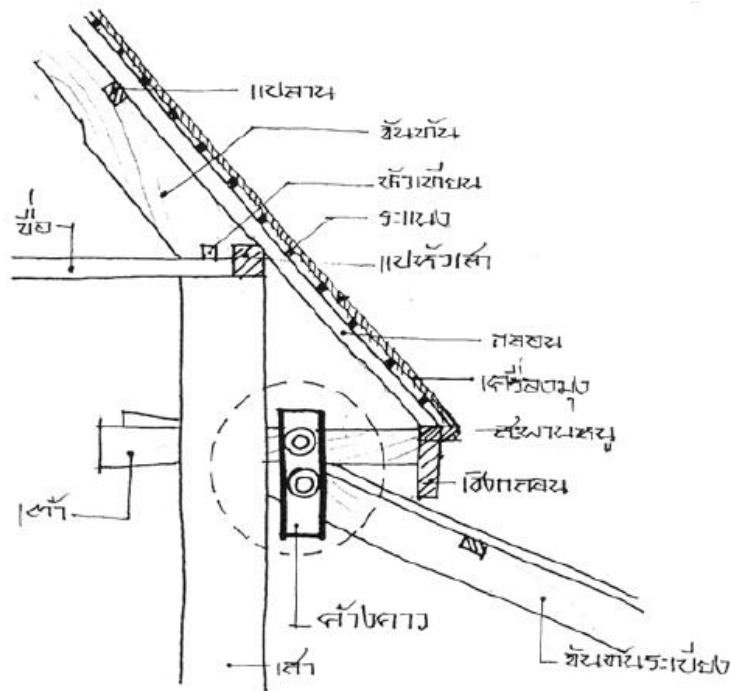

ภาพที่ 31 องค์ประกอบเรือนไทย

ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

จันทันระเบียงและกันสาด จะแขวนอยู่ใต้เท้ากับเสา บางแห่งใช้นื้อตร้อยเข้ากับเท้าวิธีนี้น่าจะมาทีหลัง อีกวิธีใช้ไม้ทำเป็นค้ำคาวหัวไว้ (ดูภาพประกอบ)

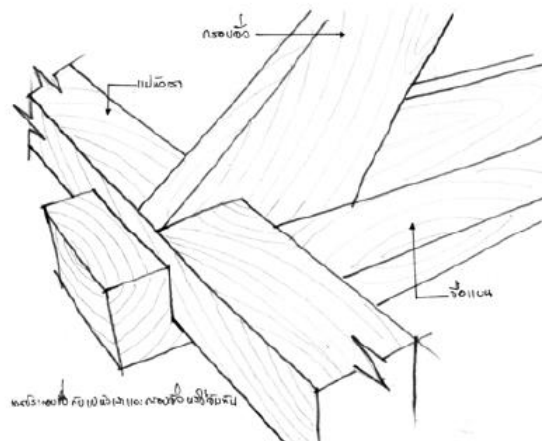
ปลายด้านบนก็จะไปแปะไว้ที่รอยบากของเสาระเบียงด้านบนนอก ถ้าเป็นกันสาดจะมีไม้เท้าแขวนยื่นขึ้นไปรับ

ภาพที่ 32 องค์ประกอบเรือนไทย
ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

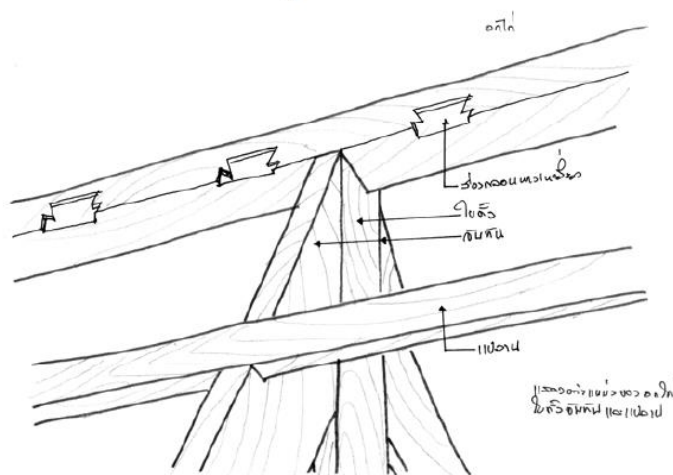
แป เรือนไทยมี 2 ชนิด คือ แปหัวเสา กับ แปลาน จะวางพาดไปตามยาวตลอดหัวท้ายของตัวเรือนปลายทั้ง 2 ข้าง จะยื่นเลยตัวบ้านออกไป

1. แปหัวเสา ส่วนมากจะใช้ไม้รูปด้านตัดสี่เหลี่ยมจัตุรัสหรือสี่เหลี่ยมแบนชนิดหนา จะวางอยู่ที่กำบังปลายซีกมีทั้งสองข้าง บนหลังแปบริเวณซีกจะมีหน้าที่รับปลายกรอบจั่วและจันทัน ช่วงระหว่างซีกก็จะเป็นตัวรับไม้กลอนที่พาดยาวลงมาจากหลักอกไก่ นอกจากนั้นยังเป็นตัวยึดโครงหลังคาเรือนไม่ให้ปลายเสาเรือนเซออกจากแนว เพราะเป็นตัวบังคับซีกและซีกบังคับเสาอีกทอดหนึ่ง

ภาพที่ 33 องค์ประกอบเรือนไทย
ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

2. แปะลาน ส่วนมากจะเป็นไม้รูปตัดสี่เหลี่ยมแบน ขนาด $1\frac{1}{3}$ "x3 หรือ 2"x4" วางอยู่บนร่องหลังจันทันและกรอบจั่ว ถ้าเป็นตัวเรือนแม่หรือเรือนประธาน ก็จะวางข้างละ 5 แถว ถ้าเป็นเรือนครัวมีขนาดลงมาคือเรือน 2 ห้อง ก็จะมี 3 แถว เสถียรโกเลศ กล่าวไว้ในหนังสือประเพณีเกี่ยวกับชีวิต "ปลูกเรือน" ว่า แปะลานเห็นจะเอาชื่อมาจากใบลาน เพราะเป็นไม้รูปแบน "ด้านแป" การวางแปย่อมวางให้หัวท้ายของแปยื่นออกมาจากจั่วรับกับหลังคาปีกนกพองาม ส่วนที่ยื่นจากจั่วนี้เรียกว่า ไชลา หน้าจั่ว ในภาษาไทยใหญ่แปลว่า ทีเต้นทีสูง คำว่าไชลา จะหมายความว่า ขยายให้เด่นให้สูงได้บ้าง กระมัง

ภาพที่ 34 องค์ประกอบเรือนไทย
ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

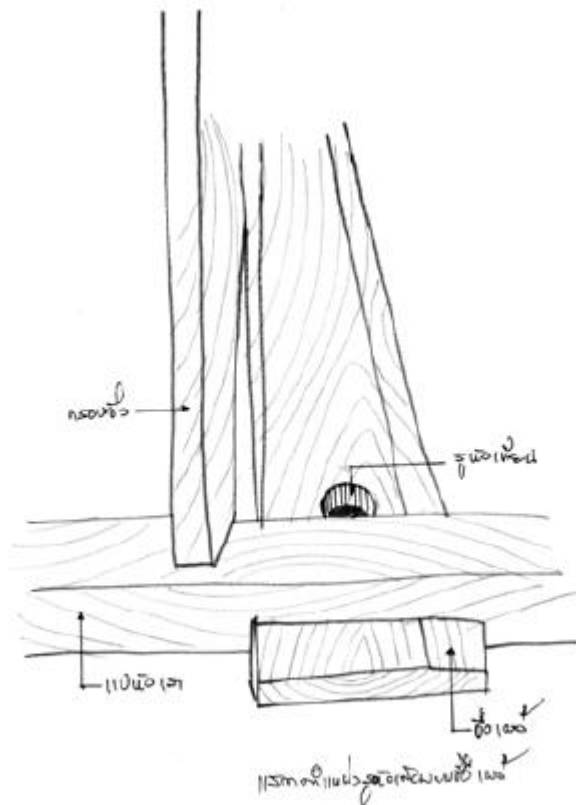
3. ใบบดิ่ง จะมีเฉพาะด้านสกัดหรือฝาหุ้มกลอง ลักษณะเป็นไม้สี่เหลี่ยมแบน โค่นใหญ่ ปลายเล็ก ส่วนปลายจะทำเป็นเดือยไว้สำหรับสวมเข้ากับรูเดือยของอกไก่ ส่วนโคนทำเป็นเดือยเชื่อมตั้งอยู่บนหลังช่อ มีหน้าที่รับผลจั่วและรับอกไก่ บางแห่งเป็นไม้ท่อนเดียวกับเสาตั้ง แต่ระยะเดือยบนจะกลายเป็นรูปเหลี่ยมหรือกลมก็ได้ แต่ระยะเดือยบนจะต้องเป็นสี่เหลี่ยมแบบตั้งได้กล่าวแล้ว

มีตั้งอีกชนิดหนึ่งเรียกตั้งแขวน ลักษณะเช่นเดียวกับใบบดิ่ง แต่จะต้องตั้งอยู่บนช่อตัวในที่ไม่มีเสารับ ใช้สำหรับให้จันทันเกาะและรับอกไก่เช่นเดียวกัน ขนาดของใบบดิ่งมีสูตรมาตั้งแต่ครั้งโบราณว่า เดือยใบบดิ่งนั้นต้องถือเอาส่วนยาวของช่อเป็นพิคัด ถ้าช่อยาว 5 ศอก ใบบดิ่งก็ต้องสูง 4 ศอก เว้นไว้แต่ต้องการหลังคาสอบสูงเรียกว่าก็ต้องใช้เดือยใบบดิ่งเป็น 4 ศอก 1 คืบ

กลอน ไม้แผ่นบางขนาด $\frac{1}{2} \times 3$ " ทำหน้าที่ยึดเครื่องมุง พาดบนแปทุกตัว ตั้งแต่อกไก่ไปจนถึงเชิงกลอนของหลังคาเรือน ปลายด้านบนที่วางอยู่กับอกไก่จะทำเป็นหางเหยี่ยวทาบลงบนร่องที่ช่างทำไว้หลังอกไก่ เเจาะรูฝังเดือยลงไปให้แน่น

ถ้าหลังคามุงด้วยกระเบื้อง กลอนก็จะทำเป็นกลอนเจาะกับกลอนขอ เพื่อวางไม้ระแนงอีกชั้นหนึ่ง เพื่อให้ระแนงรับกระเบื้อง ถ้าหลังคามุงด้วยหญ้าหรือจากไม่ต้องมีระแนงแต่อย่าใช้กลอนเจาะเป็นรูเรียงตั้งแต่ปลายข้างหนึ่งไปหาปลายอีกข้างหนึ่ง เว้นช่วงห่างเท่ากันระยะที่จะมุงด้วยจากหรือหญ้า ส่วนมากจะประมาณ 15 เซนติเมตร หรือเท่ากับระยะความห่างของระแนง

ช่อ ไม้แผ่นสี่เหลี่ยมแบนจะใช้ขนาด $\frac{1}{2} \times 7, 2 \times 8$ " ปลายทั้งสองข้างเจาะรูกลมเพื่อสวมเข้ากับหัวเทียนของเสา รูทั้งสองนี้จะเป็นตัวบังคับกับความสอบของเรือน และที่ปลายช่อทุกตัวจะบากเป็นร่องเพื่อรับแปหัวเสา และหลังช่อจะเป็นตัวจับระดับแนวระนาบของตัวเรือน ช่อตัวริมสุดทั้งสองข้างเหลี่ยมบนจะฉากให้ลาดเอียง รับกับความลาดเอียงของปีกนกเรียกว่าช่อแฝด และช่อที่อยู่ระหว่างห้องจะเรียกว่า ช่อประจำห้อง ยังมีช่ออีกแบบหนึ่งเรียกว่า ช่อคัต จะอยู่ใต้ช่อแฝด เพื่อรับโคนใบบดิ่งที่ทะลุช่อแฝดลงมาเป็นตัวบังคับไม่ให้ใบบดิ่งโงนเงนได้ อีกตำแหน่งหนึ่งเรียกว่า ช่อคัตเช่นเดียวกัน ใช้สำหรับเรือนแฝด คือวางอยู่ใต้ช่อประจำห้อง วางพาดยาวจากเสาด้านนอกของเรือนแม่ไปยังเสาด้านนอกของเรือนแฝด เพราะเสาภายในของเรือนแฝดไม่มี ถ้ามีก็จะทำให้เกะกะจึงใช้เสาตุ๊กตาวางอยู่บนหลังช่อคัต เพื่อขึ้นไปรับช่อบนอีกทอดหนึ่ง ช่อคัตตัวนี้ส่วนมากจะวางเอาสันตั้งไม่วางทางนอนทางนอนจะรับน้ำหนักได้ไม่ดี

ภาพที่ 35 องค์ประกอบเรือนไทย
ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

ระแนง ไม้ท่อนยาวหน้าตัดรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสวางพาดอยู่บนป่าของกลอน ทำหน้าที่รับกระเบื้องมุงหลังคาวางระยะห่างกันประมาณ 10 เซนติเมตร ขนาดประมาณ 1"x1"

สะพานหนู ไม้แผ่นยาววางทับบนหลังเชิงกลอน ทำหน้าที่รองรับปลายกลอนกระเบื้อง ถ้ามุงด้วยหญ้าหรือตบจากก็รับหญ้าและตบจากป้องกันฝนไหลลงมาเปียกเชิงกลอนทำให้ผุได้มีขนาดประมาณ 1"x4"

เชิงกลอน ไม้แผ่นสี่เหลี่ยมแบบขนาดประมาณ 1 ½"x6" ติดอยู่ปลายเต้าของชายคาและจันทันปีกนกกับจันทันหลังคากระเปียบทำหน้าที่รองรับสะพานหนู ตัวเชิงกลอนจะเจาะรูเพื่อให้เดือยของเต้าสวาย

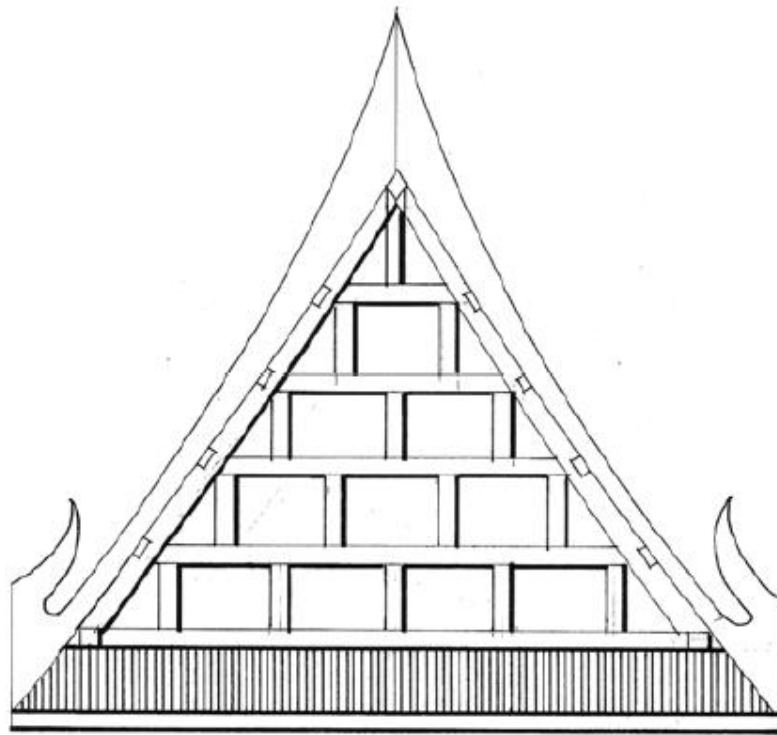
เต้า ไม้แผ่นหนาขนาดประมาณ 2"x4" , 1 ½" x 3" ยาวประมาณ 70 เซนติเมตร ปลายข้างหนึ่งเสียบอยู่กับเสาปลายด้านนอกทำเป็นเดือยเพื่อเสียบรับเชิงกลอนเต้าตัวเดียวตามเสาเรียกเต้าราย ถ้าเต้าสองตัวอยู่ที่เสามุมรับเชิงชายด้านยาวกับด้านสกัดเรียกเต้ามุม มีทั้งตัวผู้และตัวเมีย

สลักเดียว เหลาไม้กลมยาวคล้ายตะเกียบสอดอยู่ที่ปลายเดียวของเต้า ปลายเดียวของพริ้ง ปลายเดียวของจันทันระเบียบ เพื่อบังคับไม่ให้ส่วนประกอบที่กล่าวมาตีออกจากกันในระยะหลังใช้ ตะปูหรือเหล็กเส้นกลมแทน

ค้ำควา ไม่แปยาวประมาณ 40 เซนติเมตร จะเจาะรูสี่เหลี่ยม 2 รู ระบายลมเข้ากับเต้ารูล่าง ให้ปลายจันทันกันสอดสอดทำหน้าที่รับปลายจันทันที่อยู่ด้านในใต้เต้า รุ่นต่อมาไม่ค่อยทำเพราะ ใช้น้ำอัตร้อยเต้ากับจันทันกันสอดเข้าด้วยกันก็แน่นดี

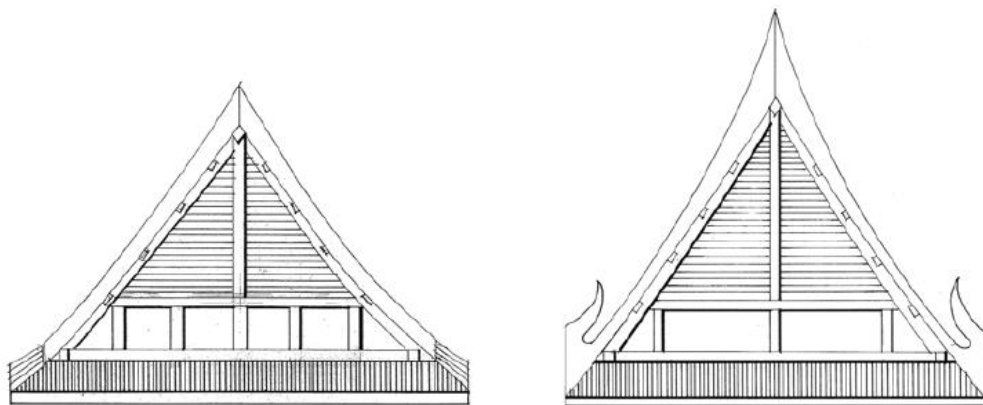
หน้าจั่ว แผงไม้ปิดโครงจั่วด้านสกัดหัวท้ายหรือปิดโครงจั่วฝาประจันห้อง แผงจั่วนี้ ประกอบด้วยไม้แผ่นเล็ก ๆ เป็นรูปสามเหลี่ยม ด้านประกอบมุมแหลมทำหน้าที่เช่นเดียวกับจันทัน เพราะบากเป็นร่องเพื่อรับแป แผงจั่วนี้จะยึดอยู่กับใบตั้ง ตั้งอยู่บนช่อและแปหัวเสา มีการประดับตกแต่งหน้าจั่วหลายแบบ

จั่วลูกฟัก จั่วหน้าพรหม ลักษณะเป็นช่องบรรจุลูกปะกนขนาดใหญ่ เรียกว่าลูกฟัก ช่องลูกฟัก นี้อาจมีถึง 5 ชั้น ลดหลั่นกันขึ้นไปมีทั้งลูกตั้งและลูกนอน ชั้นบนสุดมีช่องเดียวเรียกหน้าพรหม หรือ พรหมพักตร์ เมื่อเวลาปลุกเรือนมีการทำขวัญจั่ว โดยใช้ผ้าขาวผืนเล็กและเย็บประติดกัน ผูกห้อยไว้ที่ หน้าจั่วและเจิมเป็นรูปพนมตรงยอดจั่วด้วยที่ทำเช่นนี้ถือว่าเป็นสิริมงคลแก่เรือน ถ้าคิดอีกแง่หนึ่งว่า เป็นเครื่องป้องกันอันตรายที่จะมาบิชาาก็ลงรอยเดียวกัน ถ้าท่านดูรูปเกียรติมุขหลายสิ่งในรูปเขียนจะ เห็นว่าเป็นลวดลายเดียวกันจะต่างกันที่ลายสิ่งที่เป็นรูปพนมเรียงขึ้นไปเท่านั้น ส่วนรูปเกียรติมุขเอามา ติดไว้ที่หน้าจั่ว บ้างจะไม่ได้หรือ แต่รูปจั่วของเรือนเป็นรูปแหลม จะใช้เป็นรูปเกียรติมุขดูละวุ่นไม่เข้ากับรูปจั่ว ทั้งการทำเช่นนั้นก็ไม่เป็นของง่ายนัก นอกจากจะเป็นเรือนของคนที่มีอำนาจวาสนา ไม่ใช่จะเป็นของที่ทำกันเป็นสามัญทั่ว ๆ ไป จึงยังทำเป็นลายหน้าพรหม ซึ่งเท่ากับเอาพรหมวิหารเป็นเครื่อง ป้องกันอันตราย ที่ลัทธิศาสนาที่ไทยนับถืออยู่ ส่วนที่เจิมรูป 6 จุด เป็นรูปพนมคิดว่า เป็นความหมาย ทำนองเดียวกัน (เสถียรโกเศศ : ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต ปลุกเรือน 2581)

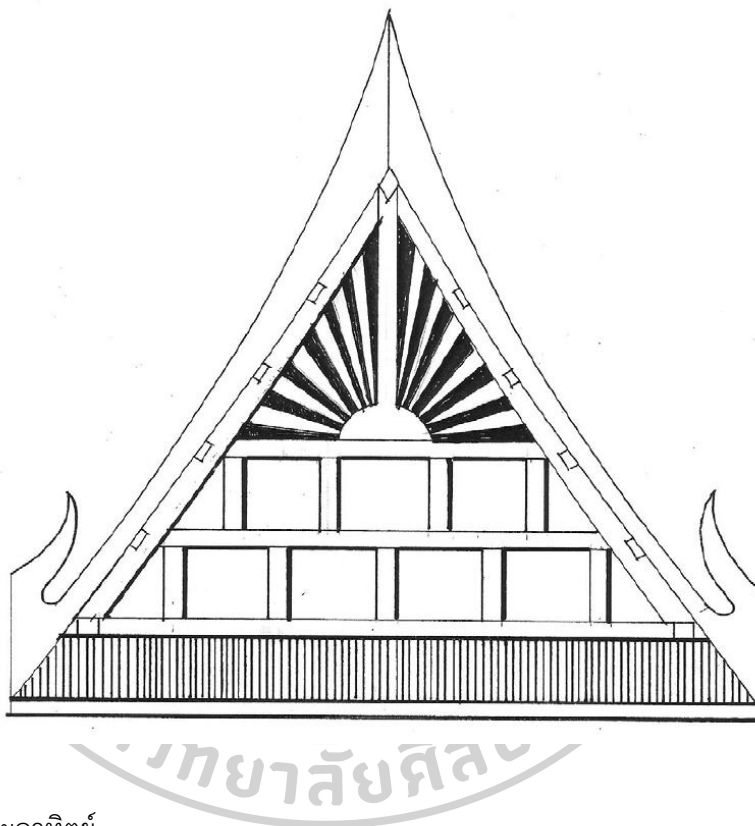
ภาพที่ 36 จั่วลูกฟัก
ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

จั่วใบปรีอ จั่วที่มีไม้แกนกลางเป็นแนวตั้ง ใช้ไม้สี่เหลี่ยมแบนขนาดเล็กตีทับเกล็ดในแนวนอน ทั้งซีกซ้ายและขวา ตั้งแต่ฐานจนถึงยอดถึงอกไก่ บางแห่งทำเป็นลูกฟัก 1 ชั้นบ้าง 2,3 ชั้นก็มี

ภาพที่ 37 จั่วใบปรีอ
ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

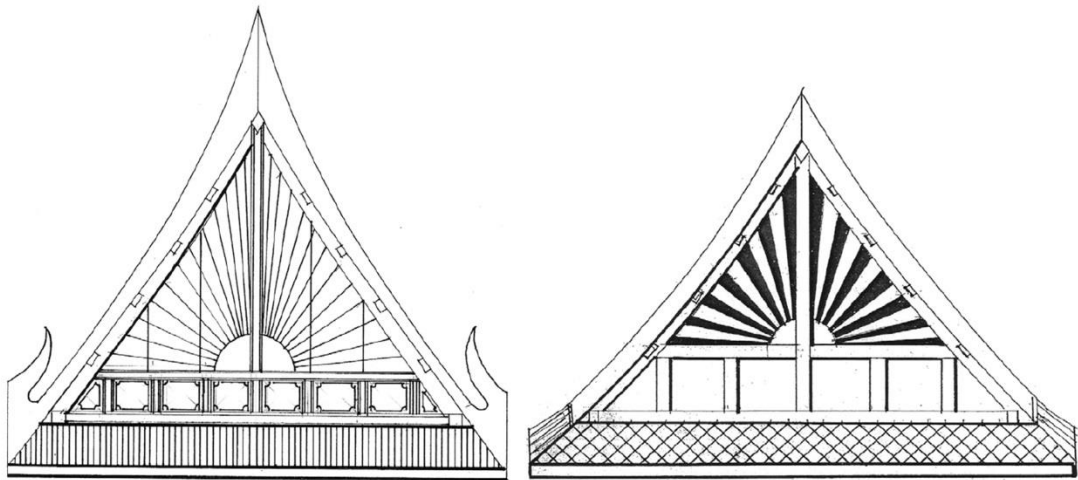
จั่วพระอาทิตย์ จะมีแถวลูกฟูกอยู่ด้านล่าง 1-2 แถว เหนือลูกฟูกจะทำเป็นรูปครึ่งวงกลมมีแกนตั้งกลางคล้ายใบดั่ง แล้วทำเป็นซี่ไม้แบบรัศมีของดวงอาทิตย์ขึ้นไปยันที่กรอบจั่ว ถ้าเป็นเรือนไฟหรือครัวจะตีช่องเว้นช่อง ถ้าเป็นเรือนแม่หรือเรือนประธาน เรือนพาลเ เรือนลูก จะตีเว้นช่องเหมือนกัน แต่มีไม้กรูอีกชั้นหนึ่งอยู่ข้างหลัง จั่วของเรือนบางหลังใช้วิธีสลักไม้เป็นรูปพระอาทิตย์ก็มี จักรูปพระอาทิตย์นี้ไม่ใช่มีแต่เฉพาะเรือนไทย เรือนทรงมะนิลาก็นิยม ภาคใต้ ภาคเหนือ ภาคอีสาน มีทั้งนั้น

ภาพที่ 38 จั่วพระอาทิตย์

ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

จั่วจะมีรายละเอียดปลีกย่อยอีกหลายแบบ แต่แบบหลัก ๆ ก็จะมี 3 แบบ ดังกล่าวนี้ ถือว่าเป็นหน้าตาของเรือน เพราะจั่วจะอยู่ด้านที่รับตะวันขึ้นและตะวันตก ภาคอีสานเรียก “สีหน้า” ให้ความหมายชัดเจนดี คนเราคบกันมองไม่เห็นหัวใจแต่ดูสีหน้าก็พอจะรู้ได้ เป็นสำนวนแบบไทย ๆ ที่เข้าใจกันดี

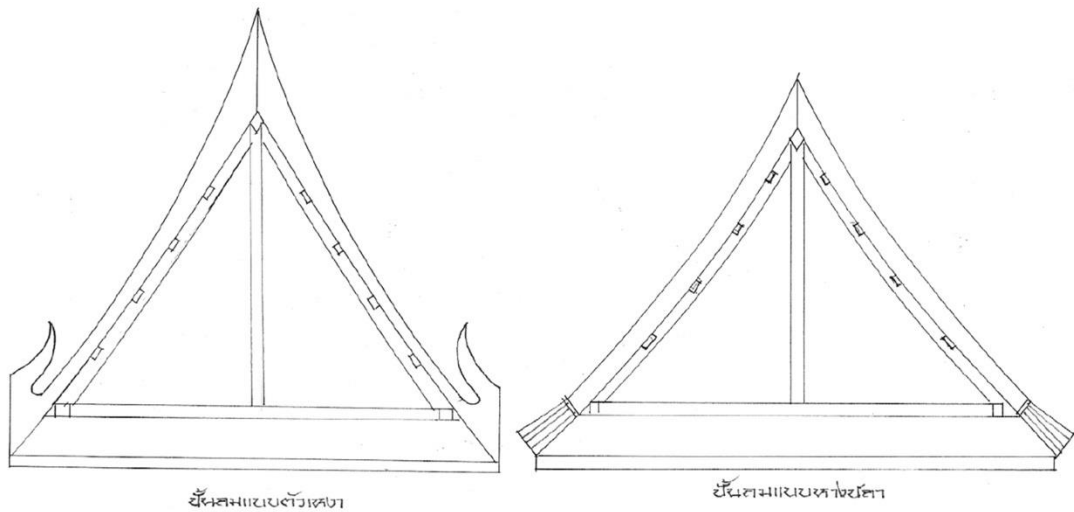

ภาพที่ 39 จั่วพระอาทิตย์

ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

25. เครื่องมุงหลังคา ชั้นเดิมคองมุงด้วยใบไม้ เช่น หญ้าคา หลังคาจึงอาจจะได้ชื่อมาจากหญ้าคา ก็เป็นได้ นอกจากนี้ยังมีหญ้าแฝก ใบจาก ใบตาล ใบมะพร้าว แล้วแต่ท้องถิ่นไหนจะหาได้ง่ายกว่ากัน จะทำออกมาเป็นตับ ๆ เวลามุงก็ไม่ต้องใช้ระแนงใช้ตับจากและหญ้าหรือใบไม้สอดร้อยด้วยตอกเพื่อผูกติดกับกลอน เรือนไทยสมัยก่อนนิยมมุงหลังคาด้วยหญ้าและจากจึงไม่มีระแนง ครั้นเมื่อใช้กระเบื้องเคลือบ (มีกระเบื้องหากตัดกระเบื้องเคลือบเต่า กระเบื้องกลีบบัว) ก็เพิ่มระแนงเข้าไป ต่อมาภายหลังมีสังกะสีเข้ามา ก็ใช้สังกะสีมุงตัดระแนงออกอีก เพราะสังกะสีนี้ใช้ในระยะเวลาหลัง ๆ แล้ว ทั้งสังกะสีและกระเบื้องลอนคู่ ส่วนมากจะใช้ซ่อมหลังคาหรือหลังเก่าที่ชำรุด โดยถอดไม้ระแนงออกเสีย เพราะไม่ต้องใช้มุงสังกะสีนอกจากจะกันฝนแล้วดีแล้วยังมีน้ำหนักเบาไม่อุ่มน้ำ

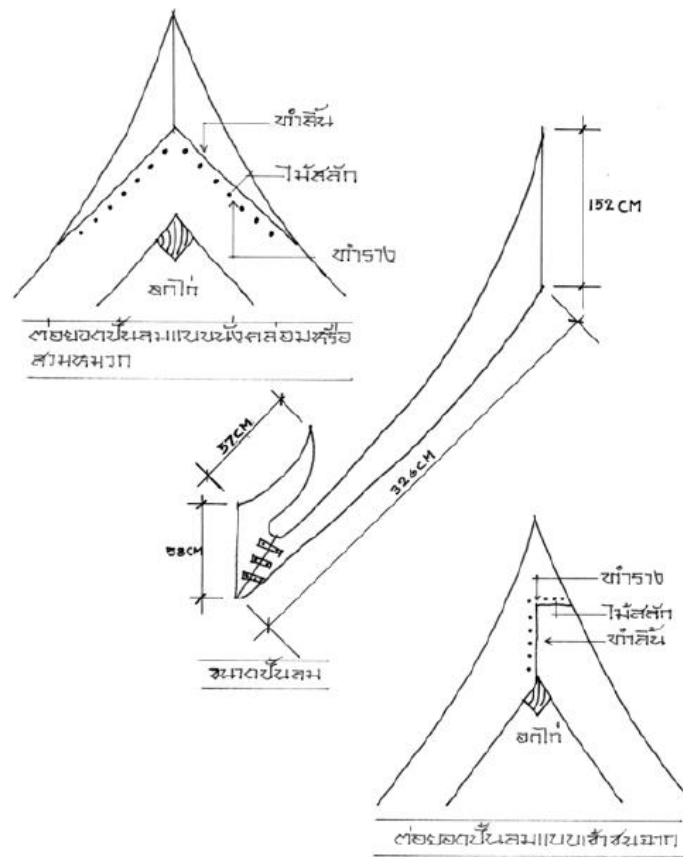
ปั้นลม คือไม้แผ่นใหญ่หนาประมาณ 3 เซนติเมตร 2 ตัว ประกอบให้เป็นสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ตกแต่งปลายบนให้แหลมอ่อนช้อยไปตามแนวลาดเอียงของหลังคา จะวางอยู่บนหลักอกไก่ แปทุกตัว ปลายปั้นลมจะวางทับอยู่บนหลังสะพานหนูหรือเชิงกลอน ปั้นลมทุกตัวจะตอยอดขึ้นไปให้แหลม วิธีตอยอดมีหลายแบบ คือ แบบนั่งคร่อมหรือสวมหมวกกับปากเป็นบ่าไว้ที่ตัวหนึ่ง เพื่อให้อีกตัวหนึ่งประกบเข้าทำเป็นรางลื่นสลักเดือยไม้ บางแห่งใช้สังกะสีทาบขีดหัว บางแห่งใช้ไม้แผ่นบาง ๆ ตีทับหลังปั้นลม ส่วนหางจะทำเป็นตัวหาง ทำเป็นตัวต่างหากแล้วนำมาต่อกัน นอกจากปั้นลมตัวหางแล้วยังมีหางปั้นลมแบบหางปลา

ภาพที่ 40 บ้านลม

ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

ส่วนมากจะทำเป็นคู่แฝดกับเรือนประธาน เรียกว่า บ้านลมแบบตัวเสา ใช้ประดับเรือนประธานหรือเรือนแม่ก็มี การติดบ้านลมจะใช้ตะปูจันทิเย็บเข้ากับหลังอกไก่และแป บ้านลมนับว่าเป็นเครื่องปิดเครื่องบังป้องกันลมฝนตัวย่อนให้เครื่องมุงหลุด นอกจากนี้ยังช่วยให้เกิดความงามและเป็นสัญลักษณ์ของเรือนไทย ถ้าจะกล่าวให้เห็นประโยชน์ก็ต้องบอกว่า หากเรือนใดไม่มีบ้านลมแบบดังกล่าว ไม่ใช่เรือนไทย

ภาพที่ 41 องค์ประกอบเรือนไทย
ที่มา : (กรมศิลปากร, 2553b)

ส่วนของหลังคาที่ยื่นออกจากตัวเรือน ถ้ายื่นจากหน้าจั่วเรียก ไชราหน้าจั่ว ถ้ายื่นจากฝาหุ้มกลองใต้หลังคาปีกนกเรียกว่า ไชราปีกนก และถ้ายื่นจากฝาด้านแปหรือด้านยาวใต้กันสาดเรียกว่า ไชรากันสาด ไชราส่วนที่ยื่นออกจากหน้าจั่วถึงเชิงปั้นลมนิยมใช้ไม้แผ่นทำเป็นผ้า ตีทับหลังแปเพื่อเปิดช่องว่างและทำหน้าที่เป็นกลอนขอไปในตัวด้วย

กันสาด ส่วนที่ต่อจากชายคาของเรือน 3 ด้าน ยกเว้นด้านระเบียบทำไว้เพื่อป้องกันแดดและฝน กันสาดมีความลาดมากกว่าหลังคาเรือน และต้องมีไม้ค้ำยันหรือแขนนางค้ำไว้ แต่ถ้ายื่นออกมา มากกว่าปรกติจะต้องมีเสานางเรียงตั้งรับ เรือนธรรมดาไม่ค่อยพบ ปัจจุบันกันสาดที่มุงด้วยกระเบื้องดินเผาไม่ค่อยพบ ส่วนมากจะใช้สังกะสีแทน

ข้อดีและข้อเสียของเรือนไทย

ข้อดี สมองประโยชน์ใช้สอยตามความเป็นอยู่อย่างสบายและเรียบง่าย ป้องกันการอบอ้าวของอากาศเพราะหลังคายกสูงระบายอากาศได้ดี ป้องกันฝนเพราะหลังคายกสูง ป้องกันแสงแดดกล้าเพราะมีปีกนกและกันสาด ป้องกันน้ำท่วมถึงพื้น เพราะมีเรือนสูง ใช้วัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น รับลมและระบายความอบอ้าว เพราะหันให้ด้านยาวรับลม ด้านแคบหรือด้านสกัดรับแดด เป็นเรือนสำเร็จปลูกสร้างได้ในวันเดียว จะสร้างมากหลังหรือน้อยหลังก็ได้เพราะประกอบเป็นหลังๆไป แสดงออกถึงวิถีชีวิตและสังคมความเป็นอยู่เป็นสัญลักษณ์ประจำชาติอีกแบบหนึ่ง

ข้อเสีย มีข้อจำกัดในหน้าที่การใช้สอย เพราะมีห้องน้อยในเรือนแต่ละหลัง ถ้าสร้างมากหลังจะขาดความสัมพันธ์ของเรือนแต่ละหลังหากไม่มีลานเล่นถึงกัน เปลืองพื้นที่ในการปลูกสร้าง เพราะไม่นิยมสร้างเรือนเดิม1ชั้นหากต้องการประโยชน์ใช้สอยเพิ่มขึ้นก็ต้องสร้างเรือนเพิ่มขึ้นด้วย ทำให้เรือนแต่ละหลังกว้างใหญ่ได้ยากเพราะหลังคาจะต้องสูงมากด้านลมฝนมากเกินไป ขาดการใช้ประโยชน์ส่วนตัว ได้ดูของนอกชานใช้ประโยชน์ไม่ได้เต็มที่เพราะเดิมรอดไม่ได้ รากฐานไม่แข็งแรงทรุดเอียงง่าย ฝนรั่วตามหน้าต่างเพราะบานหน้าต่างเปิดเข้าในห้อง ฝนรั่วตามแนวลูกตั้งและลูกนอนของฝาปะกน พื้นไม้กระดานอ่อนตัวง่ายเพราะปูพื้นตามยาวต้องใช้รอดหรือราเสริม

การออกแบบเครื่องเรือน

เครื่องเรือน หรือเฟอร์นิเจอร์คือสิ่งที่มนุษย์คิดประดิษฐ์ขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ภายในบ้าน ที่ทำงานหรือที่สาธารณะ กิจกรรมดังกล่าวได้แก่ การนอน การนั่งรับประทานอาหาร ทำงาน ฯลฯ เครื่องเรือนถูกออกแบบสำหรับคนคนเดียวหรือกลุ่มคน ทำด้วยวัสดุหลายชนิดแตกต่างกัน เช่น ไม้ โลหะ พลาสติก ฯลฯ เครื่องเรือนจัดว่าเป็นส่วนเชื่อมระหว่างผู้อยู่อาศัยกับตัวบ้านหรือมนุษย์กับสถาปัตยกรรม ในการออกแบบเครื่องเรือนแต่ละชิ้น ผู้ออกแบบจำเป็นต้องพิจารณาว่า จุดมุ่งหมายในการใช้เครื่องเรือนนั้นเป็นอย่างไร แล้วจึงออกแบบให้เหมาะสมตามความต้องการ ต่อจากนั้นจึงออกแบบความงามตามคุณค่าของศิลปะ (วีรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์, 2527)

ประเภทของเครื่องเรือน

เครื่องเรือนแบ่งตามสภาพแวดล้อมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. เครื่องเรือนภายในอาคาร (Indoor Furniture) เป็นเครื่องเรือนที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ทุก ๆ อิริยาบถ นับตั้งแต่ยามตื่นจนกระทั่งยามหลับ เครื่องเรือนประเภทนี้มีความสำคัญมากและมีขอบเขตของห้องเป็นเครื่องกำหนดที่จะบอกให้ทราบว่าเครื่องเรือนประเภทใด และผู้ใช้เครื่องเรือนก็จะเป็นผู้กำหนดเนื้อที่ว่าง (Space) ทิศทาง (Circulation) เพื่อลดความกลมกลืนกันระหว่างสิ่งแวดล้อม

ภายในห้อง จึงอาจกล่าวได้ว่าขนาดสัดส่วน โครงสร้าง ข้อต่อ ของเครื่องเรือนมีอิทธิพลต่อการใช้งาน และระยะเวลาของการทำงานเป็นอย่างยิ่ง นักออกแบบซึ่งเป็นผู้กำหนดการประสานงานส่วนต่าง ๆ ให้เข้ากัน โดยให้เกิดการใช้สอยอย่างสะดวกสบายจำเป็นต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วน สำหรับการจัดเครื่องเรือนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้

2. เครื่องเรือนภายนอกอาคาร (Outdoor Furniture) เป็นเครื่องเรือนที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ อาคารและสิ่งแวดล้อมภายนอก มนุษย์ใช้เวลาอยู่กับเครื่องเรือนประเภทนี้ไม่มากนัก เพียงชั่วครั้งชั่วคราว เช่น เครื่องเรือนชุดมีเก้าอี้สนามในสวนทั่วไป คุณสมบัติต้องทนต่อสภาพดินฟ้าอากาศ ดังนั้นการออกแบบเครื่องเรือนประเภทนี้จึงต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมอาคารเป็นสำคัญ

เครื่องเรือนแบ่งตามลักษณะการผลิตแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทขา (Legs type) หมายถึง เครื่องเรือนที่มีขาในการรับน้ำหนักโดยตรง ผลิตจากไม้จริงหรือวัสดุโลหะ ส่วนใหญ่นำมาทำเป็นโครงสร้าง เครื่องเรือนที่มีขา เช่น เก้าอี้ โต๊ะ เติง เป็นต้น

2. ประเภทกล่อง (Box type) หมายถึง เครื่องเรือนที่มีโครงสร้างรูปร่างลักษณะแบบกล่อง ใช้สำหรับเก็บข้อมูลต่าง ๆ ส่วนใหญ่ทำจากไม้สังเคราะห์ เช่น ตู้เสื้อผ้า ตู้โชว์ ตู้ครัว ตู้ชั้นวางของ เป็นต้น

3. ประเภทบุ (Upholstery) หมายถึง เครื่องเรือนที่ผลิตจากไม้จริงหรือวัสดุโลหะ มาทำเป็นโครงสร้างภายในแล้วหุ้มด้วยโฟมยาง หรือโฟมวิทยาศาสตร์ ส่วนภายนอกนั้นจะหุ้มทับด้วยผ้าชนิดต่าง ๆ เช่น หนังเทียม พลาสติก เป็นต้น ตัวอย่างเครื่องเรือนประเภทนี้ เช่น เก้าอี้รับแขก ส่วนประกอบเก้าอี้ต่าง ๆ เป็นต้น

4. ประเภทขึ้นรูปโดยใช้แม่แบบ (Molded) หมายถึง เครื่องเรือนที่ผลิตจากการอัดฉีด ขึ้นรูปตามแม่แบบ ในอดีตนิยมใช้ไม้บางมาอัดยึดติดเข้าด้วยกัน โดยใช้แบบแม่พิมพ์ทึบ และแรงอัดเพื่อให้ได้รูปร่างที่ต้องการด้วยวิธีการผ่านความร้อนให้ทึบแข็ง ปัจจุบันมีการนำพลาสติกมาใช้ ฉีด อัด ขึ้นรูปตามแม่แบบแทน ทำให้ต้นทุนในการผลิตลดลง และสามารถผลิตในปริมาณมาก ๆ ได้ เช่น เก้าอี้พลาสติก เป็นต้น

เครื่องเรือนแบ่งตามลักษณะการติดตั้ง

แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. เฟอร์นิเจอร์ประเภทติดตั้งถาวร (Built-in Furniture) เป็นเฟอร์นิเจอร์ที่สร้างติดกับอาคารมีลักษณะพิเศษเฉพาะ โดยออกแบบและสร้างให้เหมาะสมหรือเข้าชุดกับอาคารนั้น ๆ

2. เฟอร์นิเจอร์แบบลอยตัว (Free standing of movable furniture) เป็นเฟอร์นิเจอร์ที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ตามความต้องการของผู้ใช้ ส่วนใหญ่มีน้ำหนักเบาหรืออาจถอดประกอบได้สะดวกในการหาตำแหน่งที่วาง (คันธีโชติ, 2528)

หลักการออกแบบเครื่องเรือน

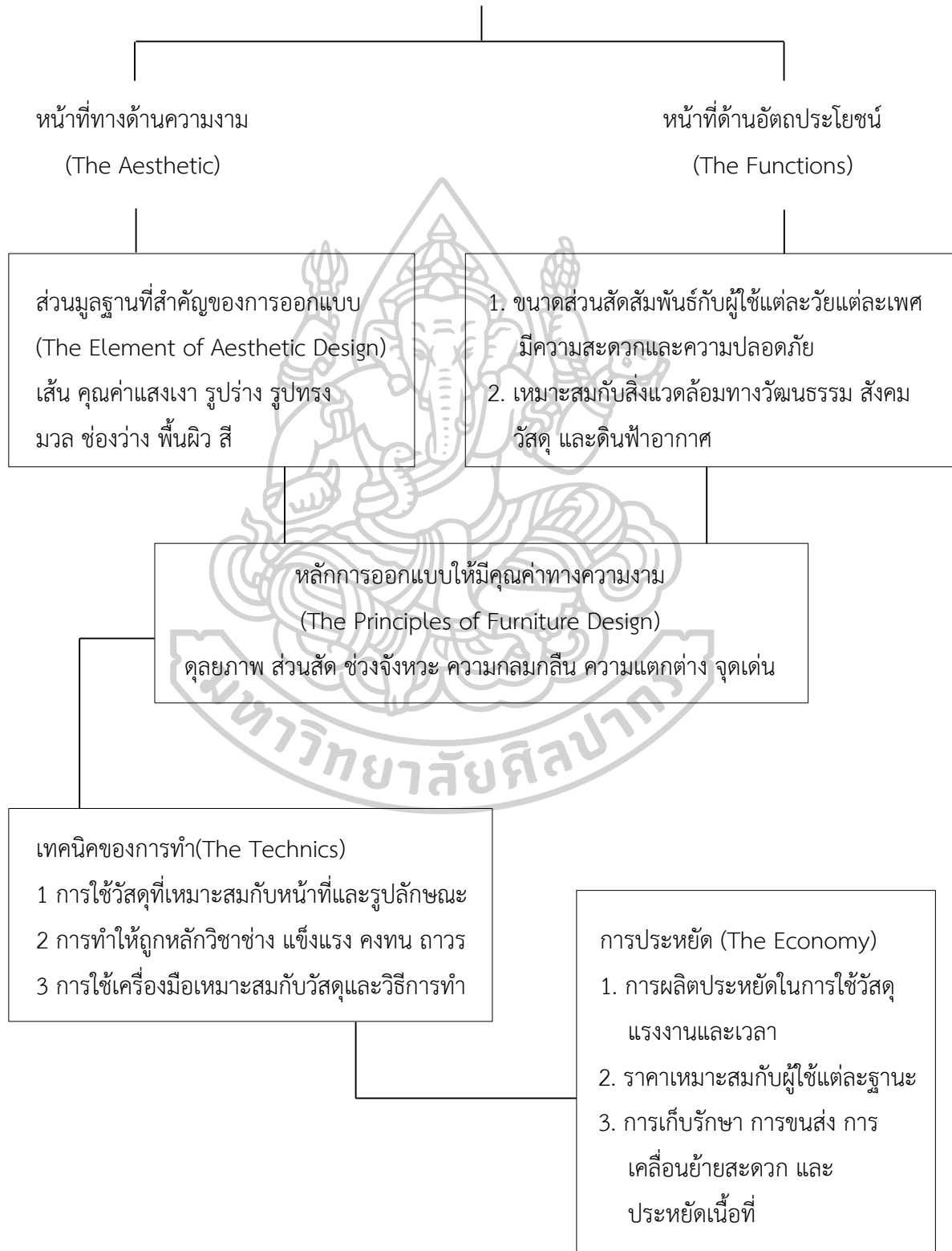
1. หน้าที่ใช้สอย (Function) การออกแบบเครื่องเรือนให้มีหน้าที่ใช้สอยถูกต้องตามเป้าหมาย เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค
2. ความปลอดภัย (Safety) การออกแบบเครื่องเรือนควรคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้บริโภค เป็นอันดับแรก เช่น รูปทรงหรือวัสดุที่ใช้ในการผลิตเครื่องเรือนนั้น มีจุดใดบ้างที่อาจเกิดอันตรายต่อผู้ใช้งาน
3. ความแข็งแรง (Construction) การออกแบบเครื่องเรือนควรจะใช้โครงสร้างที่มีความเหมาะสมและมีความแข็งแรงทนทาน ความแข็งแรงของโครงสร้างเครื่องเรือนนั้นขึ้นอยู่กับประเภทของเครื่องเรือน เช่น เครื่องเรือนที่ใช้ภายนอกอาคารจะมีความแข็งแรงมากกว่า เครื่องเรือนที่ใช้ภายในอาคาร
4. ความสะดวกสบายในการใช้ (Ergonomics) ต้องคำนึงถึงสัดส่วนความเหมาะสมในการใช้งาน ขนาด กว้าง ยาว สูง และ ชิดจำกัดของผู้บริโภคในการออกแบบ เช่น การออกแบบเก้าอี้ต้องรู้ว่าใช้เพื่อสิ่งใด พักผ่อนหรือใช้ทำงาน มีขนาดสัดส่วนเหมาะสมกับการใช้งานแบบใด นั่งแล้วสบายหรือไม่
5. ความสวยงามน่าใช้ (Aesthetics or Sales Appeal) การออกแบบเครื่องเรือนให้มีรูปร่าง ขนาด สี สันสวยงามน่าใช้ นอกจากนี้แล้วยังช่วยยกระดับบรรณนิยมของผู้บริโภคให้ดียิ่งขึ้น
6. ราคาพอสมควร (Cost) ควรเลือกกำหนดการใช้วัสดุและกรรมวิธีการผลิตให้เหมาะสมกับเอง เรือนนั้น ๆ เพื่อที่จะผลิตได้ง่ายและสะดวก หากเรารู้จักเลือกใช้ที่ดีแล้ว จะได้เครื่องเรือนที่มี ราคาพอสมควรตามความต้องการของตลาด
7. การซ่อมบำรุงรักษาง่าย (Easy of Maintenance) การออกแบบเครื่องเรือนควรออกแบบให้สามารถแก้ไขและซ่อมแซมได้ง่ายเมื่อเกิดการชำรุดเสียหายขึ้น
8. วัสดุ (Materials) นักออกแบบควรเลือกใช้วัสดุให้เหมาะสมกับการใช้งานของสถานที่และ ต้องคำนึงถึงถึงปริมาณของวัสดุว่ามีปริมาณมากน้อยเพียงใด คุณสมบัติเหมาะสมหรือไม่ เป็นต้น
9. กรรมวิธีการผลิต (Production) เครื่องเรือนที่ทำการออกแบบแล้วสามารถผลิตได้อย่าง สะดวกรวดเร็ว ประหยัดค่าวัสดุและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ อุปกรณ์และเครื่องจักรที่มีอยู่สามารถให้ ผลิตได้หรือไม่ เป็นต้น
10. การขนส่ง (Transportation) นักออกแบบควรคำนึงถึงเรื่องการสะดวกในการขนส่ง การ ขนส่งทางบก ทางน้ำ หรือ ทางอากาศต้องบรรจุเครื่องเรือนอย่างไรจึงจะไม่เสียหายชำรุด

แผนภาพแสดงหลักการออกแบบเครื่องเรือน

หลักการออกแบบเครื่องเรือน

(The Principles of Furniture Design)

การสร้างสรรค์รูปลักษณะของเครื่องเรือนให้เหมาะสมกับหน้าที่

หลักการออกแบบโครงสร้างเครื่องเรือน

1. การออกแบบโครงสร้างต้องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการนำไปใช้ เช่น การออกแบบโครงสร้างของโต๊ะเขียนหนังสือควรเหมาะสมกับผู้ที่จะใช้

2. การจัดส่วนประกอบโครงสร้างของเครื่องเรือนได้ดงาม เช่น มีความสมดุลในรูปทรงมีส่วนสัดส่วนเครื่องเรือนที่งาม เช่น มีการเน้นให้เกิดจุดเด่นตามส่วนสำคัญที่ต้องการจะแสดงและมีช่วงจังหวะของส่วนต่าง ๆ

3. การจัดส่วนประกอบของโครงสร้างให้มีความแข็งแรงในการรับน้ำหนัก และดูแล้วยให้ความรู้สึกแข็งแรง มีความปลอดภัยในการใช้สอยทั้งในด้านการรับน้ำหนัก และทางด้านรูปทรง โครงสร้างมีความแข็งแรงแล้วรูปทรงของโครงสร้างต้องมีความปลอดภัยในการใช้สอย

4. การออกแบบโครงสร้างต้องมีความเหมาะสมสัมพันธ์กับสถานที่ และสภาพของสังคมนั้น กล่าวคือ โครงสร้างมีขนาดสัดส่วนเข้ากับห้องที่ใช้แล้ว โครงสร้างนั้นก่อให้เกิดรูปทรงที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศและวัฒนธรรมที่ดำรง

5. การออกแบบโครงสร้างให้มีความเหมาะสมกับวัสดุ และเครื่องมือในการผลิต กล่าวคือถ้าใช้เครื่องจักรในการผลิต โครงสร้างที่ออกแบบควรจะเรียบง่ายมีความเหมาะสมกับการใช้เครื่องทุ่นแรง เป็นต้น

ประเภทของโครงสร้างเครื่องเรือน

1. แบบพับ (Folding Style)
2. แบบซ้อนกัน (Stacking Style)
3. แบบยื่นออก (Extension Style)
4. แบบถอดประกอบได้ (Knock down Style)
5. แบบปรับระดับ (Adjustable Style)
6. แบบสำเร็จรูป (Prefabrication Style)
7. แบบใช้ร่วมกันหรือใช้ประกอบกัน (Combination Style)

การออกแบบเครื่องเรือนชุดรับแขก

การจัดห้องรับแขกโดยทั่วไปแบ่งได้ 2 แบบ คือ

1. แบบนั่งพื้น
2. แบบนั่งเก้าอี้ มีการจัดหลายวิธีดังนี้
 - 2.1 จัดเก้าอี้ยาวและเก้าอี้เดี่ยวเป็นวงรอบมีโต๊ะรับแขกอยู่ตรงกลาง

2.2 จัดเก้าอี้วางยาวเป็นแถวเดี่ยว ให้เก้าอี้ยาวอยู่ตรงกลางและวางโต๊ะกลางให้อยู่กลางเก้าอี้ยาว

เครื่องเรือนและขนาดของเครื่องเรือนในห้องรับแขก

1. เก้าอี้ยาว (Sofa) เป็นเครื่องเรือนหลักภายในห้อง ถือเป็นจุดเด่นของห้องเพราะเป็นเครื่องเรือนที่มีขนาดค่อนข้างใหญ่ มักตั้งไว้กลางห้อง และไม่ควรหันหลังให้ประตูเพราะทำให้ดูไม่สุภาพ เลือกลีโพงาจึงควรเลือกรูปทรงสวยงาม สง่างาม หรือโดดเด่นไปด้วยสีและควรคำนึงถึงเรื่องขนาดที่เหมาะสมกับห้องและการใช้งานด้วย มีข้อพิจารณาว่า ห้องที่มีขนาดกลางควรเลือกแบบ 2 ที่นั่ง ส่วนแบบ 3 ที่นั่งมีขนาดค่อนข้างใหญ่และต้องการใช้พื้นที่ในการจัดวางมาก เหมาะสมกับห้องที่มีขนาดใหญ่ อีกทั้งควรพิจารณาในเรื่องสัดส่วนที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น โต๊ะกลาง โต๊ะข้าง เป็นต้น ขนาดโดยประมาณคือ $0.55 \times 1.85 \times 0.38 \times 0.40$ เมตร

2. เก้าอี้เดี่ยว (Arm chair) หรืออาจเรียกว่าเก้าอี้เท้าแขน หมายถึงเก้าอี้ที่มีความหนาแน่นนุ่มสบาย เหมาะสำหรับเป็นเก้าอี้ที่นั่งคุยกันได้นาน ๆ รูปร่างและขนาดของเก้าอี้รับแขกนี้จะมีขนาดใหญ่กว่าเก้าอี้ปกติทั่วไป วัสดุที่ใช้ประกอบเป็นวัสดุที่ทำให้เกิดความนุ่มสบายตัว ขนาดของที่นั่งประมาณ $0.05 \times 0.05 \times 0.30 \times 0.40$ เมตร เก้าอี้เดี่ยวนี้มีส่วนประกอบเป็นโครงไม้ ภายในหุ้มด้วยวัสดุพองน้ำหรือพองยางเพื่อให้เกิดความหนาแน่น บางชนิดจะเสริมสปริงเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้น แล้วหุ้มด้วยหนังแท้ หรือหนังเทียม หรือผ้าเนื้อหนา

3. โต๊ะกลาง (Coffee Table) บางครั้งเรียกว่าโต๊ะรับแขก ถือเป็นจุดสนใจอีกอย่างของห้อง เนื่องจากเป็นโต๊ะที่จัดวางประกอบกับชุดที่นั่งรับแขกต่าง ๆ ใช้สำหรับเป็นโต๊ะที่วางเครื่องดื่มสำหรับผู้มาเยือน โต๊ะนี้จะจัดวางอยู่ทางด้านหน้าของชุดรับแขก ขนาดสัดส่วนของโต๊ะพอเหมาะกับการใช้งานสำหรับวางแก้วน้ำ เครื่องดื่ม แจกันดอกไม้ประดับ ขนาดประมาณ $0.50 \times 0.08 \times 0.45-0.50$

4. โต๊ะข้าง (End Table) นอกจากโต๊ะกลางแล้วบางครั้งอาจมีโต๊ะข้างวางคั่นระหว่างชุดรับแขกในกรณีที่ชุดรับแขกนั้นมีขนาดใหญ่ พื้นที่การจัดวางกว้าง อาจทำให้แขกผู้มาเยือนใช้โต๊ะกลางไม่ถนัด จึงควรมีโต๊ะข้างมาช่วย หรือใช้สำหรับจัดวางโคมไฟ แจกันดอกไม้ ที่เขียนหรือ ตอนบนของโต๊ะควรเป็นผิตรีเรียบ ทำความสะอาดง่ายและแข็งแรง ถ้าเป็นกระจกควรมีความหนาอย่างน้อย $\frac{1}{4}$ นิ้ว โต๊ะข้างนี้จะวางด้านข้างโซฟาทั้งสองข้าง มีขนาดเล็กกว่าโต๊ะกลาง ส่วนความสูงอาจใช้ความสูงระดับของที่นั่งหรือระดับของเท้าแขนก็ได้ ตามความเหมาะสมประมาณ $0.50 \times 0.50 \times 0.45 \times 0.60$ เมตร

สัดส่วนมนุษย์เพื่อการออกแบบ

Diirer ได้ค้นพบวิธีการวัดสัดส่วนของมนุษย์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับและเห็นพ้องต้องกันทั่ว ๆ ไป โดยเขาเริ่มวัดความสูงของร่างกายมนุษย์และกำหนดส่วนย่อยไว้ดังต่อไปนี้

$\frac{1}{2}$ ของความสูงทั้งหมด = ครึ่งหนึ่งของร่างกาย วัดจากต้นขาหรือขาหนีบขึ้นไปถึงศีรษะส่วนบน

$\frac{1}{4}$ ของความสูงทั้งหมด = ความยาวของขา วัดจากข้อเท้าถึงหัวเข่าและจากปลายคางถึงสะดือ

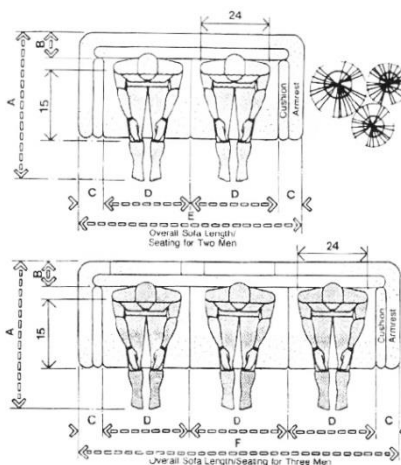
$\frac{1}{6}$ ของความสูงทั้งหมด = ความยาวของเท้า

$\frac{1}{8}$ ของความสูงทั้งหมด = ความยาวของศีรษะส่วนบนถึงปลายคางและจากปลายคางถึงราวนม

$\frac{1}{10}$ ของความสูงทั้งหมด = ความสูงและความกว้างของใบหน้ารวมถึงหูด้วยและความยาวของมือถึงข้อมือ

$\frac{1}{12}$ ของความสูงทั้งหมด = ความกว้างของใบหน้าวัดจากปลายจมูกส่วนล่างสุดในการแบ่งสัดส่วนของมนุษย์นั้นแปลงเป็นส่วนย่อยได้ $\frac{1}{40}$ ของความสูงทั้งหมดของร่างกาย

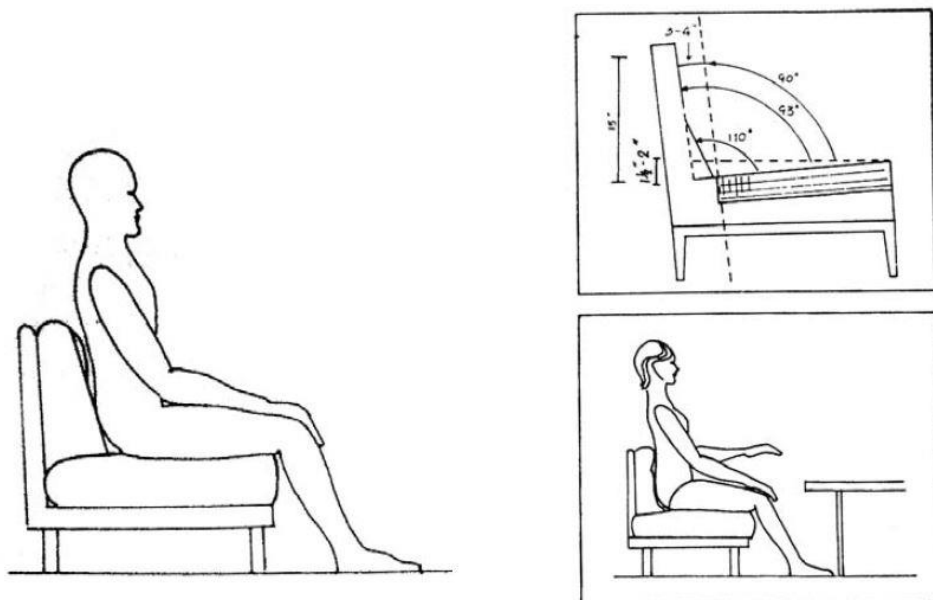
การออกแบบที่ดีจะต้องมีข้อมูลที่สัมพันธ์กับมนุษย์และความเป็นอยู่ของมนุษย์ โดยเกี่ยวข้องกับพื้นฐานทางร่างกายมนุษย์และสังคมสำหรับนำไปสู่ขั้นตอนการออกแบบอย่างมีหลักเกณฑ์ ในการออกแบบเครื่องเรือนจึงควรเลือกใช้ข้อมูลขนาดสัดส่วนมนุษย์ที่เป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดโดยรวม โดยมีหลักที่ใช้ในการออกแบบ เพื่อให้รับกับขนาดสัดส่วนของร่างกายมนุษย์ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การออกแบบเพื่อประชากรทั่วไป โดยไม่จำกัดเพศและวัย และการออกแบบเพื่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น เครื่องเรือนสำหรับเด็ก เครื่องเรือนสำหรับคนชรา เครื่องเรือนสำหรับผู้ป่วยหรือผู้บกพร่องทางร่างกาย เป็นต้น

	in	cm
A	42-48	106.7-121.9
B	6-9	15.2-22.9
C	3-6	7.6-15.2
D	78	71.1
E	62-68	157.5-172.7
F	90-96	228.6-243.8
G	40-46	101.6-116.8
H	26	66.0
I	58-64	147.3-162.5
J	84-90	213.4-228.6

ภาพที่ 42 แสดงสัดส่วนและขนาดของเก้าอี้รับแขก

ที่มา : (อุดมศักดิ์ สาริบุตร, 2550)

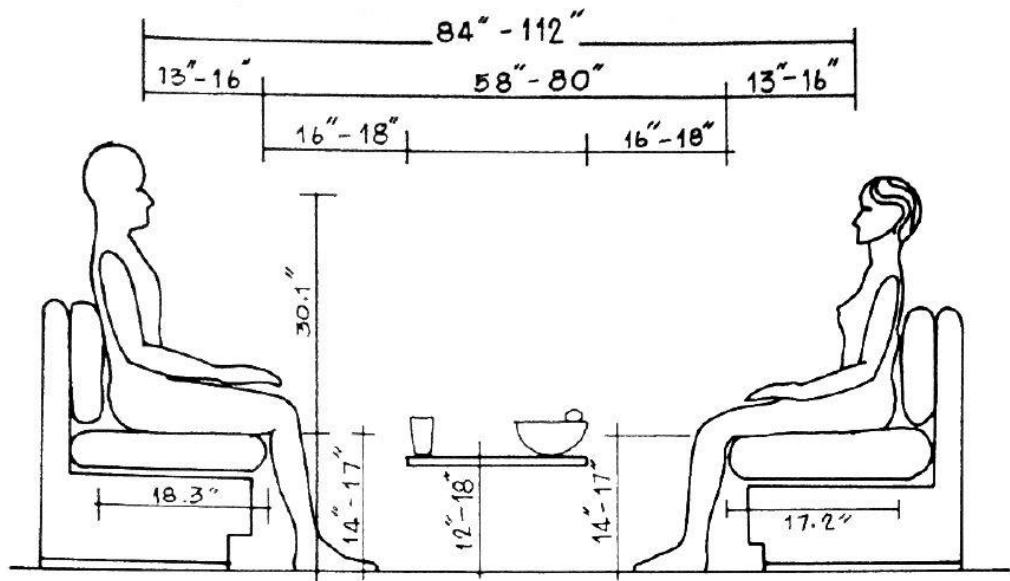

ภาพที่ 43 แสดงสัดส่วนและขนาดของเก้าอี้รับแขก

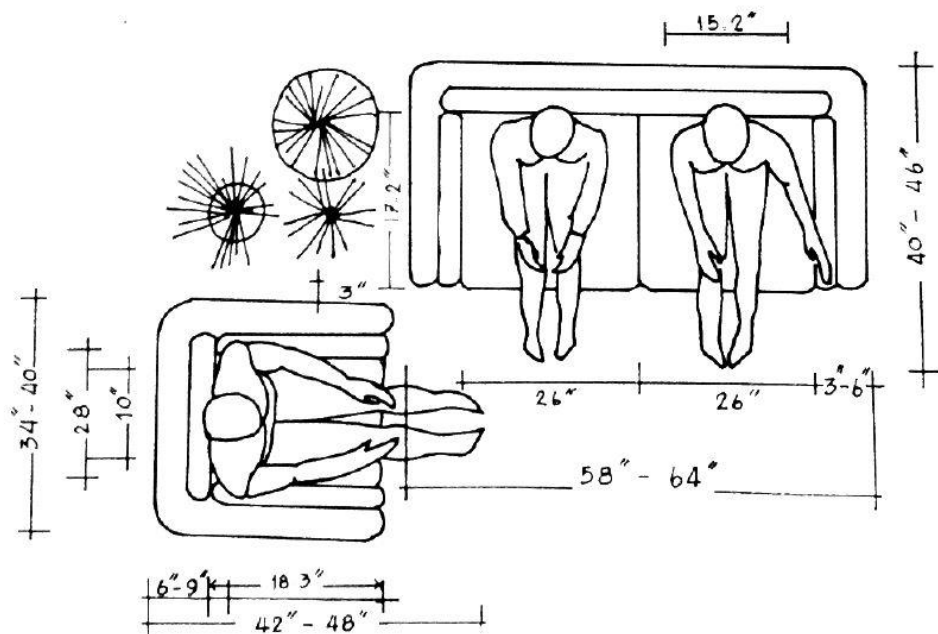
ที่มา : (วิรัตน์ พิชญ์ไพฑูลย์, 2527)

วิเคราะห์สัดส่วนและขนาดของเก้าอี้รับแขก

1. ที่นั่ง แผ่นพนักนั่งควรเอียงลงเล็กน้อยเพื่อตัวของผู้นั่งสามารถพิงกับเบาะพนักหลังได้อย่างมั่นคงและสบาย
2. ความสูง ที่นั่งของเก้าอี้จะเตี้ยกว่าเก้าอี้ธรรมดาเพื่อสำหรับนั่งพักผ่อนได้ และเก้าอี้เตี้ยที่นั้งจะลึกมาก เมื่อนั้งแล้วขอบนอกของเบาะจะห่างจากขาพับเพียงเล็กน้อย และผู้นั้งเมื่อนั้งพิงเบาะอย่างสบายแล้ว สามารถยื่นเท้าออกไปข้างหน้าเล็กน้อยและวางฝ่าเท้าขนานลงกับพื้นได้อย่างสบาย
3. ที่พิงหลัง ที่พิงจะเอียงไปด้านหลังเล็กน้อย เพื่อให้ผู้นั้งสามารถนั้งพิงหลัง สามารถวางฝ่ามือบนเข่าได้อย่างสบาย

ภาพที่ 44 แสดงสัดส่วนและขนาดของเก้าอี้รับแขก
ที่มา : (วิรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์, 2527)

ภาพที่ 45 แสดงสัดส่วนและขนาดของเก้าอี้รับแขก
ที่มา : (วิรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์, 2527)

วัสดุที่ใช้ทำเครื่องเรือน

ไม้สัก (Tectona grandis, Linn.f.) ลักษณะเนื้อไม้ใหม่ ๆ มีสีเหลืองทอง ทิ้งไว้นาน กลายเป็นสีน้ำตาลหรือน้ำตาลแก่ เส้นตรงมีเส้นแทรก เนื้อหยาบและมักไม่สม่ำเสมอ ทำให้เห็น ลวดลายไม้ธรรมชาติงดงามมาก ข้อดีของไม้สักที่ศิลปินนิยมมาก คือ แกะสลักง่ายและทนทาน เป็นไม้ ที่นิยมมาใช้ในงานศิลปะมากที่สุด โดยเฉพาะใช้ในการทำเครื่องเรือน เนื้อไม้มีน้ำมันในตัว ปลูก มอด ไม้ทำอันตราย เมื่อไม้แห้งจะอยู่ตัวดี จึงเหมาะสำหรับทำเครื่องเรือนและเครื่องแกะสลักอย่างดี ไม้สัก มีมากทางภาคเหนือ บางส่วนของภาคกลางและทางด้านตะวันตกของประเทศ

ไม้สักแบ่งออกเป็น 3 ประเภท

1. ไม้สักเก่า ทำมาจากไม้สักเรือนเก่า ที่ทำการรื้อถอนจากบ้านเก่าจากนั้นจึงนำมาทำเป็น เฟอร์นิเจอร์ ลักษณะของไม้ประเภทนี้จะมีสีออกน้ำตาลคล้ำซึ่งถือว่าเป็นไม้สักที่มีคุณภาพดี ที่สุดเพราะมีความชื้นทางธรรมชาติต่ำ และเมื่อนำมาทำเป็นเฟอร์นิเจอร์จะมีราคาแพงที่สุดในบรรดาไม้สักประเภทอื่น ๆ เพราะไม่ต้องกังวลเรื่องการหดตัวและรอยแตกของไม้
2. ไม้สักสวนป่า มาจากป่าธรรมชาติขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ซึ่งจะมีคุณภาพของเนื้อไม้ ร่องลงมาจากไม้เรือนเก่า โดยไม้ชนิดนี้มักจะถูกนำมาทำเฟอร์นิเจอร์โดยทั่วไป เนื่องจากเป็น ไม้ที่หาได้ง่ายและมีราคาไม่แพงมาก ลักษณะของเนื้อไม้จะออกสีค่อนข้างน้ำตาลแดงตรง ส่วนของแกนไม้มาจากป่าธรรมชาติขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ซึ่งจะมีคุณภาพของเนื้อไม้ ร่องลงมาจากไม้เรือนเก่า โดยไม้ชนิดนี้มักจะถูกนำมาทำเฟอร์นิเจอร์โดยทั่วไปเนื่องจากเป็น ไม้ที่หาได้ง่ายและมีราคาไม่แพงมาก ลักษณะของเนื้อไม้จะออกสีค่อนข้างน้ำตาลแดงตรงส่วน ของแกนไม้
3. ไม้สักป่าปลูกเป็นไม้สักที่ปลูกในพื้นที่เอกชน หรือที่เราเรียกกันว่าพื้นที่ นส.3ก.จัดเป็นไม้สักที่ มีราคาต่ำที่สุด ถ้าวัดกันจากปริมาณของไม้สักทั้ง 3 ประเภท เนื่องจากสภาพของไม้ จะมีเนื้อ ของแกนไม้น้อย ส่วนมากมักจะนำมาทำ เฟอร์นิเจอร์ที่มีขนาดเล็กและราคาไม่สูงมากนัก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- (อดิสร ฉายแสง, 2548) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ พบว่า
1. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 25-34 ปี สถานภาพโสด การศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี อาชีพนักเรียนนักศึกษา รายได้ต่ำกว่าหรือเทียบเท่า US\$10,000 ส่วนใหญ่เป็นชาว European เคยเดินทางออกนอกประเทศมาก่อน เคยเดินทางมายังประเทศไทย
 2. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์โบราณคดี และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมในระดับมาก
 3. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับเห็นด้วย
 4. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเกี่ยวกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในรูปสื่อบุคคล และสื่อที่ไม่ใช่บุคคลในระดับน้อย
 5. เพศของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านจำนวนผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 6. อายุนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยว ด้านประสบการณ์การท่องเที่ยว ด้านค่าใช้จ่าย ด้านที่พักและด้านค่าใช้จ่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือทางการวิจัยหรือแบบสอบถามได้ในด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยว

(วัชรภรณ์ ระยับศรี, 2551) ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ส่วนใหญ่เป็นชาวไทย เพศหญิง นิ่งถือศาสนาพุทธ อายุ 24-34 ปี มีสถานภาพโสด ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี ส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5001-15000 บาท รับรู้ข้อมูลจากเพื่อน/เพื่อนร่วมงาน สถานที่ที่ใช้พักผ่อนมากที่สุดคือ บ้าน รูปแบบการเดินทางมาท่องเที่ยวที่เลือกใช้มากที่สุดคือรถประจำทาง ส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์มาก่อน ส่วนใหญ่มาพร้อมกับเพื่อน/ครอบครัว และใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ 1 วัน โดยไม่ได้พักแรม มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวแต่ละครั้งน้อยกว่า 1,000 บาท กิจกรรมที่นิยมปฏิบัติ เยี่ยมชมศิลปกรรม และความงามของวัด

จากงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือทางการวิจัยหรือแบบสอบถามได้ และสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลได้หลังจากการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว

บทที่ 3

วิธีการดำเนินวิจัย

การดำเนินการวิจัยการออกแบบเครื่องเรือนรับแขกจากเอกลักษณ์โครงสร้างเรือนไทย สำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบโครงสร้างเรือนไทย สมัยอยุธยาเพื่อใช้เป็นแนวทางการออกแบบเครื่องเรือน รวมทั้งออกแบบเครื่องเรือนสำหรับรีสอร์ทใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจากแนวคิดโครงสร้างเรือนไทย โดยผู้วิจัยได้วางแผนขั้นตอนดำเนินงานต่าง ๆ โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบโครงสร้างเรือนไทยสมัยอยุธยาเพื่อใช้เป็นแนวทางการ ออกแบบเครื่องเรือน มีผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาข้อมูลเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 การศึกษาข้อมูลทางทุติยภูมิ จากภาค เอกสารตำรางานวิจัยและสื่อทางอินเทอร์เน็ต เพื่อค้นหาข้อมูลทางงานโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมที่จะวิเคราะห์นำมาใช้ในการออกแบบ ส่วนที่ 2 การศึกษาข้อมูลทางปฐมภูมิ จากการสำรวจภาคสนาม

ประชากร ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวและพักผ่อนในรีสอร์ท อำเภอมะเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักท่องเที่ยวจำนวน 50 คน โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ที่เดินทางมาท่องเที่ยวและพักผ่อนในรีสอร์ท อำเภอมะเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็น แบบสอบถามที่เป็นคำถามแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับเรือนไทย และความต้องการของผู้บริโภค

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละในการแปรผลข้อมูลที่ได้เพื่อ ค้นหาแนวทางการความต้องการในการปรับเปลี่ยนรูปแบบของเครื่องเรือนเพื่อรองรับให้เหมาะสมกับ ความต้องการในการมาท่องเที่ยว โดยนำข้อมูลทั้งสองส่วนมาทำการวิเคราะห์และสรุปข้อมูลร่วมกัน โดยผ่านการตรวจสอบจากที่ปรึกษางานวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบเครื่องเรือนสำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจากแนวคิด

โครงสร้าง เรือนไทย

โดยนำข้อสรุปผลการวิเคราะห์ที่ได้ มาเป็นข้อกำหนด (Criteria) จากนั้นทำการ ออกแบบชิ้นใหม่ โดยขั้นต้นให้ที่ปรึกษางานวิจัยสรุปกรอบให้เหลือ 3 แนวทาง จากนั้นนำแบบที่ได้ไป ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านทำการประเมิน เลือกให้เหลือ 1 แบบ โดยมีประเด็นในการตรวจสอบใน 3 ด้านคือ ด้านความสวยงาม ด้านโครงสร้างและการใช้งาน

กลุ่มตัวอย่างผู้ประเมินผลการออกแบบมีรายนาม ดังนี้

1) ผู้ทรงคุณวุฒิทางการออกแบบ 1 ท่านคือ

- อาจารย์ศุภกิจ บุญญาพวงษ์ ด้านสถาปัตยกรรมไทยและการออกแบบภายใน
อาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิต 2 ท่าน คือ

- คุณศักดิ์ พันธุ์น้อย ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องเรือน ที่มี
ประสบการณ์ด้านการออกแบบเครื่องเรือนไม่ต่ำกว่า 20 ปี

- คุณเจริญ โสมาพิมพ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตที่มีประสบการณ์ด้านการผลิตกว่า 20 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นการตรวจสอบผลเชิงคุณภาพ โดยมีแบบร่างการออกแบบ ทั้ง 3 แบบให้ประเมิน และใช้วิธีการสอบถาม สันทนابันทิกเทปและภาพถ่ายในการเก็บข้อมูล โดย ข้อมูลที่ได้จะนำมาถอดเทปเสียง ปรับปรุงพัฒนาแบบและให้ที่ปรึกษางานวิจัยตรวจสอบอีกครั้ง จากนั้นนำมาเขียนแบบเพื่อการผลิตแล้วจึงนำไปทำการสร้างชิ้นงานต้นแบบขึ้น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยเรื่องการออกแบบเครื่องเรือนรับแขกจากเอกลักษณ์โครงสร้างเรือนไทย สำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบเครื่องเรือนโดยวิเคราะห์ความสำคัญเอกลักษณ์รวมถึงความสอดคล้องของเรือนไทยเพื่อเพิ่มพูนคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมไทยให้มีความร่วมสมัยเหมาะแก่การใช้งานในปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

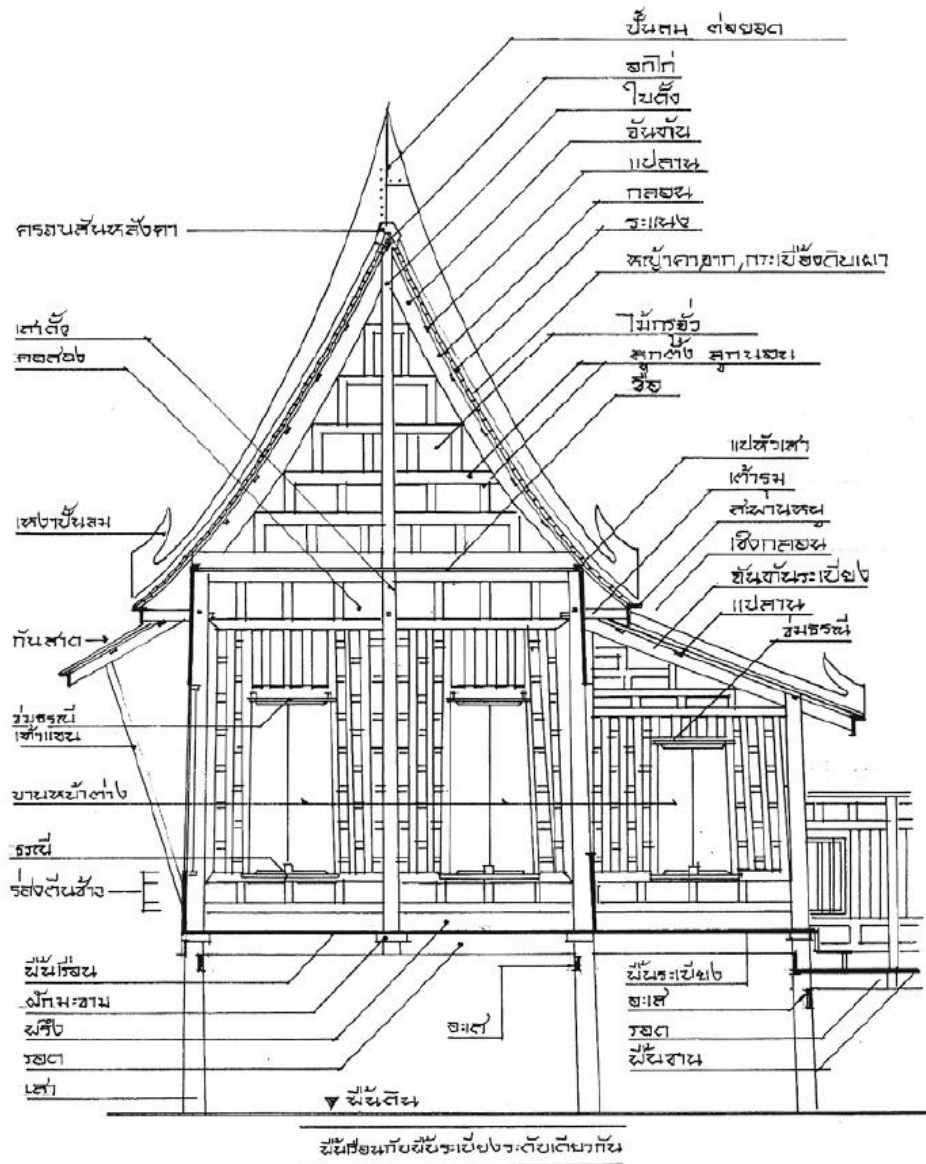
1. ศึกษารูปแบบโครงสร้างเรือนไทยสมัยอยุธยาเพื่อใช้เป็นแนวทางการออกแบบเครื่องเรือน
2. ออกแบบเครื่องเรือนสำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจากแนวคิดโครงสร้าง

เรือนไทย

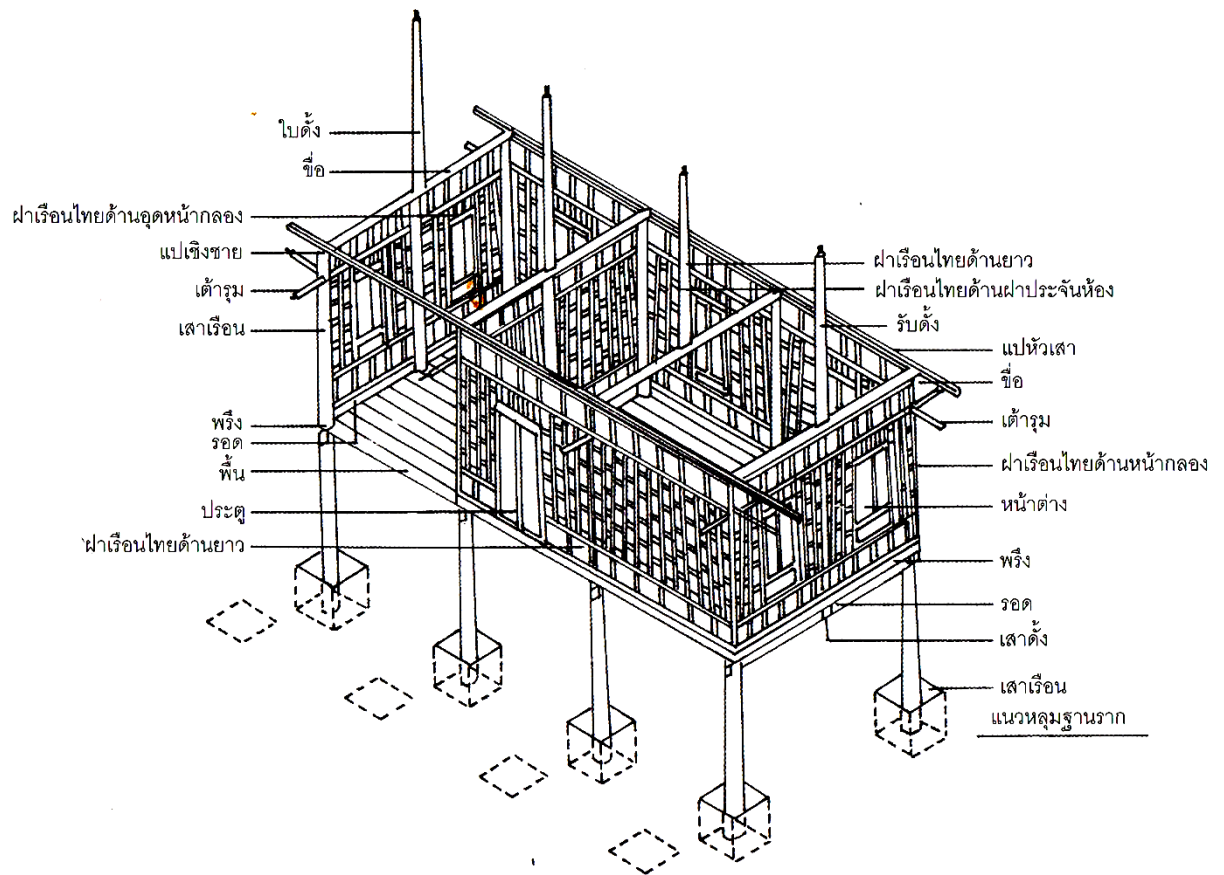
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเครื่องเรือนรับแขกจากเอกลักษณ์โครงสร้างเรือนไทย สำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการดำเนินการและแนวทางในการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบโครงสร้างเรือนไทยสมัยอยุธยาเพื่อใช้เป็นแนวทางการออกแบบเครื่องเรือน มีผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาข้อมูลเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาข้อมูลทางทุติยภูมิ จากภาค เอกสารตำรางานวิจัยและสื่อทางอินเทอร์เน็ต การจำแนกภาพเรือนไทยสมัยอยุธยาผู้วิจัยพบข้อโดดเด่นจากการพบโครงสร้างเพื่อนำมาถอดแบบปรากฏตามภาพเพื่อใช้ประกอบลงในตารางวิเคราะห์ดังนี้

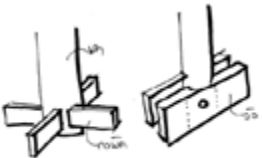
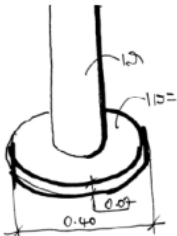
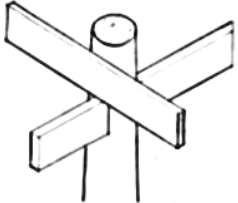
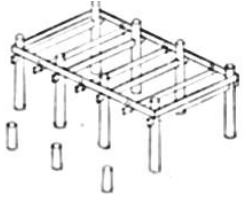

ภาพที่ 46 แสดงจุดสำคัญของโครงสร้างเครื่องเรือนไทยสมัยอยุธยาที่นำมาใช้ออกแบบเครื่องเรือน
ที่ใหม่ : (กรมศิลปากร, 2553)

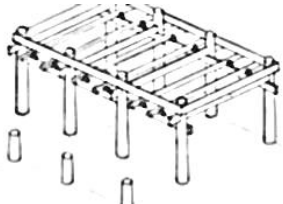
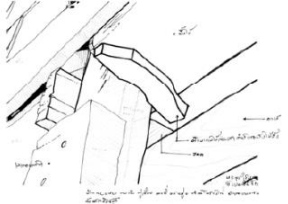

ภาพที่ 47 แสดงจุดสำคัญของโครงสร้างเครื่องเรือนไทยสมัยอยุธยาที่นำมาใช้ออกแบบเครื่องเรือน
ที่มา : (สถาปัตยกรรมไทย, 2554)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรือนไทยที่นำมาใช้ออกแบบเครื่องเรือน

ลำดับ	ภาพประกอบ การถอดแบบ	ตำแหน่ง (หรือชื่อเรียก)	ลักษณะการใช้งาน ของเรือนไทย	การนำมาใช้ ออกแบบ
1		จั่วและกงพัด (ส่วนฐานราก)	ไม้วงกลมวางเรียงกันเพื่อ เป็นหมอนรองรับกงพัด ไม้เหลื่อมสอดผ่านเสา หรือ ขนาบเสาทั้งสอง ข้าง	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในส่วนของ ข้อต่อและการยึด โครงสร้าง
2		แระ (ส่วนฐานราก)	ไม้แผ่น ไม้กลมแบบมี ขนาดหนา สำหรับวาง กันหลุมและวางเสาทับ	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ การรับน้ำหนัก โครงสร้าง
3		รอด	แผ่นไม้ที่รอดรูเสาเสริม รอดคั่นกลางระหว่างช่วง เสา	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ การเข้าไม้เพื่อยึด โครงสร้างและการรับ น้ำหนัก
4		รา	ขนาดเท่ากับรอดหรือ เล็กกว่า แขนงอยู่กับพริ้ง	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ รับน้ำหนัก

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรือนไทยสมัยอยุธยา (ต่อ)

ลำดับ	ภาพประกอบ การถอดแบบ	ตำแหน่ง (หรือชื่อเรียก)	ลักษณะการใช้งาน ของเรือนไทย	การนำมาใช้ ในการออกแบบ
5		ตง	ไม้รูปสี่เหลี่ยมแบนวาง ตั้งอยู่บนหลังรอด	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ รับน้ำหนักและการ ถ่ายแรงของ โครงสร้าง
6		พริ้ง	ไม้สี่เหลี่ยมแบบรัดเสาด้าน สกัดและด้านยาว เจาะเป็นรูสี่เหลี่ยมเพื่อ สอดเดือยสี่เหลี่ยม	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ รับน้ำหนัก
7		ฝักมะขาม	รูปร่างโค้งตอกติดกับเสาด้าน ใต้พื้นเรือนของรองรับ พื้นเรือนช่วงที่ติดกับพริ้ง หรือพื้นเรือนริมนอกของ ตัวเรือนด้านยาว	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ การเข้าไม้เพื่อยึด โครงสร้าง
8		ฝาปะกน	กั้นด้านนอกกับด้านใน หรือกั้นแบ่งห้องของตัว เรือน ประกอบไปด้วยลูก ตั้งปะกนและลูกนอน หรือลูกชั้นปะกน	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ การถอดฟอร์ม และ การประดับตกแต่ง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรือนไทยสมัยอยุธยา (ต่อ)

ลำดับ	ภาพประกอบ การถอดแบบ	ตำแหน่ง (หรือชื่อเรียก)	ลักษณะการใช้งาน ของเรือนไทย	การนำมาใช้ ในการออกแบบ
9		ฝาปะกน กระดานดุน	กั้นด้านนอกกับด้านใน หรือกั้นแบ่งห้องของตัว เรือน ประกอบไปด้วยลูก ตั้งปะกนและลูกนอนลูก พักเรียบ	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ การถอดฟอร์ม และ การประดับตกแต่ง
10		ฝาลูกพัก กระดานดุน	กั้นด้านนอกกับด้านใน หรือกั้นแบ่งห้องของตัว เรือน ประกอบไปด้วยลูก ตั้งปะกนและลูกนอนลูก พักแปดเหลี่ยม	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ การถอดฟอร์ม และ การประดับตกแต่ง
11		ฝาสายบัว	กั้นด้านนอกกับด้านใน หรือกั้นแบ่งห้องของตัว เรือน ประกอบไปด้วยลูก ตั้งแบบสายบัว ร่องตีน ช้างเรียบ	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ การถอดฟอร์ม และ การประดับตกแต่ง
12		ฝาสายบัว กระดานดุน	กั้นด้านนอกกับด้านใน หรือกั้นแบ่งห้องของตัว เรือน ประกอบไปด้วยลูก ตั้งแบบสายบัว ร่องตีน ช้าง ลูกพักแปดเหลี่ยม	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ การถอดฟอร์ม และ การประดับตกแต่ง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรือนไทยสมัยอยุธยา (ต่อ)

ลำดับ	ภาพประกอบ การถอดแบบ	ตำแหน่ง (หรือชื่อเรียก)	ลักษณะการใช้งาน ของเรือนไทย	การนำมาใช้ ในการออกแบบ
13		ประตูห้อง หรือประตู เรือน	ประกอบด้วยกรอบ เซ็ดหน้าต่างตกแต่งผิวและ เข้าปากกบทั้ง 4 มุม บรรจุอยู่ในกรอบของลูก ตั้งและลูกนอนของฝา	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ โครงสร้างการรับ น้ำหนัก การถอด ฟอร์มและการเข้าไม้
14		หน้าต่างบาน เรียบ ชั้น กลางด้วยนม และอกเสา	ช่องเปิดบนผนังให้แสง ผ่าน บานทึบ ปิดกันลม และเสียง	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ การถอดฟอร์ม การ เข้าไม้ และการ ประดับตกแต่ง
15		หน้าต่างหย่อง ลูกพัก กระดานดุน ซี่ ลูกกรง เหล็กเส้น	ช่องเปิดบนผนังให้แสง ผ่าน มีช่องให้ลมและ เสียงผ่านได้	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ การถอดฟอร์ม การ เข้าไม้ และการ ประดับตกแต่ง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรือนไทยสมัยอยุธยา (ต่อ)

ลำดับ	ภาพประกอบ การถอดแบบ	ตำแหน่ง (หรือชื่อเรียก)	ลักษณะการใช้งาน ของเรือนไทย	การนำมาใช้ ในการออกแบบ
16		หน้าต่างแปดเหลี่ยมสี่ลูกกรงเหล็กเส้น	ช่องเปิดบนผนังให้แสงผ่าน มีช่องให้ลมและเสียงผ่านได้	ส่วนนี้สามารถนำมาใช้ในเรื่องของการถอดฟอร์ม และการประดับตกแต่ง
17		หน้าต่างแปดเหลี่ยมสี่ลูกกรงเหล็กเส้น	ช่องเปิดบนผนังให้แสงผ่าน มีช่องให้ลมและเสียงผ่านได้	ส่วนนี้สามารถนำมาใช้ในเรื่องของการถอดฟอร์ม และการประดับตกแต่ง
18		หน้าต่างหย่องลูกฟักกระดานดุนสี่ลูกกรงเหล็กเส้น	ช่องเปิดบนผนังให้แสงผ่าน มีช่องให้ลมและเสียงผ่านได้	ส่วนนี้สามารถนำมาใช้ในเรื่องของการถอดฟอร์ม และการประดับตกแต่ง
19		หน้าต่างบานเรียบหย่องฉลุลาย ชั้นกลางด้วยนมและอกเลา	ช่องเปิดบนผนังให้แสงผ่าน บานทึบ ปิดกันลมและเสียง	ส่วนนี้สามารถนำมาใช้ในเรื่องของการถอดฟอร์ม และการประดับตกแต่ง

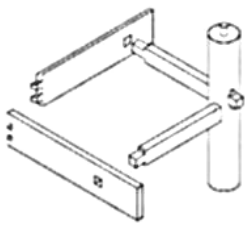
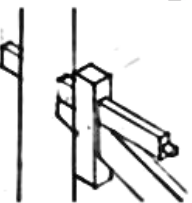
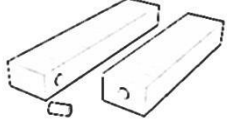
ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรือนไทยสมัยอยุธยา (ต่อ)

ลำดับ	ภาพประกอบ การถอดแบบ	ตำแหน่ง (หรือชื่อเรียก)	ลักษณะการใช้งาน ของเรือนไทย	การนำมาใช้ ในการออกแบบ
20		แป้วหว่าเส้า	ไม้เหลี่ยมขนาดยาว ตลอดหลังคา ทำหน้าที่ ยึดหัวเสาระหว่างห้อง กับห้องโดยการวางทับ กับช่อ	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ การเข้าไม้เพื่อยึด โครงสร้างและการ รับน้ำหนัก
21		แปกลาน	พาดอยู่ระหว่างจันทัน กับ แผงหน้าจั่วยาว ตลอดเรือนเท่ากับอกไก่	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ การเข้าไม้เพื่อยึด โครงสร้างและการ รับน้ำหนัก
22		จันทัน	ไม้เหลี่ยมแบนอยู่ ระหว่างสองข้างของ สามเหลี่ยมโครงหลังคา	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ การเข้าไม้เพื่อยึด โครงสร้างและการ รับน้ำหนัก
23		ใบตั้ง	ยึดอกไก่กับช่อ ปลาย ล่างของตั้งติดกับช่อโดย การเข้าเดือย	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ การเข้าไม้เพื่อยึด โครงสร้างและการ รับน้ำหนัก

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรือนไทยสมัยอยุธยา (ต่อ)

ลำดับ	ภาพประกอบ การถอดแบบ	ตำแหน่ง (หรือชื่อ เรียก)	ลักษณะการใช้งาน ของเรือนไทย	การนำมาใช้ ในการออกแบบ
24		กลอน กลอน กบ กลอน ชาน	ไม้สลักรอดลงรูและ รอดขวางกึ่งกลาง ประตูหรือหน้าต่าง	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ การเข้าไม้เพื่อยึด โครงสร้าง
25		ช่อ	ตัวไม้วางยึดหัวเสาต้าน สกัด	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ การเข้าไม้เพื่อยึด โครงสร้าง
26		ระแนง	ไม้ที่รองรับกระเบื้องมุง หลังคา	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ การถ่ายน้ำหนัก โครงสร้าง
27		สะพานหนู	ไม้วางนอนทับอยู่บน เชิงชาย	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ การเข้าไม้เพื่อยึด โครงสร้าง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรือนไทยสมัยอยุธยา (ต่อ)

ลำดับ	ภาพประกอบ การถอดแบบ	ตำแหน่ง (หรือชื่อ เรียก)	ลักษณะการใช้งาน ของเรือนไทย	การนำมาใช้ ในการออกแบบ
28		เชิงกลอน	ไม้ที่ปลายรับไม้กลอน	ส่วนนี้สามารถนำมาใช้ในเรื่องของการเข้าไม้เพื่อยึดโครงสร้าง
29		เต้า เต้ารุ่ม เต้าราย	ไม้ยึดเชิงชายในแนวราบ (เต้ารุ่มอยู่ที่เสามุม เต้ารายอยู่ที่เสาทุกต้น)	ส่วนนี้สามารถนำมาใช้ในเรื่องของการเข้าไม้เพื่อยึดโครงสร้าง
30		สลักเดือย	ไม้กลมยาว สอดอยู่ที่ปลายเดือยของเต้า	ส่วนนี้สามารถนำมาใช้ในเรื่องของการเข้าไม้เพื่อยึดโครงสร้าง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรือนไทยสมัยอยุธยา (ต่อ)

ลำดับ	ภาพประกอบ การถอดแบบ	ตำแหน่ง (หรือชื่อ เรียก)	ลักษณะการใช้งาน ของเรือนไทย	การนำมาใช้ ในการออกแบบ
31		ปั้นลม	ไม้กรอบโครงหลังคาตัว ริม	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ การถอดฟอร์ม การ เข้าไม้และการ ประดับตกแต่ง
32		จั่วลูกฟัก จั่ว หน้าพรหม	ลักษณะเป็นช่องบรรจุ ลูกปะกนขนาดใหญ่ เรียกว่าลูกฟักลดหรั้น กันขึ้นไปมีทั้งลูกตั้งและ ลูกนอน	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ การถอดฟอร์ม การ เข้าไม้และการ ประดับตกแต่ง
33		จั่วใบปรีอ	จั่วที่มีไม้แกนกลางเป็น แนวตั้ง ไข่มุ่สี่เหลี่ยมตี ทับเกร็ดในแนวนอนทั้ง ซีกซ้ายและขวา ตั้งแต่ ฐานถึงยอดอกไก่	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ การถอดฟอร์ม การ เข้าไม้และการ ประดับตกแต่ง
34		จั่วพระ อาทิตย์	จะมีแถวลูกฟักอยู่ ด้านล่าง1-2แถว เหนือ ลูกฟักทำเป็นรูปครึ่ง วงกลม มีแกนตั้งกลาง ทำเป็นไม้แบบรัศมีของ ดวงอาทิตย์	ส่วนนี้สามารถ นำมาใช้ในเรื่องของ การถอดฟอร์ม การ เข้าไม้และการ ประดับตกแต่ง

จากตารางที่ 1 พบว่า ในส่วนของการออกแบบผู้วิจัยได้เลือกใช้ลำดับที่ 1,3,6 เป็นส่วนของโครงสร้างของเครื่องเรือน ลำดับที่ 20,23,25 เป็นส่วนโครงสร้างของขาและเท้าแขน ลำดับที่ 27,28,29,30 เป็นส่วนของการเข้าไม้เพื่อการยึดติดโครงสร้างเครื่องเรือน และลำดับที่ 8,9,10,14,15,31,32 ในส่วนของการถอดฟอร์มและการตกแต่ง ของแบบร่างทั้ง 3 แบบ โดยข้อมูลทั้งหมดนี้ได้ผ่านการคัดเลือกและกลั่นกรองร่วมกับที่ปรึกษางานวิจัย

ส่วนที่ 2 การศึกษาข้อมูลทางปฐมภูมิ จากการสำรวจภาคสนาม

จากการลงเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลทั่วไปและความต้องการของผู้บริโภคจำนวน 50 คน เพื่อใช้ประกอบในการออกแบบต่อไป โดยผลที่ได้จะแสดงผลเป็นค่าความถี่กับค่าร้อยละดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวในจังหวัดอยุธยา

เพศ	จำนวน (50)	ร้อยละ
ชาย	22	44
หญิง	28	56
อายุ (ปี)	จำนวน (50)	ร้อยละ
20 – 30	28	56
31 – 40	17	34
41 ปีขึ้นไป	5	10
รายได้/เดือน	จำนวน (50)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	2	4
10,001 – 20,000 บาท	12	24
20,001 – 30,000 บาท	17	34
30,001 – 40,000 บาท	10	20
40,001 บาทขึ้นไป	9	18

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า จำนวนมากที่สุดคือ เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56 และน้อยที่สุดคือเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44 อายุที่มากที่สุดจะอยู่ในช่วง 20 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 56 รองลงมาคือ 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 34 และน้อยที่สุด คือ 41 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10 รายได้ทีมากที่สุด 20,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34 รายได้มากอยู่ที่ 10,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24 รายได้รองลงมาอยู่ที่ 30,001 – 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 20 รายได้น้อยอยู่ที่ 40,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 18 และ รายได้น้อยที่สุดอยู่ที่ ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลความต้องการของผู้บริโภค

แสดงปัจจัยของผู้สอบถามรู้จักเรือนไทยหรือไม่		
ปัจจัย	จำนวน (50)	ร้อยละ
รู้จัก	45	90
ไม่รู้จัก	5	10
ท่านคิดว่าลักษณะเด่นของโครงสร้างเรือนไทยส่วนใดที่สื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเรือนไทยมากที่สุด		
ลักษณะ	จำนวน (50)	ร้อยละ
โครงสร้างเดี่ยวบน	23	46
โครงสร้างเดี่ยวกลาง	9	18
โครงสร้างฐานราก	3	6
อื่นๆ	0	0
แนวทางการออกแบบเครื่องเรือนรับแขกจากเอกลักษณ์โครงสร้างเรือนไทยสำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา		
ลักษณะ	จำนวน (50)	ร้อยละ
คงไว้ซึ่งศิลปะรูปแบบเดิม (Classic)	8	16
ปรับรูปแบบให้มีความร่วมสมัยมากขึ้น (Contemporary)	32	64
ลดทอนรายละเอียดให้ดู	10	20

ทันสมัย (Modern)		
------------------	--	--

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลความต้องการของผู้บริโภค (ต่อ)

ลักษณะประโยชน์ใช้สอยของเครื่องเรือนรับแขกสำหรับรีสอร์ทที่ท่านต้องการเป็นแบบใด (เลือกตอบได้มากกว่า1ข้อ)		
ลักษณะ	จำนวน (50)	ร้อยละ
แข็งแรงทนทาน	38	76
เคลื่อนย้ายสะดวก, สามารถพับเก็บได้	28	56
รูปแบบแปลกสะดุดตา	23	46
อื่นๆ	0	0

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าปัจจัยของผู้สอบถามการรู้จักเรือนไทย มากที่สุดคือ รู้จัก คิดเป็นร้อยละ 90 และน้อยที่สุดคือ ไม่รู้จัก คิดเป็นร้อยละ 10

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยของผู้สอบถามลักษณะเด่นของโครงสร้างเรือนไทยที่สื่อถึงความ เป็นเอกลักษณ์ของเรือนไทย มากที่สุดโครงสร้างเตี้ยวน คิดเป็นร้อยละ 46 รองลงมาโครงสร้างเดี่ยว กลาง คิดเป็นร้อยละ 18 และน้อยที่สุดโครงสร้างฐานราก คิดเป็นร้อยละ 6

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการออกแบบเครื่องเรือนรับแขกจากเอกลักษณ์โครงสร้าง เรือนไทยสำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า มากที่สุด คือ ปรับรูปแบบให้มีความร่วม สมัยมากขึ้น (Contemporary) คิดเป็นร้อยละ 64 รองลงมา คือ ลดทอนรายละเอียดให้ดูทันสมัย (Modern) คิดเป็นร้อยละ 20 และน้อยที่สุดคงไว้ซึ่งศิลปะรูปแบบเดิม (Classic) คิดเป็นร้อยละ 16

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ลักษณะประโยชน์ใช้สอยของเครื่องเรือนรับแขกสำหรับรีสอร์ท มาก ที่สุด คือ แข็งแรงทนทาน คิดเป็นร้อยละ 76 รองลงมา เคลื่อนย้ายสะดวก, สามารถพับเก็บได้ คิดเป็น ร้อยละ 56 และน้อยที่สุด รูปแบบแปลกสะดุดตา คิดเป็นร้อยละ 46

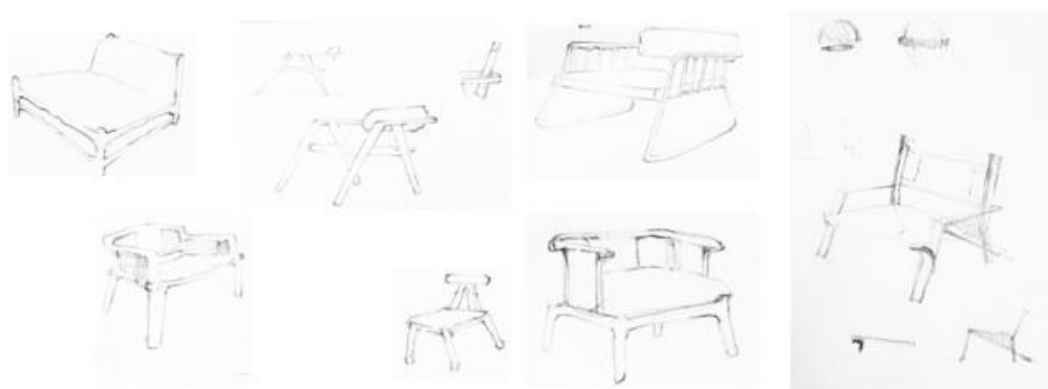
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เพื่อสร้างแนวทางการออกแบบ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรือนไทย ผู้วิจัยได้นำเอกลักษณ์ของเรือนไทยตามข้อมูลการวิเคราะห์ที่ได้ผลจากตารางที่ 1 รวมทั้งผลการศึกษาความต้องการของผู้บริโภคจากตารางที่ 2-3 เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบสามารถได้กรอบแนวคิดเพื่อนำมาใช้ในการออกแบบเครื่องเรือนไทยสำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีดังนี้

1. รูปแบบโครงสร้างเรือนไทยต้องแข็งแรงมั่นคง โปร่ง และสง่าและมีความเป็นเอกลักษณ์ไทย
 2. เทคนิคการสร้างจะใช้การถอดประกอบและเข้าสลักเดียว
 3. วัสดุใช้ไม้จริงเป็นส่วนประกอบทั้งหมดรวมทั้งการสร้างต้นแบบจะวัสดุและช่างทำที่อยู่ใน จ.อยุธยา เพื่อเป็นแนวทางการสร้างในกับชุมชน
- ทั้ง 3 ข้อนี้จะนำไปสู่ทิศทางการออกแบบเครื่องเรือนโครงสร้างเรือนไทย สำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้เหมาะสมกับปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบเครื่องเรือนสำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจากแนวคิดโครงสร้างเรือนไทย

จากข้อมูลจากการศึกษาที่ได้จากปฐมภูมิและทุติยภูมิ ผู้วิจัยได้นำมาทำการออกแบบร่างตามแนวคิดขั้น 3 แนวทางและทำการคัดเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิรวมทั้งผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านดังนี้

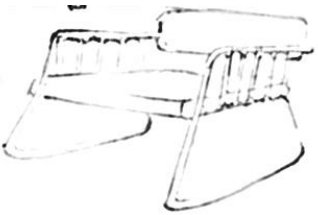
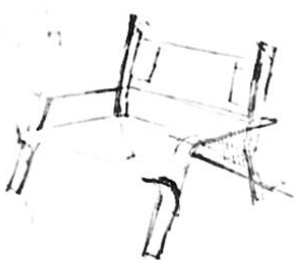

ภาพที่ 48 แบบร่างเครื่องเรือนรับแขกจากเอกลักษณ์โครงสร้างเรือนไทย

ตารางที่ 5 แสดงผลการคัดเลือกแบบร่างเครื่องเรือนที่ทำการออกแบบ

ลำดับ	แบบรูป	คุณลักษณะของเครื่องเรือนที่ออกแบบ		
		ด้านความงาม	ด้านโครงสร้าง	ด้านการใช้งาน
1		<p>-เครื่องเรือนมีรูปแบบสื่อถึงโครงสร้างเรือนไทยยังไม่ชัดเจน</p> <p>-รูปแบบเครื่องเรือนมีความสวยงามที่เหมาะสมกับการใช้ในรีสอร์ทได้ดี</p> <p>-รูปแบบเครื่องเรือนยังไม่แตกต่างจากผลิตภัณฑ์เดิมที่มีอยู่</p>	<p>-โครงสร้าง มีความแข็งแรงทนทาน รับน้ำหนักได้ดี</p> <p>-วัสดุ(ไม้,เบาะ) เหมาะสมกับการใช้งาน</p> <p>-รูปแบบเครื่องเรือนสามารถผลิตได้ในระบบอุตสาหกรรม ได้เป็นอย่างดี</p>	<p>-มีรูปแบบการนั่งที่สะดวกสบาย</p> <p>- มีรูปแบบการใช้งานที่เหมาะสมกับรีสอร์ท</p> <p>-มีขนาดสัดส่วนที่เหมาะสมสำหรับการนั่งรับแขก</p>

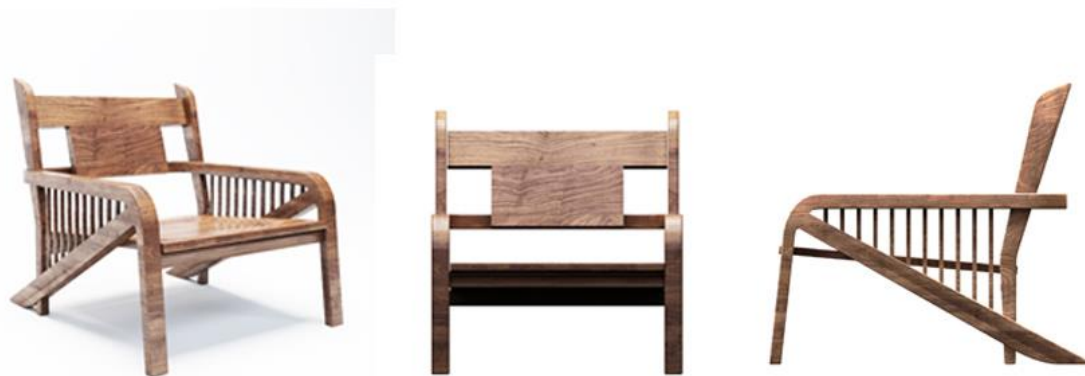
ตารางที่ 5 แสดงผลการคัดเลือกแบบร่างเครื่องเรือนที่ทำการออกแบบ (ต่อ)

ลำดับ	แบบรูป	คุณลักษณะของเครื่องเรือนที่ออกแบบ		
		ด้านความงาม	ด้านโครงสร้าง	ด้านการใช้งาน
2		<p>-เครื่องเรือนมีรูปแบบสื่อถึงโครงสร้างเรือนไทยได้ดี</p> <p>ปานกลาง</p> <p>-รูปแบบเครื่องเรือนมีความสวยงามที่เหมาะสมกับการใช้ในรีสอร์ทได้ดี</p> <p>-รูปแบบเครื่องเรือนแตกต่างจากผลิตภัณฑ์เดิมที่มีอยู่</p>	<p>-โครงสร้าง มีความแข็งแรง ทนทาน รับน้ำหนักได้ปานกลาง</p> <p>-วัสดุ(ไม้,เหล็ก) เหมาะสมกับการใช้งาน</p> <p>-รูปแบบเครื่องเรือนสามารถผลิตได้ในระบบอุตสาหกรรม ได้เป็นอย่างดี</p>	<p>-มีรูปแบบการนั่งที่สะดวกสบาย</p> <p>- มีรูปแบบการใช้งานที่เหมาะสมกับรีสอร์ทปานกลาง</p> <p>-มีขนาดสัดส่วนที่เหมาะสมสำหรับการนั่งรับแขก</p>
3		<p>-เครื่องเรือนมีรูปแบบสื่อถึงโครงสร้างเรือนไทยได้ดี</p> <p>-รูปแบบเครื่องเรือนมีความสวยงามที่เหมาะสมกับการใช้ในรีสอร์ทได้ดี</p> <p>-รูปแบบเครื่องเรือนแตกต่างจากผลิตภัณฑ์เดิมที่มีอยู่</p>	<p>-โครงสร้าง มีความแข็งแรง ทนทาน รับน้ำหนักได้ดี</p> <p>-วัสดุ(ไม้)เหมาะสมกับการใช้งาน</p> <p>-รูปแบบเครื่องเรือนสามารถผลิตได้ในระบบอุตสาหกรรม ได้เป็นอย่างดี</p>	<p>-มีรูปแบบการนั่งที่สะดวกสบายปานกลาง</p> <p>- มีรูปแบบการใช้งานที่เหมาะสมกับรีสอร์ท</p> <p>-มีขนาดสัดส่วนที่เหมาะสมสำหรับการนั่งรับแขก</p>

จากตารางที่ 4 พบว่า จากผลการคัดเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญและได้ให้ข้อสรุป
ในด้าน

ความงาม ด้านโครงสร้างและด้านการใช้งาน โดยแบบที่ได้รับคะแนนสูงสุด คือ แบบที่ 3 รองลงมา
คือแบบที่ 1 และน้อยที่สุดคือแบบที่ 2 จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพที่ใช้การสนทนาในการสอบถาม
ผลการวิเคราะห์จากการออกแบบผู้วิจัยได้นำข้อดีของผู้ทรงมาทำการปรับปรุงแบบสุดท้าย
โดยให้ที่

ปรึกษางานวิจัยตรวจสอบและนำผลที่ได้มาทำการเขียนแบบ ถอดแบบนำมาสร้างชิ้นงานต้นแบบตาม
ภาพดังนี้

ภาพที่ 49 แสดงเครื่องเรือนต้นแบบสำหรับบิสโทรในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ 50 แสดงเครื่องเรือนต้นแบบสำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (จัดวางคู่)

ภาพที่ 51 แสดงเครื่องเรือนต้นแบบสำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (จัดวางเดี่ยว)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยข้อสรุปที่ได้จากการศึกษารูปแบบโครงสร้างเรือนไทยสมัยอยุธยาเพื่อใช้เป็นแนวทางการออกแบบเครื่องเรือนตามวัตถุประสงค์ ผลจากการวิเคราะห์โครงสร้างเรือนไทยองค์ประกอบของโครงสร้างเรือนไทยที่ผู้วิจัยเลือกมาศึกษาครั้งนี้มี 34 รูปแบบ ซึ่งโครงสร้างแต่รูปแบบมีรูปร่างและการนำไปใช้งานแตกต่างกันออกไปมีเทคนิคต่างกันในแต่ละรูปแบบ งานวิจัยผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ถึงรูปแบบโครงสร้างเรือนไทย จำแนกตามองค์ประกอบของโครงสร้างที่เกิดขึ้น ในเรื่องของการรับน้ำหนัก การยึดของโครงสร้าง การเข้าไม้ และการถอดแบบของโครงสร้างเรือนไทย และได้คัดเลือกให้เหลือ 6 รูปแบบที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบครั้งนี้ ได้แก่ 1.จั่วลูกฟัก 2.ปั้นลม 3.ฝาปะกน 4.หน้าต่างหย่องลูกฟักกระดานดุน 5.แปหัวเสา 6.สลักเดือย

ผลจากการวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายพบว่า ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 20-30 ปี มีรายได้ต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่รู้จักเรือนไทย มีความคิดเห็นว่า โครงสร้างเดี่ยวนั้น คือ ลักษณะเด่นของโครงสร้างเรือนไทยที่สื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเรือนไทยมากที่สุด กลุ่มเป้าหมายมีความต้องการรูปแบบของความร่วมมือ (Contemporary) เป็นแนวทางการออกแบบเครื่องเรือนรับแขกจากเอกลักษณ์โครงสร้างเรือนไทยสำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีความแข็งแรงทนทาน

ผลจากการสรุปแนวทางที่นำมาใช้ในผลิตภัณฑ์ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและลักษณะโครงสร้างส่วนต่างๆของเรือนไทยที่ได้ศึกษา มาเป็นแนวทางในการออกแบบเครื่องเรือนรับแขกจากเอกลักษณ์โครงสร้างเรือนไทย สำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้ดังนี้ จากการนำขั้นตอนในส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 มาบูรณาการแล้วออกแบบเครื่องเรือนรับแขก โดยนำรูปแบบเทคนิคการเข้าไม้เพื่อรับน้ำหนัก การยึดโครงสร้างเข้าด้วยกัน และการถอดฟอร์มของโครงสร้างเรือนไทย ออกมาเป็นแบบร่างทั้งหมด 3 รูปแบบ ผู้วิจัยได้นำแบบร่างทั้ง 3 รูปแบบไปขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

3 ท่าน เพื่อนำผลมาทำการพัฒนาปรับปรุงในแบบที่ดีที่สุด โดยผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนนำไปทำการสร้างต้นแบบจริงในขั้นสุดท้าย

อภิปรายผลการวิจัย

ในการออกแบบเครื่องเรือนรับแขกจากโครงสร้างเรือนไทยสำหรับรีสอร์ทในจังหวัดอุทัยธานี ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบโดยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลโครงสร้างเรือนไทยเพื่อมาประยุกต์ใช้กับการออกแบบเครื่องเรือนตัวนี้เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์งานวิจัย นอกจากนี้ในการออกแบบยังได้ศึกษาทางกายวิภาคเชิงกลของมนุษย์ เพื่อไปรองรับกับสัดส่วนผู้ใช้งานและ วัสดุที่ใช้ในการจัดทำเครื่องเรือนรับแขกที่บ่งบอกถึงการประยุกต์ใช้โครงสร้างเรือนไทยและมีความแข็งแรงในการใช้งาน

จากการออกแบบเครื่องเรือนรับแขกจากโครงสร้างเรือนไทยสำหรับรีสอร์ทในจังหวัดอุทัยธานี ได้จากวัตถุประสงค์พบว่า การประยุกต์ใช้โครงสร้างเรือนไทยในการออกแบบ ในการออกแบบ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้การเข้าไม้เพื่อรับน้ำหนัก ยึดโครงสร้าง และถอดฟอร์มให้เหมาะสมตามความต้องการ ต่อจากนั้นจึงออกแบบความงามตามคุณค่าของศิลปะ (วีรัตน์, 2527)

ผลการวิจัยพบว่าเครื่องเรือนที่ได้จากประยุกต์สามารถสื่อความหมายถึงโครงสร้างเรือนไทยได้เป็นอย่างดี ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับอัตราขยายแสง :2548 เกี่ยวกับ การที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์โบราณคดี และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม จึงให้ความสนใจกับการออกแบบที่เป็นงานเชิงวัฒนธรรมกันมากขึ้น

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. งานวิจัยนี้สามารถเป็นแนวทางในการออกแบบผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ และสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาโครงสร้างเรือนไทยไปพัฒนา ต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์

2. เครื่องเรือนที่ได้จากผลสรุปในการวิจัยสามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ของเรือนไทยที่เข้าใจและเข้าถึงได้ง่าย และยังเป็นทางเลือกใหม่ให้แก่ผู้บริโภคที่มีความต้องการที่จะเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องเรือนที่มีคุณค่าทางศิลปะวัฒนธรรม และความร่วมสมัย

3. ผลการวิจัยการออกแบบเครื่องเรือนจากโครงสร้างเรือนไทยมีความเหมาะสมกับการนำไปใช้รับแขกและสามารถนำไปใช้กับที่พักอาศัยประเภทอื่นได้

รายการอ้างอิง

- Backpacker Deals. (2561). จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. Retrieved from <https://www.backpackerdeals.com/thailand/bangkok/ayutthaya-day-tour-1#pid=4>
- Sanook. (2561). บ้านเขียวขุนพิทักษ์. Retrieved from <https://www.sanook.com/home/15349/>
- กรมศิลปากร. (2553a). ความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวบุคคล. สถาปัตยกรรมไทยเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถาน, 1(1), 453-467.
- กรมศิลปากร. (2553b). เรือนไทย. สถาปัตยกรรมไทยเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถาน, 1(1), 25-39.
- กรมศิลปากร. (2553c). เรือนไทย. สถาปัตยกรรมไทยเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถาน, 1(1).
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2555). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ. Retrieved from <https://www.mots.go.th/main.php?filename=index>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2521). จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.): การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- คันธีโชติ, ส. (2528). การออกแบบเครื่องเรือน (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.): โอเดียนสโตร์.
- น. ณ ปากน้ำ. (2535). แบบแผนบ้านเรือนไทยในสยาม (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.): เมืองโบราณ.
- นันท์ธีรา หงษ์เหิน. (2561). พัฒนาการของที่พักแรมและการเกิดโรงแรม. Retrieved from <http://online.pubhtml5.com/ibxh/eahn/>
- ปวีณา ทวีวงศ์โอฬาร. (2552). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2548). บ้านไทยคือภูมิปัญญาไทย. Retrieved from <http://www.ku.ac.th/e-magazine/may48/know/home.html>
- วัชรภรณ์ รัชชบุรี. (2551). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์. (ปริญญาานิพนธ์), มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี.
- วิรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์. (2527). การออกแบบเครื่องเรือนสมัยใหม่: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิลป์ศิริ. (2558). เรือนขนมปังจิง (Ginger Bread Style). Retrieved from <http://silpsiri.blogspot.com/2015/06/ginger-bread-style.html>
- สภาสถาปนิก. (2552). วิวัฒนาการและรูปแบบการประกอบอาชีพสถาปนิกในประเทศไทย. วารสารสถาปนิก, 1(23-27).
- สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2551). สถิตินักท่องเที่ยว. Retrieved from <https://www.ayutthaya.go.th/city.html>.
- อดิสร ฉายแสง. (2548). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย. (ปริญญาานิพนธ์),

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อุดมศักดิ์ สาริบุตร. (2550). การออกแบบเฟอร์นิเจอร์ (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.): โอเดียนสโตร์.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

การออกแบบเครื่องเรือนรับแขกจากเอกลักษณ์โครงสร้างเรือนไทย สำหรับรีสอร์ทในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยาโดย นางสาวเมทิกา สุภพัฒน์บงกช นักศึกษาภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ ระดับ
ปริญญาโทมหาบัณฑิต
คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำอธิบาย กรณาทาเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

คำอธิบาย กรณาทาเครื่องหมาย ในช่อง หน้าข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ต่ำกว่า 20 ปี 20 – 30
 31 – 40 ปี 41 ปี ขึ้นไป
3. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
 ต่ำกว่า 10,000 บาท 20,001 – 30,000
 30,001 – 40,000 40,001 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับเรือนไทย

1. ท่านรู้จักหรือเคยพบเห็นเรือนไทยหรือไม่
 รู้จัก ไม่รู้จัก
2. ท่านคิดว่าลักษณะเด่นของโครงสร้างเรือนไทยส่วนใดที่สื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเรือนไทยมากที่สุด
 โครงสร้างแปลน โครงสร้างเดี่ยวน

โครงสร้างเดี่ยวกลาง

 โครงสร้างฐานราก

3. หากมีการออกแบบเครื่องเรือนรับแขกจากเอกลักษณ์โครงสร้างเรือนไทย สำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ท่านคิดว่าควรมีลักษณะไปในทิศทางใด

 คงไว้ซึ่งศิลปะแบบดั้งเดิม (Classic)

 ปรับรูปแบบให้ร่วมสมัย เข้ากับการตกแต่งในปัจจุบัน (Contemporary)

 ลดทอนรายละเอียดให้ดูทันสมัย เน้นประโยชน์ใช้สอย (Modern)

4. หากมีการออกแบบเครื่องเรือนรับแขกจากเอกลักษณ์โครงสร้างเรือนไทย สำหรับรีสอร์ทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ท่านคิดว่าควรเลือกใช้วัสดุประเภทใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

 ไม้

 พลาสติก

 โลหะ หนังสัตว์

 อื่น ๆ ระบุ.....

6. ลักษณะประโยชน์ใช้สอยของเครื่องเรือนรับแขกสำหรับรีสอร์ทที่ท่านต้องการเป็นแบบใด (เลือกตอบได้มากกว่า

1 ข้อ)

 แข็งแรงทนทาน

 เคลื่อนย้ายสะดวก,สามารถพับเก็บได้

 รูปแบบแปลกสะดุดตา

 อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบเครื่องเรือน

การออกแบบเครื่องเรือนรับแขกจากเอกลักษณ์โครงสร้างเรือนไทย สำหรับรีสอร์ทในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยาโดย นางสาวเมทิกา สุภพัฒน์บงกช นักศึกษาภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์
ระดับปริญญาโทบัณฑิต คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 ด้านความงาม

1. ท่านคิดว่าเครื่องเรือนมีรูปแบบสื่อถึงโครงสร้างเรือนไทยมากน้อยแค่ไหน
2. ท่านคิดว่ารูปแบบเครื่องเรือนมีความสวยงามที่เหมาะสมมากน้อยแค่ไหน
3. ท่านคิดว่ารูปแบบเครื่องเรือนแตกต่างจากผลิตภัณฑ์เดิมที่มีอยู่มากน้อยแค่ไหน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็น ด้านโครงสร้าง

1. ท่านคิดว่าโครงสร้างเครื่องเรือนมีความแข็งแรงทนทานมากน้อยแค่ไหน
2. ท่านคิดว่าวัสดุที่นำมาใช้ในการออกแบบเครื่องเรือนมีความเหมาะสมหรือไม่
3. ท่านคิดว่ารูปแบบของเครื่องเรือนสามารถผลิตได้ในระบบอุตสาหกรรมได้ดีมากน้อยแค่ไหน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ด้านการใช้งาน

1. ท่านคิดว่าเครื่องเรือนมีรูปแบบเหมาะสมกับการใช้งานในรีสอร์ทหรือไม่
2. ท่านคิดว่าเครื่องเรือนมีสัดส่วนเหมาะสมกับการใช้งานมากน้อยแค่ไหน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

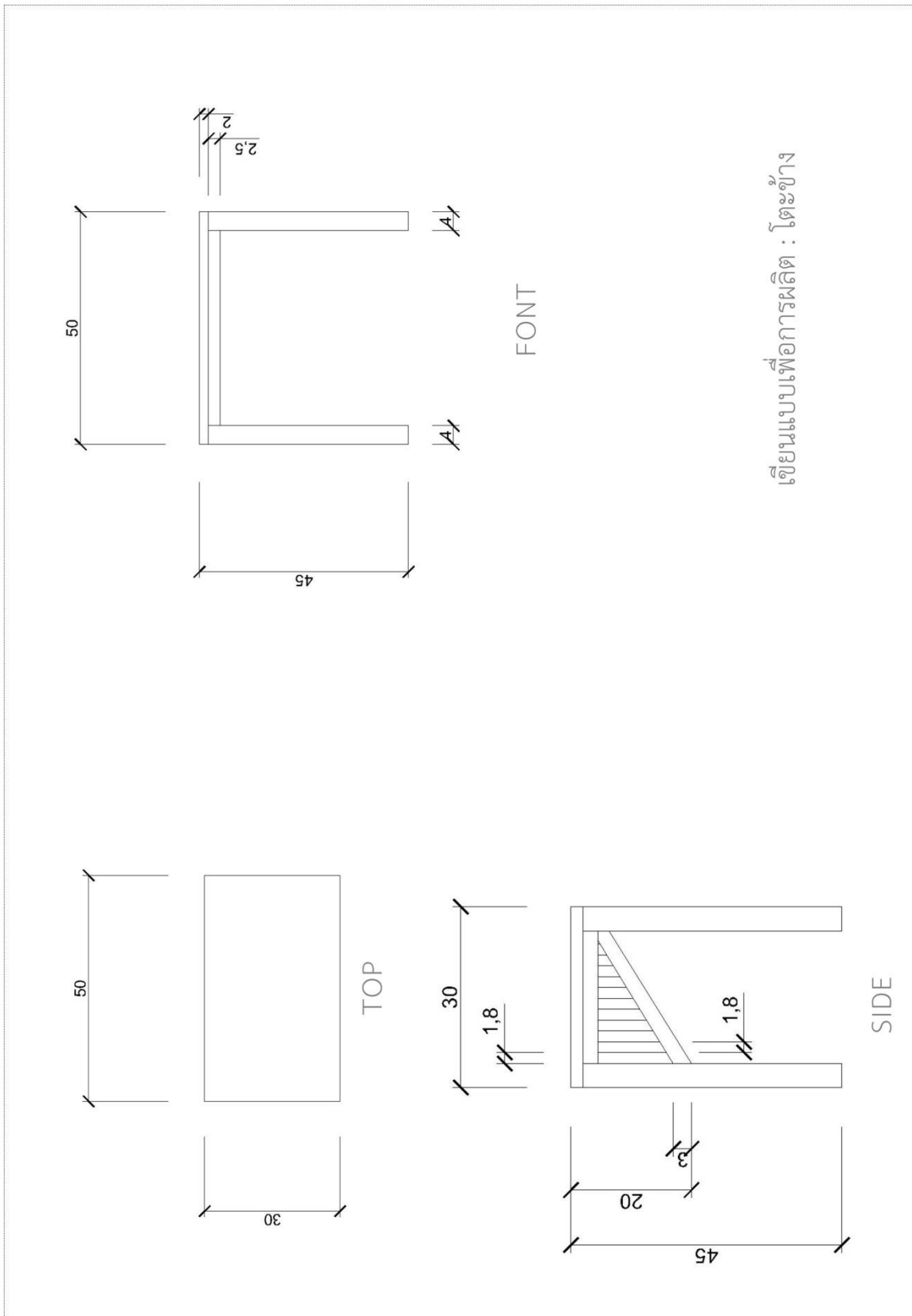

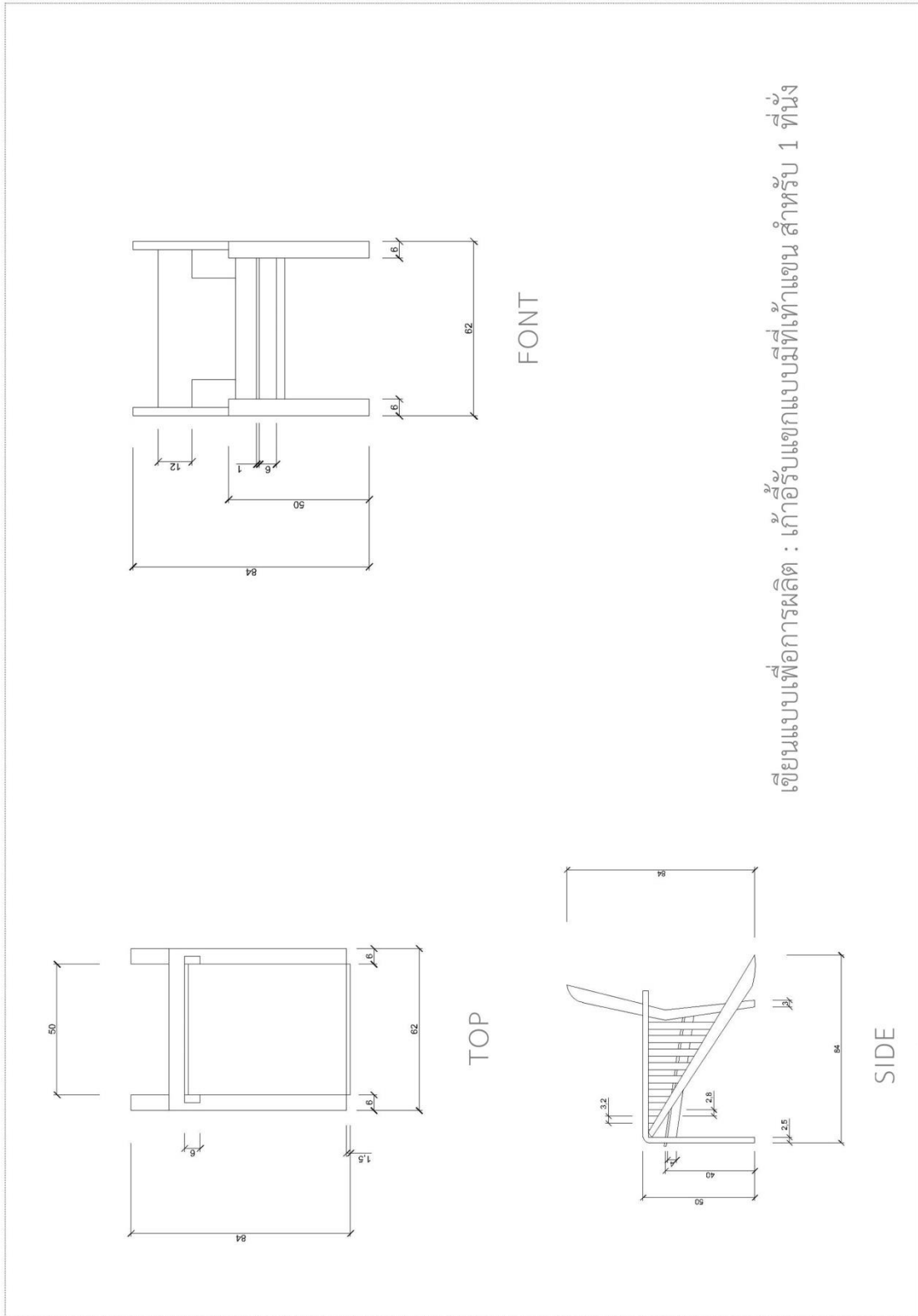

ภาพที่ 52 ภาพการทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

ภาพที่ 53 การเขียนแบบเพื่อการผลิต โต๊ะข้าง

ภาพที่ 54 การเขียนแบบเพื่อการผลิต เก้าอี้รับแขกแบบมีที่เท้าแขน สำหรับ 1 ที่นั่ง

ภาพที่ 55 ภาพผลิตภัณฑ์ต้นแบบเครื่องเรือนรับแขกจากเอกลักษณ์โครงสร้างเรือนไทย สำหรับรีสอร์ท
ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ 56 ภาพผลิตภัณฑ์ต้นแบบเครื่องเรือนรับแขกจากเอกลักษณ์โครงสร้างเรือนไทย สำหรับรีสอร์ท
ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาคผนวก จ

เอกสารหนังสือทางราชการ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	เมทิกา สุภพัฒน์บงกช
วัน เดือน ปี เกิด	11 พฤษภาคม 2534
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	พ.ศ.2554 สำเร็จการศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาวิชาออกแบบภายใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	5801/652 คาซ่า คอนโด อโศก-ดินแดง เขตดินแดง แขวงดินแดง กรุงเทพฯ 10400

